

วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

สุพัตรา แก้วมุกดา
๒

ฉบับนี้เป็นการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2545

ISBN 974- 04-1927-5

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

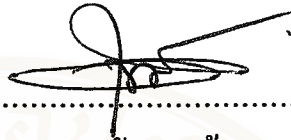
Copyright by Mahidol University

อ.พ
ล 831๑
2545
ณ.๒

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

นางสาวสุพัตรา แก้วมุกดา

ผู้วิจัย

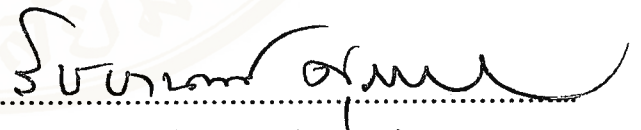
รองศาสตราจารย์มาณี ไชยธีรานูวัฒน์ศิริ ค.ด.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

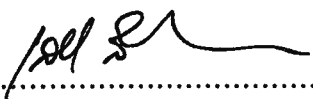
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มดวง รัตนทัศนีย์ วท.บ(เคมี), M.A.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์รัชชานนท์ สุภพงศ์พิเชฐ พบ.ด.

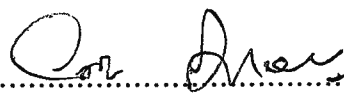
กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลิมล่อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วศิน ปลื้มเจริญ ศษ.ม.

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา

วันที่ 3 มิถุนายน 2545

นางสาวสุพัตรา แก้วมุกดา

ผู้วิจัย

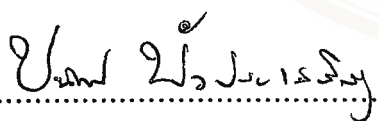
รองศาสตราจารย์มาณี ไชยธีรานุวัตศิริ ค.ด.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

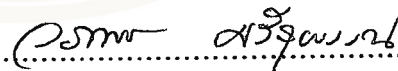
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มดวง รัตนทัศน์ัย วท.บ.(เคมี), M.A.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

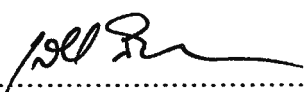
นายชนินทร์ บัวประเสริฐ พบ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์วราพร ศรีสุพรรณ ศษ.ม.

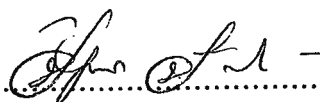
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลิ้มล้อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์จิราพร จักรไพบวงศ์ ศค.ม.(สิ่งแวดล้อม)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์นี้บังเกิดขึ้นได้ด้วย ความเมตตา ความอนุเคราะห์ และเกื้อหนุน เป็นอย่างดียิ่งจากคณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ ที่จะขอกล่าวนามดังต่อไปนี้คือ รองศาสตราจารย์มาฉิ ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มดวง รัตนทัศนีย์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วราพร ศรีสุพรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์รัชชานนท์ สุภพงศ์พิเชฐ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ นายชินินทร์ บัวประเสริฐ ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และนายนเร เหล่าวิชา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ นโยบายและแผน 8 ว สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหัวหน้า สายงานของผู้วิจัยโดยตรง ท่านเหล่านี้ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอบคุณทุกกำลังใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง ที่เป็นพลังผลักดันให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำ วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จนสำเร็จลงได้

กราบขอบพระคุณผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหลายทั้งปวง ก็ด้วยพระคุณอันใหญ่หลวง ของคุณพ่อเลี้ยง คุณแม่ณกแก้ว แก้วมุกดา ที่ให้โอกาส ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ให้ทุนทรัพย์ สนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเรื่องนี้ จะมีคุณประโยชน์แก่ทุกท่านที่กำลังทำ วิทยานิพนธ์ บ้างไม่มากนักน้อย

สุพัตรา แก้วมุกดา

4037490 SHED/M : สาขาวิชา : สิ่งแวดล้อมศึกษา ; ศษ.ม (สิ่งแวดล้อมศึกษา)
 คำสำคัญ : วิสัยทัศน์ / สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล / การส่งเสริมการ
 ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้พาดพิง : แก้วมุกดา : วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการ
 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก (VISION TOWARDS ECOTOURISM
 PROMOTION OF COUNCIL MEMBERS OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
 ORGANIZATION IN NAKORN NAYOK PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ :
 มาณี ไชยธีรานุกูลศิริ, ค.ศ., รัชชานนท์ สุภพงศ์พิเชฐ, พ.บ.ด., เต็มดวง รัตนทัศนีย, วท.บ.
 (เคมี), M.A. 138 หน้า. ISBN 974-04-1927-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหาร
 ส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก รวมทั้งศึกษาตัวแปรที่มี
 ความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แบบสอบถามเป็น
 เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจาก 6 องค์การบริหาร
 ส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จำนวนทั้งสิ้น 126 คน

ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณี เขาพระ สารีกา
 และบ้านใหญ่ มีความคาดหวังที่จะเห็นการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เน้นให้เป็นแหล่ง
 ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการประชาสัมพันธ์ มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรขององค์การ
 บริหารส่วนตำบลและประชาชน ด้วยการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง
 นิเวศที่ถูกต้อง และต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
 ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ รวมทั้งมีการตรวจติดตามการทำงานของสมาชิกสภาองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลอย่างต่อเนื่อง ตัวแปรที่นำมาศึกษาได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรง
 ตำแหน่ง การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มี
 ความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
 เชิงนิเวศ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ ควรให้มีการให้ความรู้ด้วยกระบวนการฝึกอบรม การจัด
 นิทรรศการ เอกสารแผ่นพับเผยแพร่เกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องให้สมาชิกสภา
 องค์การบริหารส่วนตำบลใช้เป็นกรอบเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

4037490 SHED/M : MAJOR ; ENVIRONMENTAL EDUCATION ; M.Ed.
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)

KEY WORDS : VISION/ COUNCIL MEMBERS/ SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONAL /
ECOTOURISM PROMOTION

SUPATRA KAEWMUKDA: VISION TOWARDS ECOTOURISM
PROMOTION OF COUNCIL MEMBERS OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION IN NAKORNNAYOK PROVINCE. THESIS ADVISORS:
MANEE CHAITEERANUWATSIRI, Ph.D., RACHANONT SUPAPONGPICHATE,
Ph.D., TEMDAUNG RATANATHUSNEE. B. Sc., M.A. 138 p. ISBN 974-40-1927-5

The research objectives were to study the vision towards ecotourism promotion of council members of Subdistrict Administrative Organizations in Nakornnayok Province, and to study the factors that related to the vision of council members of Subdistrict Administrative Organizations.

Data collected by questionnaire from the council members of 6 Subdistrict Administrative Organizations in Nakornnayok Province. A total of 32 council members of 6 Subdistrict Administrative Organizations were in the sample group, and 126 members responded, equaling 95.5 percent.

The results showed that council members of Subdistrict Administrative Organizations from Tambon Srinawa, Tambon Sarika, Tambon Hintang, Tambon Prommanee, Tambon Khaopra, and Tambon Banyai expected to see the arrangement of tourism take the form of emphasizing utilization of the natural area as a tourism site. In order to had public relations and preparedness of the people among the council members, local people were give proper knowledge and understanding on ecotourism, and it required people's participation in natural resources management in the local area as well as the continuous monitoring of the administration of council members. Testing the correlation between the vision towards ecotourism and the studied factors, it was found that their visions towards ecotourism did not correlate to their education level, length as a council member, access to information sources, and knowledge on ecotourism promotion at a statistic significant level of 0.05.

Recommendations from the study were that there should be arrangements for improved knowledge given through training process, exhibitions, leaflets and the dissemination on the topics of ecotourism in order to be a framework that the council members of the Subdistrict Administrative Organizations can use to define the direction of tourism site development.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย.....	6
1.6 สมมติฐานการวิจัย.....	7
1.7 ความจำกัดในการวิจัย.....	7
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. ทบทวนวรรณกรรม.....	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์.....	9
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	25
2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร.....	29
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	29
2.5 สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก.....	38
2.6 องค์การบริหารส่วนตำบล.....	45
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
2.8 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	53

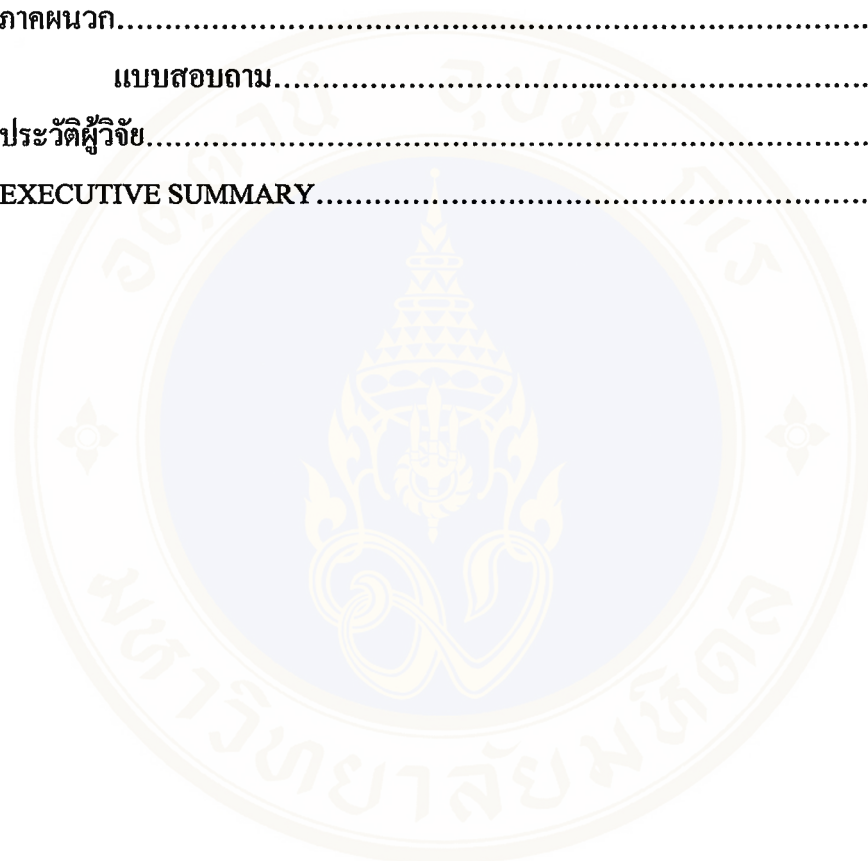
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
3.1 ประชากรที่ศึกษา.....	57
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
3.3 การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ.....	60
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4. ผลการวิจัย.....	63
4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร.....	64
4.2 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	67
4.3 รูปแบบวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล.....	69
4.4 ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล.....	75
4.5 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	82
4.6 ปัญหา / อุปสรรค ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล.....	89
5. อภิปรายผล.....	92
5.1 สรุปผลของการวิจัย.....	92
5.2 อภิปรายผล.....	93
6. สรุปผลของการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	100
6.1 สรุปผลของการวิจัย.....	102
6.2 ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย.....	105
6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	109

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	110
ภาคผนวก.....	115
แบบสอบถาม.....	116
ประวัติผู้วิจัย.....	127
EXECUTIVE SUMMARY.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล	58
2. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบล.....	63
3. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอาชีพ.....	64
4. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	68
5. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามวิสัยทัศน์.....	71
6. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามรูปแบบของวิสัยทัศน์.....	75
7. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	76
8. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับความรู้.....	81
9. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	83
10. ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งกับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	84
11. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	85
12. ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	86
13. จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรค ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	89

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มบุคคล 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นผลมาจาก “การท่องเที่ยว”.....	2
2. กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
3. องค์ประกอบของวิสัยทัศน์.....	12
4. แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	34
5. องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	38
6. แผนที่แสดงที่ตั้งและเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองนครนายก.....	40
7. แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก.....	42
8. แสดงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	46
9. วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองนครนายก.....	105

บทที่ 1

บทนำ

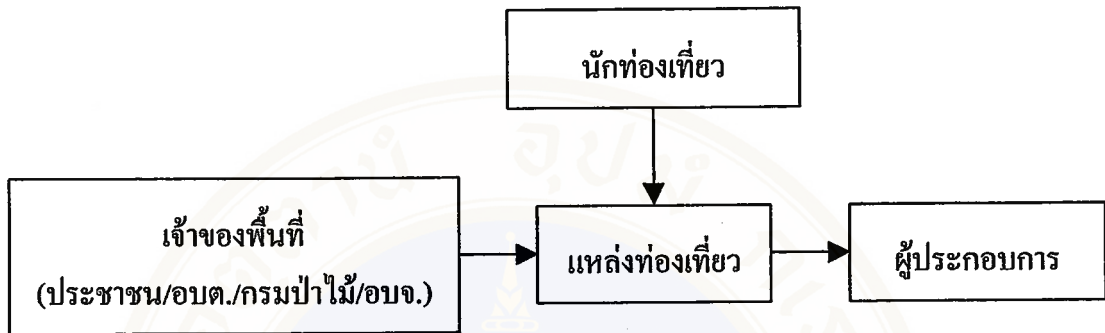
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ และสามารถสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี ผลประโยชน์ที่เกิดแต่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั้น ก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้กับบุคคลหลายกลุ่ม อันได้แก่ กิจการคมนาคมขนส่ง ร้านอาหารภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจให้เช่า รับจ้าง ธุรกิจที่พัก โรงแรม ร้านขายของที่ระลึก และประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หากการส่งเสริมการท่องเที่ยวขาดการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพแล้ว อาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรมและเสื่อมสภาพของความเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้เมื่อใดก็ตามที่ความเสื่อมโทรม หรือการเสื่อมสภาพเกิดขึ้น ย่อมมีผลกระทบไปถึงบุคคล กลุ่มที่กล่าวแล้วข้างต้น การช่วยกันดูแลรักษา ระวังป้องกัน รวมตลอดจนร่วมแรงร่วมมือกันเอาใจใส่ในแหล่งท่องเที่ยวของผู้ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นแนวทางที่ช่วยรักษาสภาพให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงสภาพ ความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปได้

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มคนอย่างน้อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ที่ประกอบการเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว และบุคคลผู้ถูกจัดว่าเป็นเจ้าของท้องถิ่น หรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะเป็นจุดที่กลุ่มคนทั้ง 3 กลุ่ม มีความสนใจร่วมกัน (Common Interest) บุคคลในกลุ่มที่ 1 ซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากแหล่งท่องเที่ยว โดยยินดีรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในระดับที่เขาพอใจ ในส่วนของผู้ประกอบการจะพยายามเอื้ออำนวยความสะดวก ความสบาย และบริการต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อแลกเปลี่ยนกับรายได้ที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว บุคคลใน 2 กลุ่ม ดังกล่าวนี้อาจจะไม่ใส่ใจกับความเปลี่ยนแปลง หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวมากนัก ตรงกันข้ามกับบุคคลในกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่โดยตรง ความเปลี่ยนแปลง หรือผลกระทบใดๆ ที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นใน

เรื่องของความเสื่อมโทรม อาชีพ หรือรายได้ ย่อมหมายถึงชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา ด้วยเหตุนี้บุคคลกลุ่มนี้ คือ ผู้ที่ต้องทำหน้าที่ดูแลจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้คงความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้มากที่สุด (มนัส สุวรรณ, 2542 : 48 - 49)

แผนภูมิที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องบุคคล มาจาก “การท่องเที่ยว”

การท่องเที่ยว เป็นนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่นิยมกันมากสำหรับคนทั่วไปเมื่อยามว่างจากการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เนื่องจากการมีสติปัญญาญาณอยากรู้อยากเห็นสิ่งแปลกใหม่ โดยมีแรงกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่ 4 แรงกระตุ้น คือ แรงกระตุ้นด้านกายภาพ แรงกระตุ้นด้านวัฒนธรรม แรงกระตุ้นทางสัมพันธภาพ และแรงกระตุ้นทางสถานภาพ เป็นเหตุให้การท่องเที่ยวของโลกเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา และคาดว่าจะเจริญเติบโตต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีรายได้จากการท่องเที่ยวมากมายส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม เป็นเหตุให้ประเทศต่างๆ พยายามจัดการท่องเที่ยวของตนเองอย่างมีระบบเพื่อให้การท่องเที่ยวมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ไปอีกจนกลายเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่การพัฒนาการท่องเที่ยวในอดีตที่ผ่านมาก่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Conventional Tourism) ที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศของตนมากที่สุดเพื่อให้ได้รายได้เข้าประเทศมากที่สุด แต่ท่ามกลางความเติบโตของการท่องเที่ยวแบบนี้กลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและภาพพจน์ของการท่องเที่ยวลดถอยลง จนกระทั่งประมาณ 10 กว่าปีมานี้ จึงมีบุคคลหลายวงการทั้ง นักวิชาการ สื่อมวลชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และองค์การพัฒนาเอกชน (NGO) ได้เรียกร้องให้มีการจัดการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) อันเป็นทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไป อีกทั้งเกิดกระแสดวงความคิดเห็นที่จะปรับกระบวนการและวิสัยทัศน์ของการท่องเที่ยวเสียใหม่ โดยกระแสเรียกร้องให้อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ความรุนแรงและต่อเนื่อง มีการกล่าวอ้างว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรม

กรรมที่ก่อผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทั้งของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน เป็นเหตุให้มีการจัดประชุม นานาชาติ ด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้นที่เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) หรือที่เรียกว่า Globe 90' Conference มีการพูดถึงการพัฒนาแบบยั่งยืนที่โยงไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ทำให้ประเทศต่างๆ พยายามคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และเป็นเหตุให้มีการจัดประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ผลของการประชุมครั้งนี้ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขึ้น โดยมีชื่อเรียกต่างๆ กันตามการบัญญัติของนักคิด เช่น Sustainable Tourism, Green Tourism, Conservation Tourism, Environment friendly Tourism, Ethical Tourism, Responsible Tourism, Appropriate Tourism, Nature Based Tourism เป็นต้น โดยใช้ชื่อภาษาไทยว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามบัญญัติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งนำเสนอราชบัณฑิตสถาน พิจารณาประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้ว (บุญเลิศ จิตต์ตั้ง วัฒนา, 2542 : 10 - 11)

และด้วยเหตุผลที่ทางรัฐบาลและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ประกาศให้ปี 2540 - 2541 เป็นปี Amazing Thailand เพื่อเป็นการเชิญชวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้สนใจและมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวซึ่งต้องมีส่วนรับผิดชอบร่วมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยที่นอกจากกลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ประกอบการแล้ว ยังมีกลุ่มที่เรียกว่าเจ้าของพื้นที่ ซึ่งแปลความได้ว่าหมายถึง ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในรูปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากลุ่มบุคคลที่เรียกว่าสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้าน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2540 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม 2539 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นและอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งให้สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมช่วยกันพัฒนาและ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยจัดให้ประชาชน, นักท่องเที่ยว มีความรู้และมีวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และประชาชนในพื้นที่สามารถมีรายได้เพิ่มเติมอันเป็นผลมาจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ด้วย (มนัส สุวรรณ, 2542 : 48 - 49) อีกทั้งผู้วิจัยมองว่าสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลนั้น นอกจากจะมีบทบาทอำนาจหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังควรจะต้องมีวิสัยทัศน์ กล่าวคือ หมายความว่าสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลควรมีมุมมอง มี

ความคาดหวัง หรือมีเป้าหมายสุดท้ายที่จะผลักดันการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ให้สามารถเป็นจริงได้อย่างเป็นขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก เพื่อประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทาง กรอบแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสามารถเขียนเป็นแผนงาน โครงการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม และมีความเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก
2. ศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิสัยทัศน์เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

พื้นที่ที่ศึกษาได้แก่ อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จำนวน 6 ตำบล ซึ่งมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่จำนวน 132 คน ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เขาพระ ศรีนาวา สาริกา หินตั้ง พรหมณี และบ้านใหญ่

1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละคนนั้นเรียนจบการศึกษาระดับใด

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาของได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้นับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งรวมทุกสมัยที่ได้รับเลือกตั้ง

วิสัยทัศน์ หมายถึง ความคาดหวัง ความมุ่งมั่นที่แสดงถึงจินตภาพที่ชัดเจนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ที่พึงปรารถนาและสามารถทำให้สำเร็จได้ในอนาคตอันใกล้ ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดรูปแบบวิสัยทัศน์ขึ้น 4 รูปแบบ แต่ละรูปแบบมีจุดมุ่งเน้นที่คาดหวังที่แตกต่างกัน กล่าวคือวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบที่ 1 มุ่งเน้นที่ ความสวยงาม ความทันสมัยของสิ่งปลูกสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบที่ 2 มุ่งเน้นที่ความต้องการให้มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งระดับพื้นที่และระดับจังหวัด วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบที่ 3 มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและด้านกิจกรรม วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรูปแบบที่ 4 มุ่งเน้นเรื่องความต้องการเห็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่คงความสวยงามตามธรรมชาติที่สุด และหากจะมีการพัฒนาบ้างก็เป็นการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป

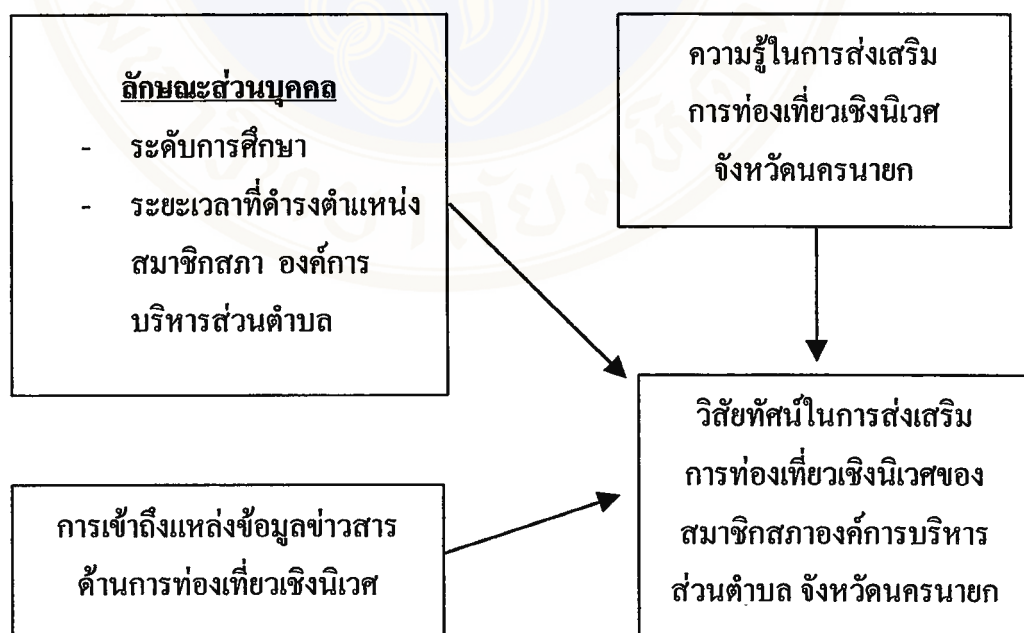
ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ข้อเท็จจริง ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ในเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่แต่ละคนได้รับมาจากการค้นคว้า การสังเกต หรือประสบการณ์ที่ได้พบมา การวัดความรู้ที่ใช้แบบสอบถามที่มีคำถามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เลือกตอบ ถูก หรือ ผิด จำนวน 20 ข้อ และจัดกลุ่มคะแนนที่ตอบถูกแบ่งเป็น 3 ระดับคือตอบถูกต่ำกว่า 11 ข้อลงมา หมายถึง มีความรู้ระดับน้อย ตอบถูกตั้งแต่ 12-14 ข้อ หมายถึง มีความรู้ระดับปานกลาง และตอบถูกตั้งแต่ 15 ข้อขึ้นไป หมายถึง มีความรู้ระดับมาก

การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับฟัง หรืออ่านพบในแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล โดยพิจารณาจากจำนวนแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามจำนวนหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน การได้มาและการออกจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติม นอกจากนั้น ยังหมายความรวมถึงคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การส่งเสริมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น การจัดกิจกรรม ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ด้วยความระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทำลายคุณค่าหรือกระทบกระเทือนต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งมีมาตรการในการติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.5 กรอบแนวคิดการศึกษาวิจัย

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่นำมาศึกษาในเรื่องนี้ ดังนี้

ตัวแปรระดับการศึกษา

ตัวแปรระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปรการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร

ตัวแปรด้านความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยนำทฤษฎีเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของ โรเจอร์ (1973) และทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ของ เบนจามิน บูลม (1975) มาเป็นตัวกำหนดตัวแปรที่ทำการศึกษา

1.6 สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กล่าวคือ

1.1 ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.2 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.7 ความจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการกำหนดข้อความวิสัยทัศน์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น 4 รูปแบบ โดยใช้หลักการตามแนวความคิดของเมอร์รอน ที่สรุปว่าการที่จะนำองค์การไปสู่วิสัยทัศน์ให้สำเร็จได้ คนในองค์การต้องมีสิ่งที่เรียกว่าคำมั่นสัญญาคือการที่คนในองค์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบร่วมกัน และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ผู้ที่มี คำมั่นสัญญา จะแสดงความมุ่งมั่นและรับผิดชอบเต็มที่ซึ่งเป็น

ข้อผูกมัดให้คนในองค์การมุ่งมั่นที่จะทำให้วิสัยทัศน์ที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมา จึงอาจทำให้วิสัยทัศน์ที่ได้ในการทำวิจัยขาดความสมบูรณ์

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. วิสัยทัศน์และระดับความรู้ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะเป็นทิศทางสำหรับการกำหนดแผนการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นได้
2. ทำให้ทราบว่ามีความแปรอะไรบ้างที่มีผลต่อวิสัยทัศน์ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในท้องถิ่น
3. ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างวิสัยทัศน์และปลูกฝังความรู้ให้เกิดขึ้นกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้ดูแลชุมชน และนำไปขยายผลความรู้เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้กับประชาชนในพื้นที่ด้วย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์
- 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
- 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.5 สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก
- 2.6 โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์

2.1.1 ความหมายของคำว่า “วิสัยทัศน์”

คำว่าวิสัยทัศน์ (Vision) แม้จะเป็นคำใหม่แต่ปัจจุบันเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป โดยเฉพาะในแวดวงธุรกิจและมักจะนำมาใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งมีความหมายถึงในเชิงของการ “หยั่งรู้เหตุการณ์ในอนาคต” ที่จัดเป็นคุณสมบัติสำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหาร กล่าวอีกนัยหนึ่ง เป็นความสามารถของผู้บริหารในการวิเคราะห์สถานการณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่จะส่งผลกระทบต่อองค์การ เพื่อจัดวางตำแหน่งหรือจุดยืนขององค์การได้อย่างถูกต้อง และเป็นแกนหลักในการวางแผนได้อย่างเหมาะสม ดังเห็นได้จากในหลวงรัชกาลที่ 5 ของเราในอดีตได้ทรงแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในการอ่านสถานการณ์ได้ก่อนการณ์อย่างน่าอัศจรรย์ สามารถคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถสูงเข้ามารวมกันเป็นคณะผู้บริหารประเทศที่ชาญฉลาด ซึ่งในยุคของพระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ประเทศไทยเข้าสู่ยุคของการพัฒนาประเทศอย่างขนานใหญ่แทบทุกด้าน ทั้งทางด้านการบริหารประเทศและประเทศราช การจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป แม้บางอย่างจะประสบกับอุปสรรคอยู่บ้างแต่ก็ได้รับความสำเร็จอย่างน่าทึ่งและได้กลายมาเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินนโยบายในยุคต่อมา ทั้งการสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น โดยอาศัยระบบราชการแผนใหม่ การยกระดับของชาติไทยให้เป็นที่ยอมรับของนานาอารยประเทศและ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินวิเทศนโยบายอันชาญฉลาดเพื่อรักษาตัวรอดจากการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการปกครองของประเทศที่เข้มแข็ง และกำลังออกทำการล่าอาณานิคมอย่างหนักหน่วงอยู่ในยุคนั้น ดังกล่าวนี้นี้เราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าความสำเร็จเหล่านี้เป็นผลมาจาก “วิสัยทัศน์ที่ถูกต้อง” ของคณะผู้นำประเทศสยามที่เปี่ยมด้วยความสามารถเมื่อครั้งกระนั้น

การกำหนดวิสัยทัศน์มิได้มีขอบเขตเฉพาะในระดับชาติ ระดับองค์กรแม้กระทั่งการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของคนเราก็ควรมีวิสัยทัศน์ที่ถูกต้องเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการครองชีวิตให้อยู่ในครรลองที่จะทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น (สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ , 2538)

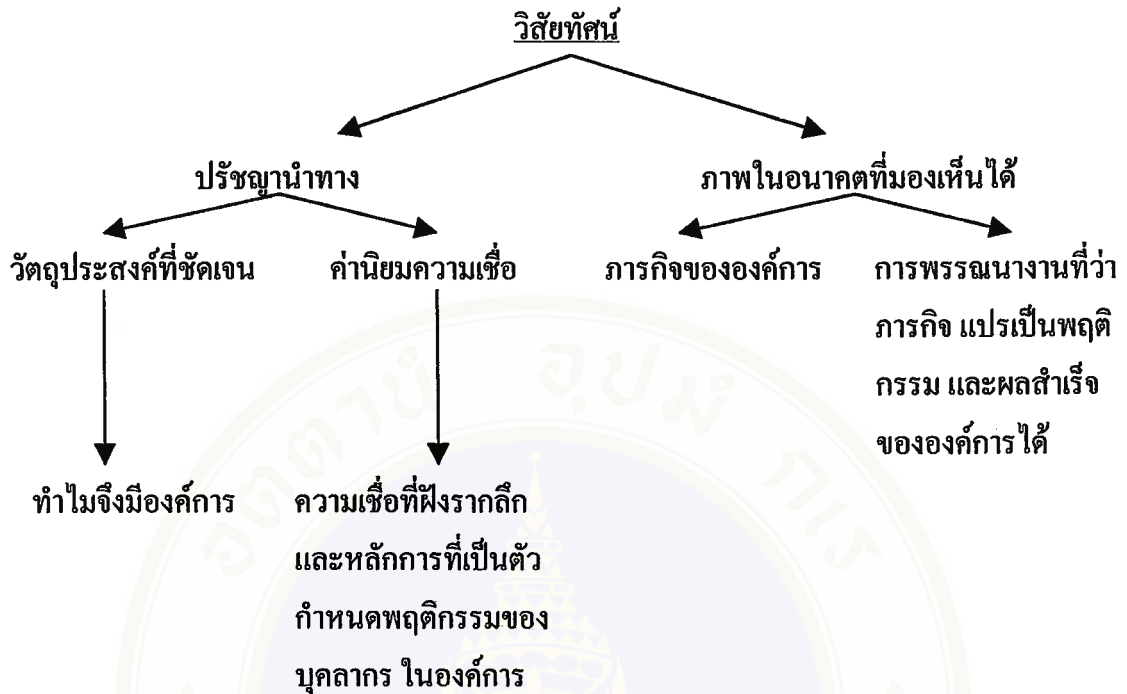
ในระดับองค์กร การมีวิสัยทัศน์เป็นการเตรียมองค์การให้มีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องตระหนักและดำเนินการ กล่าวคือจะต้องมองการณ์ไกลไปข้างหน้า เพื่อหาภาพที่ชัดเจนขององค์การว่าในอนาคตจะอยู่ในตำแหน่งใดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและวัฒนธรรมที่ซับซ้อนและรวดเร็ว การกำหนดวิสัยทัศน์เท่ากับการหา “ทิศทาง” ขององค์การก่อนที่จะก้าวเดินต่อไป

ในทางวิชาการคำว่าวิสัยทัศน์ (Vision) หมายถึง สิ่งที่คุณคิด หรือองค์การต้องการจะเป็นในอนาคต โดยระบุเป็นข้อความ (Statement) ที่สะท้อนถึงความมุ่งมั่นเกี่ยวกับทิศทางจุดยืนในอนาคตที่คุณคิดหรือผู้นำองค์การต้องการผลักดันให้เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากความสามารถในการมองผ่านทะลุไปในอนาคตและคาดคะเนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่าจะส่งผลกระทบต่อองค์การอย่างไรแล้วกำหนดสถานภาพที่ต้องการจะเป็นในระยะยาว การขาดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่จะเข้ามากระทบตัวเรา นอกจากเป็นข้ออ่อนของคุณคิดหรือผู้นำแล้ว ยังเป็นภาวะที่ตกอยู่ในความประมาทเปรียบเหมือนการขับรถโดยมองแต่กระจกมองหลัง ไม่ได้มองกระจกหน้า แม้ว่าจะรถจะแล่นไปได้แต่ก็เคลื่อนไปอย่างไร้ทิศทาง วกไปวนมา ไม่ค่อยตรงทาง ในขณะที่คู่แข่งหรือรถคันอื่นที่คนขับมองผ่านกระจกหน้าทำให้เห็นทิศทางที่กำลังแล่นไปได้ชัดเจนก็ขับแซงไป ดังนั้นการที่องค์กรมี

วิสัยทัศน์ที่ดี ย่อมได้เปรียบในเชิงแข่งขัน ตัวอย่างประเทศมาเลเซียที่ผู้นำประกาศวิสัยทัศน์ (Vision 2020) อย่างเป็นทางการว่า “ภายในปี ค.ศ. 2020 มาเลเซียจะเป็นประเทศที่มีเอกภาพ เป็นสังคมที่มีความเชื่อมั่น มีค่านิยมทางจริยธรรม และคุณธรรมที่เข้มแข็ง เอื้ออาทร อดทน เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ มีระบบเศรษฐกิจที่พร้อมสำหรับการแข่งขัน ปรับตัวง่าย และมั่นคง ปลอดภัย” ตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงภาพในอนาคตที่ต้องการบรรลุถึงและวัดผลได้ มีพลัง ท้าทาย เร้าใจ และเป็นคำมั่นสัญญาที่รับรู้ร่วมกันเพื่อให้ทุกภาคส่วนของประเทศ มุ่งมั่นไปยังจุดหมายปลายทางที่ต้องการร่วมกัน

คำว่าวิสัยทัศน์ (Vision) บางท่านก็แปลว่าทัศนภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ดังนั้นเพื่อให้เห็นแง่มุมของนิยามคำนี้จึงขอให้พิจารณาความหมายของคำนี้ในทัศนะของนักวิชาการจากต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

เมอร์รอน (Merron, 1995) ได้ให้ความหมายว่า “วิสัยทัศน์ คือ ภาพในอนาคตขององค์การจากมุมมองของผู้นำ วิสัยทัศน์เป็นพลังขับเคลื่อนให้องค์กรประสบความสำเร็จมีองค์ประกอบ 2 อย่างคือ ปรัชญาทางและภาพในอนาคตที่มองเห็นได้ ปรัชญาทางประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนกับค่านิยมและความเชื่อถือ วัตถุประสงค์ขององค์การ จะรู้ได้จากการตอบคำถามที่ว่า “ทำไมจึงมีองค์กรนี้ขึ้นมา” ค่านิยมและความเชื่อถือ ความเชื่อที่ฝังรากลึกและหลักการจะเป็นตัวกำหนด พฤติกรรม ของบุคลากรในองค์กร ภาพที่มองเห็นได้ประกอบด้วยภารกิจขององค์การและการพรรณนา งานที่ชัดเจนว่าภารกิจ นั้นจะแปรเป็นพฤติกรรมและผลสำเร็จขององค์การได้อย่างไร จำแนกองค์ประกอบได้ตามแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 องค์ประกอบของวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์มิใช่คำขวัญบนฝาผนัง แต่เป็นจิตสำนึกที่มีชีวิต มีอนาคต เป็นพลังขับเคลื่อนของพฤติกรรมในองค์กร และเพิ่มความหมายให้กับงานที่ทำอยู่ วิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องมีพลังกระตุ้นวิสัยทัศน์ ไม่ใช่เป้าหมาย ไม่ใช่จุดประสงค์ ไม่ใช่ข้อบังคับที่ระบุหน้าที่ แต่วิสัยทัศน์บอกเหตุผลของการทำงานในแต่ละวัน เป็นเหตุผลของความต้องการที่จะมาทำงานนั้นจริงๆ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างคำถามต่อไปนี้จะทำให้รู้ได้ทันทีว่า คำตอบใดแสดงถึงการมีวิสัยทัศน์

กรรมการก่ออิฐคนหนึ่ง เมื่อถูกถามว่ากำลังทำอะไร ตอบว่า “ฉันกำลังทำงาน” คนที่สองตอบว่า “ฉันเพียงแต่มาก่ออิฐที่นี่” และคนที่สามตอบว่า “ฉันกำลังสร้างมหาปราสาท”

เมอร์รอน (Merron, 1995) สรุปว่า การที่นำองค์กรไปสู่วิสัยทัศน์ให้สำเร็จได้ คนในองค์กรต้องมีสิ่งที่เรียกว่า “คำมั่นสัญญา” (Commitment) คือ การที่คนในองค์กรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับองค์กรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความรับผิดชอบร่วมกัน สามารถตรวจสอบได้ ผู้ที่มี Commitment จะแสดงความมุ่งมั่น มีความกล้าหาญและรับผิดชอบเต็มที่ สามารถเติมพันด้วยชีวิตได้ซึ่งเป็นข้อผูกมัดตัวเองให้คนในองค์กรมุ่งมั่นที่จะทำให้วิสัยทัศน์ที่วางไว้เป็นความจริงขึ้นมา

แจ็กสันและไฟร์ก๊อน (Jackson and Frigon, 1994) ให้นิยามว่าวิสัยทัศน์หมายถึง “ ภาพในอนาคตขององค์กรอันเป็นภาพที่พึงประสงค์ และมีความเป็นไปได้วิสัยทัศน์เกิดจากการหยั่งรู้โดยสัญชาตญาณหรือจินตนาการซึ่งเป็นผลมาจากการสะสมความรู้และประสบการณ์ทำให้หยั่งรู้ทิศทางและแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ”

ปีเตอร์ เอ็ม เซน (Peter M. Senge, 1994) ให้ความหมายว่า วิสัยทัศน์มีแนวคิดหลัก 3 ประการคือ 1.) วัตถุประสงค์ (Purpose) และภารกิจ (Mission) จะตอบคำถามว่า Why? (ทำไมจึงมีองค์กรขึ้นมา) 2.) ค่านิยมและความเชื่อหลัก (Core values) จะตอบคำถามว่า How? (เราต้องทำอะไร) เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและไปถึงวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้ เช่น การรวมพลัง ความภักดี ความซื่อสัตย์ และวิสัยทัศน์ (Vision) จะตอบคำถาม What? (อะไรคือภาพในอนาคตที่เราากำลังพยายามสร้างขึ้น)

เบชาร์ด และ ฟริตชาร์ด (Bechard and Pritchard, 1992) กล่าวว่า วิสัยทัศน์คือ ภาพในอนาคตขององค์กร ทำให้เห็นว่าองค์กรจะเป็นเช่นไรในอีกหลายปีข้างหน้า จากมุมมองของผู้นำเป็นภาพที่เป็นไปได้มากกว่าจะเป็นเพียงความฝันหรือความจริง เพราะผู้บริหารระดับสูงมีคำมั่นสัญญา (Commitment) ที่จะทำให้วิสัยทัศน์เป็นความจริงขึ้นมา

แฮมเมอร์ และ แชมป์ (Hammer and Champy, 1994) กล่าวว่า วิสัยทัศน์คือสิ่งที่บริษัทเชื่อว่าต้องการจะบรรลุถึง เป็นสิ่งที่ต้องกระตุ้นเตือนให้คนพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายวิสัยทัศน์ไว้อย่างหลากหลายคือ

วิสัยทัศน์ คือ การมองการณ์ไกล การเห็นอนาคตโดยกำหนดจุดหมายปลายทางในอนาคตขององค์กรว่าจะอยู่ที่ใด ครอบคลุมถึงภารกิจ ค่านิยม หลักขององค์กร เป็นการแสดงถึงความเข้าใจในอดีตและปัจจุบัน เป็นเสมือนแผนที่ประกอบการเดินทางไปยังจุดหมายในอนาคตและเป็นคู่มือแนะนำวิธีการเดินทาง ตลอดจนเป็นเรื่องของค่านิยมและความเชื่อของคนในองค์กรที่มองภาพความสำเร็จขององค์กรที่ต้องการเห็น ต้องการจะเป็นและน่าจะเป็นไปได้ในอนาคต เป็นการมองภาพที่ชัดเจนและไกลไปในอนาคตที่สามารถปรากฏได้จริงเพื่อเป็นแผนแม่บทในการดำเนินการให้ดำเนินตรงไปจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มิใช่เป็นเพียงภาพลวงตาหรือความฝันที่เลื่อนลอยเท่านั้น เป็นสิ่งที่ผู้บริหารอยากเห็นและลูกค้าอยากได้ใน 3, 5, 10 หรือ 20 ปีข้างหน้าและมีความมุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ ทั้งนี้อาจรวมถึงภาพเกี่ยวกับโครงสร้างองค์กร คน เงินทุน ข้อมูล เทคโนโลยี

การบริหาร อำนาจการตัดสินใจ การให้รางวัล โอกาสความก้าวหน้า เป็นข้อความที่สรุปรวมถึง ค่านิยม ความมุ่งหวัง เป้าหมายขององค์การเข้าไว้ทั้งหมด เป็นการมองไปข้างหน้าซึ่งอาจมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า แต่เป็นการมองด้วยทัศนียภาพหรือจินตนาการเหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์การ เป็นภาพที่วาดหวังเกี่ยวกับบทบาทขององค์การที่ควรจะเป็นในระยะยาวที่สอดคล้องและตอบสนองต่อ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นภาพในอนาคตขององค์การที่ผู้นำและสมาชิกทุกคนร่วมกัน วาดฝันหรือจินตนาการขึ้น โดยมีพื้นฐานอยู่บนความจริงในปัจจุบัน เชื่อมโยงวัตถุประสงค์ ภารกิจ ค่านิยม ความเชื่อ เข้าด้วยกัน และพรรณนาให้เห็นทิศทางขององค์การอย่างชัดเจน มีพลัง ทำทาย ทะเยอทะยาน และมีความเป็นไปได้ ที่เน้นความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่ยิ่งใหญ่ หรือดีที่สุดให้กับลูกค้า และสังคม จากนิยามดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า

วิสัยทัศน์ คือ การกำหนดอนาคตขององค์การที่ต้องการให้เกิดขึ้นในระยะยาวบน พื้นฐานของความเป็นไปได้

วิสัยทัศน์ คือ ความเชื่อ ค่านิยมที่แสดงถึงจินตภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับอนาคตที่พึงปรารถนาและสามารถทำให้เสร็จได้ ทำทาย มีพลัง มีเป้าหมาย สามารถชักนำคนในองค์การให้ระดมสรรพกำลังเพื่อไปสู่จุดหมายทิศทางที่ต้องการได้

วิสัยทัศน์ คือ ความสามารถในการมองการไกล หรือมีโนภาพต่อสิ่งอันพึงปรารถนาที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตอันเป็นผลมาจากการสะสมความรู้และประสบการณ์

การกำหนดวิสัยทัศน์ต้องตั้งอยู่บนฐานแห่งความเป็นจริง โดยมองถึง โอกาสความเป็นไปได้ ศักยภาพข้อได้เปรียบ ซึ่งต้องพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานที่เรามีอยู่ทั้งหมดและดูทั้งสภาพแวดล้อมของเราว่าเป็นเช่นไร รวมไปถึงสภาพการณ์ของโลก กระทั่งต้องมีการทำนายอนาคตที่กำลังเป็นไปของโลกด้วย มิได้เป็นเพียงการมองปัญหาที่มีอยู่ ณ ปัจจุบันแล้วหาทางแก้เท่านั้น

สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์ (2538) ได้ให้ทัศนะว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดีและถูกต้องนั้น จะต้องเกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการกล่าวคือ

- (1) ความรอบรู้ในสิ่งนั้นอย่างแท้จริง (Knowledge)
- (2) ประสบการณ์ของผู้ที่รู้จริงในแต่ละเรื่อง (Expreience)
- (3) ฐานข้อมูลใหม่ (Information)

หากปราศจากองค์ประกอบทั้ง 3 ประการเป็นพื้นฐานแล้ว วิสัยทัศน์ที่ถูกกำหนดขึ้นมาจะเป็นไปได้ก็แต่เพียงการคาดเดา หาใช่การตระหนักรู้ที่ถูกต้องไม่ นอกจากนี้องค์ประกอบดังกล่าวจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเปิดกว้างทางความคิด (Openminded) ที่เปิดโอกาสให้ผู้รอบรู้ในเรื่องนั้นๆ ได้สามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และสามารถหาข้อสรุปออกมาอย่างมีนัยสำคัญ ฉะนั้น “วิสัยทัศน์” จึงมิใช่สักแต่ว่าคิดแล้วก็พูดซึ่งเป็นค่านิยมเสมือนแพะชนกันอยู่ทุกวันนี้ (สมชาย ภคภาสน์วณิช, 2539)

ในทางทฤษฎีนั้นการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นภารกิจของผู้บริหารระดับสูงขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การเชิงธุรกิจจะทำได้ค่อนข้างชัดเจนเมื่อเทียบกับองค์การภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมายและวัฒนธรรมแตกต่างจากธุรกิจ ดังนั้นในการจัดทำวิสัยทัศน์ขององค์กรในภาครัฐส่วนใหญ่มักจะมอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบไปดำเนินการยกร่างแล้วนำเสนอให้ผู้บริหารระดับสูงพิจารณา ซึ่งอาจจัดในรูปของคณะกรรมการหรือชุดปฏิบัติการตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตามการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากและส่งผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของทุกหน่วยงานในองค์กร ดังนั้นหลักการของการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารภายในองค์กรจึงเป็นความจำเป็นที่ต้องให้ความสำคัญ

2.1.2 ประเภทของวิสัยทัศน์

ไม่ว่าปัจเจกบุคคลหรือองค์กร ถ้ามีความมุ่งหวังอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับอนาคตแล้ว ก็ถือได้ว่ามีวิสัยทัศน์ (Vision) ทั้งสิ้นจึงสามารถจำแนกวิสัยทัศน์ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 กลุ่ม คือ

2.1.2.1 วิสัยทัศน์ส่วนตัว (Personal Vision) ทุกชีวิตตั้งแต่วัยเด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต ผู้ที่มีแรงไฟดี (Creative Tension) ก็มักจะมี ความมุ่งหมายกับอนาคตว่า ต้องการจะเป็นอย่างไรอย่างหนึ่งแล้วก็มุ่งมั่นเพียรพยายามปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้นๆ

2.1.2.2 วิสัยทัศน์ขององค์กร (Corporate Vision) องค์กรก็ไม่ต่างอะไรกับปัจเจกบุคคล ซึ่งย่อมต้องมีอนาคตและเมื่อต้องการอนาคตที่ดี ก็จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดี (ถ้าจะเปรียบกับวิสัยทัศน์ส่วนตัวก็พอจะเทียบได้กับวิสัยทัศน์ในการสร้างอนาคตและวิสัยทัศน์ในหน้าที่การงาน) ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในการพัฒนาระบบบริหารรูปแบบต่างๆ ในองค์กรที่จะเป็นผู้นำใน

ภาคส่วน (Sector) ต่าง ๆ ได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน พนักงานทั่วทั้งองค์กรรับทราบและเห็นพ้อง (Shared Vision) ที่จะร่วมกันมุ่งมั่นปฏิบัติงานตามแผนเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์นั้นให้ได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.1.3 ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดี

2.1.3.1 มีความเป็นไปได้ วิสัยทัศน์ไม่ใช่ภาพที่เลื่อนลอย หรือเป็นความฝัน วิสัยทัศน์จะต้องเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง บรรลุถึงได้ตามขีดความสามารถที่มี

2.1.3.2 ทำทาย ใ้ใจ วิสัยทัศน์จะเป็นตัวกระตุ้นของผู้เกี่ยวข้องและทำทายความสามารถของผู้ปฏิบัติ สามารถใช้เป็นกรอบชี้แนะให้มวลสมาชิกดำเนินกิจกรรมเพื่อบรรลุจุดยืนที่ต้องการภายในระยะเวลาที่กำหนดอนาคต

2.1.3.3 เป็นข้อความง่าย ๆ ที่สามารถสื่อให้เห็นจุดมุ่งหมายทิศทางในอนาคตขององค์กร มีจุดเน้นที่ชัดเจน และสะท้อนเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากองค์กรอื่น

2.1.3.4 เป็นปรัชญา หรืออุดมคติที่แสดงถึงค่านิยมที่ยึดถือและทุกอย่างอยู่ภายในใจทุกคน และทุกกลุ่ม ที่สัมพันธ์กับองค์กร

2.1.3.5 เป็น “ คำมั่นสัญญา ” ของผู้บริหารที่แสดงถึงการตัดสินใจและความมุ่งมั่นที่ต้องรับผิดชอบ เป็นข้อผูกมัดที่ผู้บริหารต้องกระทำให้วิสัยทัศน์ที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมา

2.1.3.6 มีความเป็นบูรณาการ กล่าวคือ วิสัยทัศน์จะเป็นตัวประสานปัจจัยต่าง ๆ ในองค์กรให้ดำเนินไปในทิศทางที่พึงปรารถนาโดยเฉพาะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงช่องว่างทางความคิด ค่านิยม วัตถุประสงค์เฉพาะบุคคล รวมทั้งพฤติกรรมหรือการกระทำของสมาชิกให้อยู่ในกรอบแนวที่จะดำเนินไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เปรียบเสมือนแม่เหล็กที่มีพลังดึงดูดโลหะต่างๆ ได้

2.1.3.7 ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติ วิสัยทัศน์จะเป็นเพียงแค่แนวคิดที่ล่องลอย หากไม่มีการปฏิบัติ ดังนั้นการที่วิสัยทัศน์จะเป็นจริงจะต้องได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกขององค์กรและเป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติ

2.1.3.8 ต้องตรวจสอบและวัดผลสำเร็จได้ วิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องสามารถวัดผลการกระทำได้ มิฉะนั้นการสร้างวิสัยทัศน์ก็เป็นเพียงการสร้างภาพเท่านั้น

2.1.3.9 สอดคล้องกับวัฒนธรรมขององค์กรและเป็นไปตามครรลองที่ค้ำจุนของสังคม

กล่าวโดยรวม วิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องเป็นข้อความที่เข้าใจง่ายที่แสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมาย ทิศทาง ภาพในอนาคตที่ต้องการจะเป็น บนพื้นฐานที่เป็นจริง ภายในระยะเวลาที่กำหนด แสดงถึงค่านิยมและค่านับสัญญาที่ผู้บริหารและสมาชิกเกิดความผูกพัน เกิดความเพียรพยายามที่จะปฏิบัติและเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้ปฏิบัติ ตลอดจนวัดผลสำเร็จได้ สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์การ ค่านิยม ประวัติขององค์การถูกต้องตามครรลองที่ติงามของสังคม

2.1.4 แนวปฏิบัติการจัดทำวิสัยทัศน์

แนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์มีหลายวิธีการ ดังนั้นในการปฏิบัติจริงไม่จำเป็นต้องยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งอย่างตายตัว อาจปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ วัฒนธรรมขององค์การ ระยะเวลาที่ต้องการให้แล้วเสร็จ ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ งบประมาณ สำหรับแนวทางการจัดทำวิสัยทัศน์ในที่นี้มีดังนี้

2.1.4.1 โดยที่การกำหนดวิสัยทัศน์เป็นหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง ดังนั้นจึงควรสังเคราะห์แนวคิดของผู้บริหาร โดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิสัยทัศน์เพื่อให้ผู้บริหารได้แสดงทัศนะว่า ในอนาคตองค์การควรจะกำหนดวิสัยทัศน์อย่างไรแล้วรวบรวมเพื่อใช้เป็นพื้นฐานประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์จากคณะกรรมการ หากไม่สามารถสอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้บริหารได้ อาจใช้การสังเคราะห์จากข้อเขียน ข้อคิดเห็น นโยบายของผู้บริหารที่ได้แสดงทัศนะหรือแนวคิดในเชิงวิสัยทัศน์ไว้ในโอกาสต่าง ๆ จากนั้นจึงประมวลเพื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับการกำหนดวิสัยทัศน์ของทีมงานวางแผน

2.1.4.2 ให้สมาชิกของคณะกรรมการศึกษา ทำความเข้าใจข้อมูล ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเกี่ยวกับโอกาส อุปสรรค และการวิเคราะห์องค์การกับจุดอ่อนจุดแข็งขององค์การ รวมทั้งสถานภาพปัจจุบันขององค์การให้ถ่องแท้ การศึกษาทำความเข้าใจในส่วนนี้จะมีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้ทีมงานวางแผน เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มองเห็นโอกาสภัยอุปสรรคขององค์การรวมทั้งขีดสมรรถนะภายในว่าส่วนใดเป็นจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร สถานภาพขององค์การในปัจจุบันอยู่ในจุดใด ตำแหน่งใด จากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวจะทำให้การกำหนดอนาคตขององค์การตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริง น่าเชื่อถือ และปฏิบัติได้จริง มิใช่ความฝันหรือภาพลวงตา มิใช่ “ การคาดเดา ” เนื่องจากเป็นการใช้ข้อมูลสารสนเทศจากการดำเนินงานในขั้นตอนก่อนมาใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์

นอกจากการศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ขีดสมรรถนะภายใน และสถานภาพขององค์การในปัจจุบันดังกล่าวแล้ว ผู้ปฏิบัติการต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับ

วัตถุประสงค์ขององค์การ ภารกิจขององค์การ บริการ ลูกค้าหรือผู้รับบริการ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบัน และในอนาคตอันจะทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์ชัดเจนมากขึ้น

2.1.4.3 จัดประชุมคณะทำงานโดยให้ทุกคนเขียนข้อความลงในกระดาษคนละหนึ่งหรือสองประเด็นว่า อะไรเป็นเรื่องสำคัญขององค์การและเป็นภาพที่เราทุกคนต้องการเห็น ต้องการจะเป็นในอนาคต

แนวคำถามสำคัญเพื่อให้สมาชิกตอบคำถามและเขียนลงไปกระดาษมีดังนี้

“ ท่านคิดว่าในอนาคต อาจจะระบุเวลาที่ชัดเจนลงไป องค์การของเราควรจะเป็นอย่างไร ? ”

“ อะไรที่องค์การมุ่งมั่นจะดำเนินการให้สำเร็จ ”

“ อะไรคือสิ่งที่ประชาชนต้องการ ”

“ ภาพลักษณ์ที่พึงประสงค์ขององค์การเป็นอย่างไร ? ”

“ ค่านิยมร่วม หรือปรัชญาที่องค์การจะยึดมั่นมีอะไรบ้าง ? ”

“ ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์การมีอะไรบ้าง ? ”

“ เราต้องการให้องค์การของเราเป็นอย่างไรในอนาคต ”

“ อะไรคือภาพในอนาคตที่เรา กำลังพยายามสร้างขึ้นมา ”

ในการตอบคำถามลงในแผ่นกระดาษให้พิจารณาบนพื้นฐานข้อมูลจากขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ชีตสมรรถนะภายใน สถานภาพองค์การที่สมาชิกคณะทำงานทุกคนได้ศึกษามาแล้ว

2.1.4.4 ผู้นำอภิปราย (Moderator) จัดกลุ่มความคิดที่สัมพันธ์กันโดยนำข้อความที่เหมือนกันหรืออยู่ภายใต้กรอบความคิดเดียวกันมาจัดหมวดหมู่ให้เข้าด้วยกันโดยใช้ Card Technique ช่วยจัดกลุ่มประเด็น ทั้งนี้ต้องพิจารณาประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงที่ได้ดำเนินการมาแล้ว จากนั้นเปิดระดมสมอง อภิปราย ชักถาม ตั้งข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ และจัดวางน้ำหนักของแต่ละชุดข้อความ แล้วขอความเห็นจากที่ประชุม

2.1.4.5 จัดทำผังวิสัยทัศน์โดยนำข้อความที่เป็นแนวคิดหลักๆ หรือเป็นหัวเรื่องของแต่ละกลุ่มความคิดมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อให้เกิดภาพในอนาคต

2.1.4.6 ขกร่างวิสัยทัศน์โดยนำคำหลักๆ (Key word) แต่ละเรื่องมาร้อยเรียงเป็นประโยคข้อความที่แสดงจุดเน้นเห็นทิศทางที่ชัดเจน มีพลัง ทะเยอทะยาน สะท้อนเอกลักษณ์ที่

แตกต่างจากองค์การอื่น โดยพยายามเขียนให้เชื่อมโยงกัน เป็นประโยคที่เข้าใจง่าย มีความหมาย มีกรอบความคิด ไม่ใช่ถ้อยคำที่ ซ้ำซาก แต่สร้างสรรค์เป็นเหตุเป็นผลที่ทุกคนเข้าใจ

ในทางปฏิบัติการกำหนดวิสัยทัศน์ในกระบวนการจัดทำแผนเชิงกลยุทธ์ บางครั้ง อาจยังขาดข้อมูลที่ชัดเจน ไม่สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ในขั้นนี้ได้ ดังนั้นในการปฏิบัติอาจจะปรับวิธีดำเนินการโดยดำเนินการขั้นตอนการกำหนดภารกิจหลักขององค์การก่อนแล้วจึงมากำหนดวิสัยทัศน์ เนื่องจากภารกิจขององค์การในภาครัฐนั้นกำหนดโดยกรอบของระเบียบกฎหมายไว้ชัดเจนแล้ว แตกต่างกับภาคธุรกิจที่มีได้อยู่ภายใต้ของกฎระเบียบเช่นเดียวกับภาครัฐ ดังนั้นจึงสามารถกำหนดเป้าหมายหรือจุดหมายปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นได้อย่างคล่องตัว อย่างไรก็ตามหากเป็นองค์การที่มีขอบเขตภารกิจชัดเจน และไม่กว้างขวางจนเกินไปก็สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ได้โดยไม่ต้องกำหนดภารกิจหลักขององค์การก่อนได้ นอกจากนี้วิธีการสร้างวิสัยทัศน์อาจจะดำเนินการในลักษณะที่แตกต่างกันไป

2.1.5 ข้อที่ควรตระหนักในการจัดทำวิสัยทัศน์

2.1.5.1 ข้อมูลที่ใช้เป็นพื้นฐานการวิเคราะห์ต้องชัดเจน เชื่อถือได้ ข้อมูลบางเรื่องอาจต้องใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งอาจต้องศึกษาวิเคราะห์วิจัยตามหลักวิชาการ

2.1.5.2 ผู้บริหารระดับสูงขององค์การจะต้องมีส่วนร่วมและให้ความสนใจอย่างจริงจัง นอกจากนี้ในขั้นตอนการกร่างวิสัยทัศน์อาจเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์หรือวิธี Delphi ผู้บริหารระดับสูง รวมทั้งคนที่อยู่ในองค์การทุกระดับมาประกอบการพิจารณาจะทำให้

2.1.5.3 ต้องการศึกษารายละเอียดข้อมูลที่จะนำมาเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์

2.1.5.4 ควรเชิญผู้ที่มีประสบการณ์ในองค์การมาร่วมสัมมนาเพื่อช่วยทำให้การคาดการณ์เกี่ยวกับทิศทาง แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ถูกต้องมากขึ้น

2.1.5.5 อาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกองค์การมาร่วมเสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะการจัดทำวิสัยทัศน์ตามความจำเป็น

2.1.6 ตัวอย่างวิสัยทัศน์

2.1.6.1 วิสัยทัศน์ของประเทศสิงคโปร์

“อีก 15 ปีจากนี้ไป สิงคโปร์เกาะอัจฉริยะจะเป็นประเทศชั้นนำของโลก ที่มีโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศที่ก้าวหน้า โดยจะเชื่อมโดยคอมพิวเตอร์ในทุก ๆ บ้าน สำนักงาน

โรงเรียน และโรงงานเข้าด้วยกัน คอมพิวเตอร์จะเป็นอุปกรณ์สารสนเทศที่ใช้ร่วมกับโทรศัพท์มือถือ เพื่อให้ประชาชนมีเครื่องมือสื่อสารที่หลากหลายและมีโอกาสได้รับบริการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง”

2.1.6.2 วิสัยทัศน์ของประเทศมาเลเซีย

“ภายในปี 2020 มาเลเซียจะเป็นประเทศที่มีเอกภาพ เป็นสังคมที่มีความเชื่อมั่น มีค่านิยมทางจริยธรรมและคุณธรรมที่เข้มแข็ง อยู่ร่วมกันในสังคมที่มีประชาธิปไตย เสรีภาพ ความอดทน เอื้ออาทร มีความเท่าเทียมกันทางด้านเศรษฐกิจ มีความเจริญก้าวหน้าและมีระบบเศรษฐกิจที่พร้อมสำหรับการแข่งขัน ปรับตัวง่ายและมั่นคงไปพลาง”

2.1.6.3 วิสัยทัศน์ของกระทรวงศึกษาธิการ

“ ให้บริการด้านการศึกษาที่เป็นเลิศในระดับสากล บนพื้นฐานของวัฒนธรรม ศาสนา เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสังคมไทย อันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ”

2.1.6.4 วิสัยทัศน์กรมประชาสัมพันธ์

“ปี 2550 กรมประชาสัมพันธ์จะเป็นผู้นำในด้านการประชาสัมพันธ์ของรัฐ ในการกำหนดนโยบาย วางแผน ดำเนินการประชาสัมพันธ์ การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นที่ยอมรับของส่วนราชการภาคเอกชน และประชาชนทั้งในและต่างประเทศ”

2.1.6.5 วิสัยทัศน์กรมการศึกษานอกโรงเรียน

“ กรมการศึกษานอกโรงเรียน จะดำเนินการและส่งเสริมให้สังคมไทย เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ชั้นนำของโลกภายใน 10 ปี

- ทุกครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถาบันศาสนา สถานประกอบการ องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจะได้รับการส่งเสริมให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการเรียนรู้จัดการศึกษาตลอดชีวิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

- ประชาชนไทยจะมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และความเข้มแข็งของชุมชน

2.1.6.6 วิสัยทัศน์ขององค์กรการศึกษานอกโรงเรียน

“กองคลัง กรมการศึกษานอกโรงเรียน จะเป็นหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดบริการด้านการเงิน พัสดุ และการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้กองทุนฯ สถานศึกษา ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งบุคคลภายนอกได้รับบริการอย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และเกิดความพึงพอใจ ”

2.1.6.7 วิสัยทัศน์ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

“จะเน้นหนักในเรื่องของการเป็นหน่วยงานหลักหรือศูนย์กลางของการส่งเสริมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศ โดยจะเป็นแหล่งรวมของผู้เชี่ยวชาญและวิชาการ ด้านการจัดการและเทคโนโลยีอุตสาหกรรมแขนงต่าง ๆ นอกจากนี้ยังจะพยายามเน้นการกระจายอุตสาหกรรมออกไปยังส่วนภูมิภาค ส่งเสริมการมีอาชีพและยกระดับรายได้ของประชาชน ให้ความร่วมมือกับเอกชน และตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมโดยทั่วไป ”

2.1.6.8 วิสัยทัศน์สงขลา 2555

ปีพุทธศักราช 2555 จังหวัดสงขลาจะเป็นเมืองหลักและศูนย์กลางของภาคใต้ตอนล่าง ด้วยศักยภาพทางการพัฒนา ดังนี้

- เป็นศูนย์กลางการศึกษา ประชาชนมีคุณภาพและคุณธรรม ได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนา ภายใต้ความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง
- เป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรม และคุณภาพชีวิตประชาชน
- เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคใต้และภูมิภาค โดยมีรายได้ประชาชาติอยู่ในระดับ 1 ใน 5 ของประเทศ และมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- เป็นศูนย์กลางการคมนาคม การขนส่ง การสื่อสาร และการโทรคมนาคมของภาคใต้และภูมิภาค
- เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การประชุม และการแสดงสินค้าในระดับประเทศและนานาชาติ
- สังคมมีคุณธรรม ประชาชนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
- ประชาชนมีศรัทธาต่อการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

- กลไกของรัฐ มีประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการ โดยภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วม

- มีระบบการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.6.9 วิสัยทัศน์ของสำนักงาน ก.พ.

“เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงระบบราชการไปสู่ความทันสมัย กะทัดรัด คล่องตัว และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เท่าระดับมาตรฐานสากล โดยจะเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการควบคุมเป็นสิ่งเสริม และสนับสนุน เป็นแกนนำในการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ ให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีมาตรฐานแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ระหว่างกลุ่มข้าราชการด้วยกัน ตลอดจนมีการประสานงานของกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกันซึ่งอยู่ต่างสำนัก หรือกอง ได้รวดเร็วคล่องตัวทันต่อสภาพการณ์”

2.1.6.10 วิสัยทัศน์ของกรมที่ดิน

“เป็นองค์กรที่คุ้มครองสิทธิในที่ดินและให้บริการด้วยความโปร่งใส รวดเร็ว ถูกต้อง เสมอภาค ยุติธรรม ตรวจสอบได้ทุกระดับ ด้วยบุคลากรที่มีความสามารถและมีจิตสำนึกในการให้บริการ โดยระบบบริหารและวิธีการที่ทันสมัยเป็นสากล”

2.1.6.11 วิสัยทัศน์ของสำนักงาน ร.พ.ช.

“เป็นผู้นำในการดำเนินงานเร่งรัดพัฒนาชนบททางด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยมุ่งหวังให้ชาวชนบทมีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อป้องกันการละทิ้งถิ่นที่อยู่”

2.1.6.12 วิสัยทัศน์ของไอบีเอ็มประเทศไทย

“บริษัทไอบีเอ็มประเทศไทย เป็นบริษัทที่มีคุณภาพระดับมาตรฐานโลก มีความเป็นเลิศในการนำเสนอวิธีการที่ล้ำหน้าในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อทำให้ลูกค้าประสบความสำเร็จโดยพนักงานที่มีความมุ่งมั่นและมีประสิทธิภาพระดับมืออาชีพ”

ปรัชญาการดำเนินงาน

- ถ่อมมันในเอกบุคลิกให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน

(Respite for the individual)

- ตั้งมั่นในบริการที่ดีเยี่ยม ให้บริการที่ดีที่สุดแก่ลูกค้า (Best customer service)
- ยึดมั่นในความเป็นเลิศ (Excellence is the way of life)

2.1.6.13 วิสัยทัศน์ของกรมทะเบียนการค้า

“กรมทะเบียนการค้าที่มุ่งมั่นที่จะให้บริการแก่ธุรกิจและบุคคลทั่วไป และให้การคุ้มครองผู้บริโภคอย่างทั่วถึง เพื่อให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับมาตรฐานสากล กรมทะเบียนการค้าจะต้องปฏิบัติงานหลักให้ดีที่สุด เมื่อเทียบกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ในประเทศไทย”

2.1.6.14 วิสัยทัศน์ของโกดัก

“โกดักคือ ผู้นำของโลกธุรกิจการบันทึกความทรงจำและการสื่อความหมายต่าง ๆ เรารับช่วงสืบทอดความเป็นผู้นำนี้ตลอดมา และเราจะรักษาไว้ตลอดไป

เรามีทีมงานที่มีประสิทธิภาพกระจายอยู่ทั่วโลก พร้อมทั้งจะให้บริการแก่ลูกค้าด้วยผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เราจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าของเราไว้ตลอดไป

เราปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เราขยายธุรกิจของเราตลอดเวลา เพื่อให้บริการและผลิตภัณฑ์อันยอดเยี่ยมแก่ลูกค้าของเรา “

2.1.6.15 วิสัยทัศน์ของบริษัทลือทอชเลย์ จำกัด (มหาชน)

“เป็นองค์กรธุรกิจชั้นนำในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เป็นผู้นำในทุกธุรกิจหลักของบริษัท”

2.1.6.16 วิสัยทัศน์ของโรงแรมดุสิตธานี

“เป็นโรงแรมที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลกและจะเป็นโรงแรมประเภทธุรกิจชั้นนำในกรุงเทพมหานคร ปรัชญา จะเป็นเลิศทางด้านบริการ การดำเนินงาน ผู้ถือหุ้น พนักงาน เทคโนโลยี ทรัพย์สินสังคม ”

2.1.6.17 วิสัยทัศน์ธนาคารกรุงเทพ

“จะเป็นธนาคารชั้นนำในภูมิภาคเอเชียเป็นธนาคารที่มีกำไรดีที่สุดในนวัตกรรมมากที่สุด เป็นธนาคารที่มีบริการเยี่ยมที่สุด เป็นสถาบันที่บริหารที่ดีที่สุด ”

2.1.6.18 วิสัยทัศน์ของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย

“เป็นผู้นำผลิตภัณฑ์ปูนซิเมนต์ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

2.1.7 สรุปวิสัยทัศน์ในความหมายของงานวิจัยเรื่องนี้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษาวิจัยของผู้วิจัยครั้งนี้ “วิสัยทัศน์” หมาย ความถึง เป็นการมองเหตุการณ์ การคาดหวังให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง ของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัด นครนายก อันเป็นวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละคน ที่ ต้องการเห็นหรือมีความปรารถนาที่จะเห็นการพัฒนา เห็นความเจริญอย่างยั่งยืนและเป็นการอนุรักษ์ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ของตน หรือเป็นการเตรียมความพร้อมที่มีจุดยืน จุดมุ่งหมายที่ จะก้าวไปให้ถึงเส้นชัยโดยมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามตามธรรมชาติเป็นแหล่งต้นทุน ผู้วิจัย ต้องการทราบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็น มีความต้องการที่จะพัฒนา อย่างไรให้เกิดแก่พื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ภาพสะท้อนเหล่านี้จะสามารถบ่งบอกได้ว่าในฐานะ ที่เป็นกลไกสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอันที่จะขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จใน ทุกด้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีความรู้ ความคิดเห็น มีความริเริ่มที่จะสนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อย่างยั่งยืนได้อย่างไร กระบวนการต่อไปคือสามารถเก็บ ภาพสะท้อนที่ได้เหล่านั้นไปกำหนดแผนงาน โครงการ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติใน ท้องถิ่นแห่งตนได้ต่อไป

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังนำแนวความคิดอันเป็นบทสรุปของ เมอร์ร่อน มาเป็นกรอบในการ กำหนดรูปแบบวิสัยทัศน์ทั้ง 4 รูป กล่าวคือ เมอร์ร่อน ได้สรุปไว้ว่า การที่จะนำองค์การไปสู่วิสัย ทัศน์ ให้สำเร็จได้คนในองค์การ ซึ่งในการวิจัยเรื่องนี้หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีสิ่งเรียกว่า “คำมั่นสัญญา” คือ การที่คนในองค์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมใน การเป็นเจ้าของ และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ทั้งนี้ผู้ที่มี “คำมั่นสัญญา” จะแสดงความมุ่งมั่น มีความกล้าหาญ และรับผิดชอบเต็มที่ ซึ่งเป็นข้อผูกมัดตัวเอง ให้คนในองค์การมุ่งมั่นที่จะทำให้ วิสัยทัศน์ที่วางไว้ในงานวิจัยเรื่องนี้ คือ วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นความจริง ขึ้นมา จากข้อสรุปเบื้องต้นนี้ ผู้วิจัยจึงนำเอามากำหนดรูปแบบวิสัยทัศน์ได้ 4 รูปแบบ ซึ่งแต่ละ รูปแบบจะสอดคล้องแก่ความที่ เมอร์ร่อน ได้กล่าวเป็นบทสรุปเอาไว้ด้วย

วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 1 สะท้อนให้เห็นถึงคำมั่นสัญญาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ต้องการจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความสวยงามแบบสมัยใหม่ ต้องการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน และเตรียมพร้อมเพื่อการตรวจสอบการทำงานจากประชาชน

วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 สะท้อนให้เห็นคำมั่นสัญญาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มุ่งเน้นในเรื่องการให้บริการโดยศูนย์ข้อมูลที่ทันสมัย และมีความเป็นวิชาการ ตลอดจนสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ร่วมกัน

วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 3 สะท้อนให้เห็นคำมั่นสัญญาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มุ่งเน้นโดยการเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ร่วมกับประชาชน

วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 4 สะท้อนให้เห็นคำมั่นสัญญาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มุ่งเน้นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีสภาพความงามตามธรรมชาติเดิม ๆ หากจะมีการพัฒนาบ้างก็เป็นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป รวมทั้งสามารถติดตาม ตรวจสอบการทำงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ตลอดเวลา

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

2.2.1 ความหมายของคำว่า “ความรู้” (Knowledge)

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education) ของ กู๊ด (Good, 1973 : 325) ได้ให้ความหมายว่า

“...ความรู้เป็นข้อเท็จจริง ความจริง กฎเกณฑ์และข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่บุคคลเก็บรวบรวมสะสมไว้...”

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster, 1977 : 531) ได้ให้ความหมายไว้ว่า

“...ความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษา หรือค้นคว้า หรือเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ สิ่งของหรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์ หรือจากรายงานการรับรู้ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจน และต้องอาศัยเวลา...”

บลูม (Bloom, 1977 : 184) กล่าวว่า

“...ความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการระลึกได้ถึงสิ่งเฉพาะหรือสิ่งทั่วไป ประลึกถึงวิธีการ กระบวนการหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเน้นความจำ...”

ชวาล แพรัตกุล (2526 : 201) ได้ให้ความหมายว่า

“...ความรู้คือ การแสดงออกของสมรรถภาพสมองด้านความจำโดยวิธีให้ระลึกออกมาเป็นหลัก...”

จิตรา วสุวานิช (2528 : 6) ได้ให้ความหมายว่า

“...ความรู้ ความจำหมายถึงการจำข้อเท็จจริง เรื่องราว รายละเอียดที่ปรากฏในตำราหรือสิ่งที่ได้รับการบอกกล่าวได้...”

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 16) ได้ให้ความหมายว่า

“...ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยการฝึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยินจำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ เป็นต้น...”

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2520 : 13) ได้กล่าวถึงความหมายความรู้ไว้ว่า

“...ความรู้เป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจำได้หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น การได้ยิน ความรู้ในที่นี้คือข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น...”

รัตติกรณ์ จงวิศาล (2535 : 49) ได้ให้คำจำกัดความว่า

“...ความรู้ หมายถึง กฎเกณฑ์ ข้อเท็จจริงและข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับและสะสมไว้ในรูปของการจำ...”

และ จ้านง พรายแยมแซ (2531 : 44) ได้ให้คำจำกัดความว่า

“...ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการทรงรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวทั้งปวงของประสบการณ์ที่ผ่านมา รวมทั้งสิ่งที่สัมพันธ์กันกับประสบการณ์นั้น ๆ ด้วย...”

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า “ความรู้” หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประสบมาแล้วสะสมไว้ เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อ ๆ ไปได้ หรือกล่าวได้ว่า ความรู้ หมายถึง สมรรถภาพสมองด้านความจำเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ข้อเท็จจริง และข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ และสามารถวัดความรู้โดยการระลึกออกมา

สำหรับในการวิจัยในครั้งนี้ “ความรู้” หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์ รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ หรือประสบการณ์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.2 ระดับความรู้

บลูม (Bloom, 1977: 149-150) ได้ศึกษาระดับของความรู้ และได้แบ่งพฤติกรรมด้านความรู้หรือความสามารถทางด้านสติปัญญา (cognitive domain) เป็น 6 ประเภทโดยเรียงตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ความรู้ (knowledge) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุ และปรากฏเกณฑ์ต่างๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุและปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน

3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำสาระสำคัญต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ หรือสถานการณ์จริงๆ

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการพิจารณาแยกแยะวัตถุหรือเนื้อหาออกเป็นส่วนปลีกย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน และการสืบเสาะความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เพื่อดูว่าประกอบเข้าด้วยกัน ได้อย่างไร

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวมส่วนประกอบย่อยๆ หรือส่วนใหญ่ๆ เข้าด้วยกันให้เป็นเรื่องเดียวกัน เป็นเรื่องของกระบวนการรวมส่วนต่างๆ ของเนื้อ

หาสาระเข้าด้วยกันเพื่อสร้างรูปแบบ หรือโครงสร้างที่ไม่ชัดเจนมาก่อน เป็นกระบวนการที่จะต้อง ใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่คิดภายในขอบข่ายของงาน หรือปัญหาที่กำหนดให้

6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับค่านิยม ความคิดผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างโดยมีการกำหนดเกณฑ์ เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผลเป็นขั้นพัฒนาการทางความคิดที่สูงสุดของพุทธิ ลักษณะและเป็นความสามารถที่ต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์และการ สังเคราะห์เข้ามาร่วมการพิจารณาประเมิน ซึ่งในการประเมินนั้นจะต้องมีอารมณ์ เจตคติ ความรู้สึก เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพียงแต่ว่าเน้นหนักทางสติปัญญา

2.2.3 การวัดความรู้

การวัดความรู้ในส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบที่เป็นเครื่องมือประเภท ข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ แบบความเรียงหรือแบบอัตนัย กับแบบปรนัย

2.2.3.1 แบบอัตนัยหรือแบบความเรียง (Essay type/Subjective test) โดยให้ เขียนตอบเป็นข้อความสั้นๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัด หรือเป็นข้อๆ ตามความเหมาะสม

2.2.3.2 แบบปรนัย (objective test) แบ่งเป็น

- 1) แบบเติมคำหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ (Supplyor completion type)
- 2) แบบถูก-ผิด (True-False)
- 3) แบบตัวเลือก (Selection type)
- 4) แบบจับคู่ (Matching)
- 5) แบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

แบบทดสอบที่ดีต้องมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูง สามารถที่จะจำแนกบุคคลที่มีความรู้กับบุคคลที่ไม่มีความรู้ (คนเก่ง-คนไม่เก่ง) ออกจากกันได้จริง ไม่ว่าแบบทดสอบนั้นจะเป็น แบบอัตนัยหรือปรนัย (จันง พรายแย้มแจ 2531 : 24-29)

ดังนั้น จากหลักการดังกล่าว จะวัดความรู้ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดในทางปฏิบัตินั้นจะต้อง สร้างเครื่องมือให้มีลักษณะครอบคลุมสาระสำคัญดังกล่าว เพื่อความสมบูรณ์ในการวัดความรู้ความ จำซึ่งวิธีการวัดผลความรู้กระทำได้หลายวิธี ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบวัด ความรู้แบบถูก-ผิด เพื่อให้เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะพื้นฐานของประชากรที่มี ระดับการศึกษาพื้นฐานอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และสอดคล้องกับเวลาในการดำเนินการวิจัย

2.3 ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร

ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication Theory)

โรเจอร์ (Roger,1973 : 45) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่กับกระบวนการติดต่อสื่อสารไว้ว่า การที่บุคคลจะมีการรับรู้สิ่งใหม่นั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งได้แก่ ช่องทางการสื่อสารและปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ความสามารถเฉพาะอย่าง และรวมถึงระดับการศึกษาด้วย

2. ช่องทางการสื่อสารความรู้ หรือกระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยผู้ส่งสารหรือแหล่งกำเนิดสาร ช่องทางการสื่อสารและผู้รับสาร

ส่วนช่องทางการสื่อสารซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสารสามารถแยกได้ 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

1. ช่องทางสื่อสารมวลชน เป็นวิถีทางในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

2. ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร

นอกจากนั้นโรเจอร์ ยังกล่าวอีกว่าสื่อมวลชน มีความสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ในการแพร่กระจายข่าวสารให้ทราบเป็นวงกว้างออกไป ทั้งยังสามารถปรับมุมมอง กระตุ้นให้เกิดความคาดหวังให้บุคคล กลุ่มบุคคลดำเนินการบรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ได้มากกว่าสื่อชนิดอื่น

จึงพอสรุปได้ว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารมีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนความรู้และสามารถปรับมุมมอง หรือกระตุ้นให้เกิดความมุ่งหวังที่จะดำเนินงาน โครงการ บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ซึ่งเป็นคำมั่นสัญญา ร่วมกันเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกันอันหมายถึง “วิสัยทัศน์” ซึ่งในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ นั่นเอง

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่รูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ที่มุ่งให้เกิดการดูแลสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว จึงมีผู้รู้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นมามากมาย พอจะยกตัวอย่างได้ดังนี้ คือ

อลิซาเบท บู (Elizabeth Boo,1991) ผู้คลุกคลีกับงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในลาตินอเมริกาและหมู่เกาะคาริบเบียน ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากมีรายได้สำหรับการดูแลพื้นที่ การสร้างงานให้ชุมชนท้องถิ่นและการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

เฮคเตอร์ เซแบลอส - ลาสกูเรียน (Hector Ceballos- Lascurain ,1998)แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for conservation of Nature and Natural resources หรือ IUCN ซึ่งเป็นบุคคลแรกที่ให้ความหมายไว้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่า รวมทั้งลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น”

เดอะคอมมอนเวลท์ ดีพาร์ตเมนต์ ออฟ ทัวริซึม (The Commonwealth Department of Tourism,1993) ประเทศออสเตรเลียได้ให้ความหมายไว้ว่า ”การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึงการท่องเที่ยวธรรมชาติที่ครอบคลุมถึงสาระด้านการศึกษา การเข้าใจธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและมีการจัดการเพื่อรักษาระบบนิเวศให้ยั่งยืน”

ทิม การ์ดเนอร์ แอนด์ ซีมอน เมค อาร์เธอร์ (Tim Gardner and Simon Mc Arthur,1994) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง “การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มุ่งสนใจให้โอกาสศึกษาเรียนรู้ ขณะเดียวกันก็เอื้อประโยชน์ต่อท้องถิ่น พร้อมรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจที่ยั่งยืน”

กราเดซ พิชมิเชียร์ (จุลสารการท่องเที่ยว 2539 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น มีขอบเขตซึ่งจำกัดโดยรูปแบบและสถานที่ตลอดจนในเรื่องกลุ่มนักท่องเที่ยว”

จากความหมายของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ผู้รู้ทั้งหลายได้กำหนดขึ้น ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นทำให้สามารถสรุปได้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีภาระให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน” ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ทำการศึกษาวิจัยนี้

2.4.2 แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีทั้งภาครัฐบาลและเอกชนในการตระหนักถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยก่อให้เกิดกระแสสำคัญ 2 ประการขึ้นพร้อมกัน คือ กระแสความต้องการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น และขณะเดียวกันเกิดกระแสต้องการเร่งรัดให้มีการเสนอขายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้นด้วย ซึ่งกระแสสำคัญทั้ง 2 ประการนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการพัฒนาและการตลาดของการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก อันจะช่วยอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมให้ยั่งยืนตลอดไป จึงเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดการจัดประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อม และพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) จากผลของการประชุมครั้งนี้ ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า “เป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันก็ปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลัง จึงมีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และพร้อมกับการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศได้ด้วย” จากคำจำกัดความดังกล่าว สามารถนำมาแปลเป็นหลักการเบื้องต้นเพื่อสร้างกรอบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ 10 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

- 1) มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างจริงจังก่อน แล้วจึงพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ อย่างค่อยเป็นค่อยไป ภายหลังเพื่อให้เหมาะสมกับระบบสาธารณสุขโลก ที่รองรับเป็นสำคัญ
- 2) มุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โครงการท่องเที่ยวต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

- 3) มุ่งพิจารณาอย่างรอบคอบถึงขอบเขตที่เหมาะสมของการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับทุกๆ ด้าน ทั้งนี้ควรพยายามผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่นั้นๆ
- 4) มุ่งให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอพร้อมแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและเคารพในสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วย
- 5) มุ่งใช้วัสดุและผลผลิตในท้องถิ่น เพื่อช่วยลดดุลการค้ากับต่างประเทศได้ทางหนึ่งและเป็นการเพิ่มรายได้กับคนในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย
- 6) มุ่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพื่อนำรายได้เข้าท้องถิ่นนั้นให้มากที่สุดอันจะเป็นประโยชน์ในระยะยาวของชุมชนท้องถิ่น
- 7) มุ่งจ้างงานในท้องถิ่น โดยส่งเสริมรูปแบบของงานที่น่าสนใจ และได้รับผลตอบแทนสูงให้แก่ชุมชนท้องถิ่นนั้น
- 8) มุ่งพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น อันจะช่วยยกระดับการบริหารการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น
- 9) มุ่งรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้อยู่รอดในระยะยาวเพื่อเป็นแหล่งรองรับการท่องเที่ยวตลอดไป
- 10) มุ่งทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคระหว่างภาคธุรกิจการท่องเที่ยว องค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และรัฐบาล บนหลักการข้างต้น

จากกรอบนโยบายและแนวทางปฏิบัติ 10 ประการ ของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังกล่าวข้างต้นทำให้ประเทศต่างๆ พยายามคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เพื่อไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นเหตุให้มีการจัดประชุม Earth Summit ขึ้นที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1992 (พ.ศ. 2535) ในที่ประชุมมุ่งเน้นความสนใจของทั่วโลกสู่ประเด็นเรื่องการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และสรุปบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จากการประชุมนี้เองทำให้เกิดแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเกิดจากกระแสการเรียกร้องหลัก 3 ประการดังต่อไปนี้ คือ

- 1) กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของประชาชนทั่วโลกให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในแง่การอนุรักษ์ต่อสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นจนถึงขอบข่ายกว้างขวางไปทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์ระบบนิเวศเพื่อคงความหลากหลายทางชีวภาพเอาไว้

2) กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการที่มีมากขึ้นในหมู่นักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่าความสนุกเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว

3) กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นกระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นหลักประกันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ และเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสม

จากกระแสหลักทั้ง 3 กระแสดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ขึ้น เพื่อมาทดแทนหรือแข่งขันกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม โดยมีการประยุกต์รูปแบบการท่องเที่ยวที่นำไปสู่กระแสหลักทั้ง 3 หลายรูปแบบ แต่รูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวถึงกันมากที่สุดก็คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

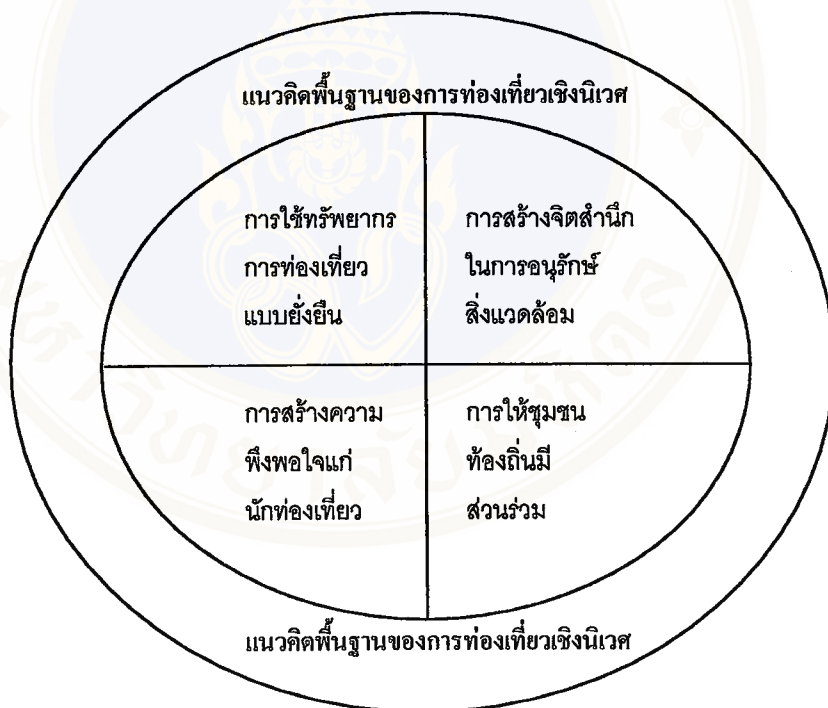
1) การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจุดมุ่งหมายให้มีการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษที่จะต้องไม่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่สิ่งแวดล้อมในทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น เนื่องจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อมดั้งเดิมเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศแสวงหาในการเดินทางมาท่องเที่ยว จึงต้องอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวให้ยั่งยืน เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจ

2) การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจึงต้องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของทรัพยากรท่องเที่ยวไม่ให้ได้รับผลกระทบทางลบจากการใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว จนเกิดสภาพเสื่อมโทรมหรือถูกกระทบให้ด้อยคุณค่าลง ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องทำ

3) การสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์จากการท่องเที่ยว โดยนิยมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวยากลำบากและท้าทาย และมักไม่สนใจกับความสะดวกสบายมากนัก แต่จะสนใจกับการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้งระดับกว้างและระดับลึก เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวมากกว่า

4) การให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่รอบๆ แหล่งท่องเที่ยว ควรได้รับการพิจารณาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อช่วยให้ชุมชนท้องถิ่น ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมอันจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวขนาดเล็ก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่นๆ เป็นต้น

เราสามารถนำแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ประการข้างต้นมาสร้างเป็นรูปแบบเพื่อให้เข้าใจง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.4.3 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกมากกว่าความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างไร้ขอบเขต โดยมุ่งจัดการท่องเที่ยว

ให้มีรายได้และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปตามกระแสเรียกร้องของโลก เพื่อให้การท่องเที่ยวอยู่ในทิศทางของการสร้างจิตสำนึกเรื่องความห่วงใยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีหลายรูปแบบย่อยด้วยกัน แต่ที่นิยมกันมากมี 3 รูปแบบย่อย คือ

รูปแบบที่ 1 เรียกว่า Principles of Sustainable Design Related to Ecotourism เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเมื่อประมาณ 20 ปีมาแล้ว โดยได้เปลี่ยนหลักการของการสร้างรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมในแนวใหม่ ที่ยึดถือความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและของสังคมเป็นหลัก ซึ่งมีความตระหนักและสำนึกในการเคารพต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ความเป็นเอกภาพของสรรพสิ่ง ความบริสุทธิ์ของอากาศ น้ำ และดิน

รูปแบบที่ 2 เรียกว่า Regional Environmentally Based Tourism Development Planning Model เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงประมาณ 6-7 ปีที่ผ่านมา โดยได้สร้างรูปแบบของการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละท้องถิ่นในระดับมหภาคขึ้น ซึ่งอาจแบ่งพื้นที่ของแต่ละท้องถิ่นออกเป็นเขตต่างๆ ตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งใจไว้เพื่อการพัฒนา เช่น เขตพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ เขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยว เขตพื้นที่สังฆवास เป็นต้น ก็จะได้ออกแบบพัฒนาทุกด้านอย่างกลมกลืนในแผนเดียวกันทั้งแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รูปแบบที่ 3 เรียกว่า Greening Mass Tourism เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในช่วงปัจจุบัน โดยได้ปรับเปลี่ยนการท่องเที่ยวของมวลชนจำนวนมากที่มุ่งการจัดการเชิงพาณิชย์แต่เพียงอย่างเดียว มาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวของมวลชนจำนวนมากที่มุ่งจัดการเชิงพาณิชย์พร้อมทั้งอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ซึ่งมีการสร้างจิตสำนึกให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายมีความห่วงใยในสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดทำเที่ยวแบบ Greening of Traditional tours หรือการจัดการโรงแรมแบบ Greening of Hotels เป็นต้น สำหรับประเทศไทยได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2538 เป็นปี “Thailand 1996 : A New Green Destination in Honour to The King’s Golden Jubilee”

2.4.4 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบใดก็ตาม ต่างก็มีลักษณะของการจัดการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกคนยึดเป็นหลักเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อให้เกิดลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญอยู่ 8 ประการ คือ

- 1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพ ภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี โดยยึดหลักที่ว่าต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง
- 2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการที่ว่าต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือให้กระทบน้อยที่สุด เพื่อส่งผลต่อเนื่องถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- 3) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย
- 4) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่า ต้องให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในอันที่จะทะนุถนอมไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว
- 5) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและมีผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจ และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การกระจายรายได้
- 6) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ โดยยึดหลักที่ว่าจะต้องไม่เกินขีดความสามารถในการรองรับทุกๆ ด้าน ทั้งด้านของจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนและสภาพแวดล้อมโดยรวม
- 7) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ธุรกิจบริการท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ
- 8) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวหรือกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้กิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.4.5 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความแตกต่างกับการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม โดยที่การท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยมมีแนวคิดมุ่งพัฒนาเพื่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ส่วนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีแนวคิดมุ่งพัฒนาเพื่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจเช่นกัน แต่ในขณะเดียวกันก็มุ่งอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวด้วยเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในรูปคุณภาพชีวิตอันเป็นการตอบสนองความต้องการของกระแสโลก และแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้กล่าวในหัวข้อ 3 ไปแล้ว จึงก่อให้เกิดองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น 6 ด้าน ดังต่อไปนี้ คือ

- 1) องค์ประกอบด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (แหล่งท่องเที่ยว) หมายถึง สถานที่ที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว หรือผู้คนที่จากท้องถิ่นอื่นเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวหรือเยี่ยมชม รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวด้วย
- 2) องค์ประกอบด้านธุรกิจการท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจด้านบริการโครงสร้างระดับสูงทางการท่องเที่ยว (Suprastructure) ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 3) องค์ประกอบด้านตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวต่างๆ ในลักษณะที่มีคุณสมบัติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 4) องค์ประกอบด้านจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้และสื่อความหมายด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายได้ตื่นตัวตอบสนองอย่างดี
- 5) องค์ประกอบด้านส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมเพื่อลดผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น และสร้างโอกาสด้านผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น อีกทั้งสามารถลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นด้วย
- 6) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบด้านก่อให้เกิดผลประโยชน์และด้านก่อให้เกิดผลเสียหายจากการท่องเที่ยว

จากองค์ประกอบหลักทั้ง 6 ด้าน ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาสร้างเป็นองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ควบคู่กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติมีความยั่งยืนไม่หมดสิ้นประชาชนมีจิตสำนึกและความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมไปในทางที่ดี และก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นด้วย และเป็นความหวังว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น่าจะเป็นทางออกที่มีอนาคตสำหรับองค์กรชุมชนและคนในชุมชนที่ต้องร่วมมือกันพัฒนา

2.5 สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

2.5.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดนครนายก

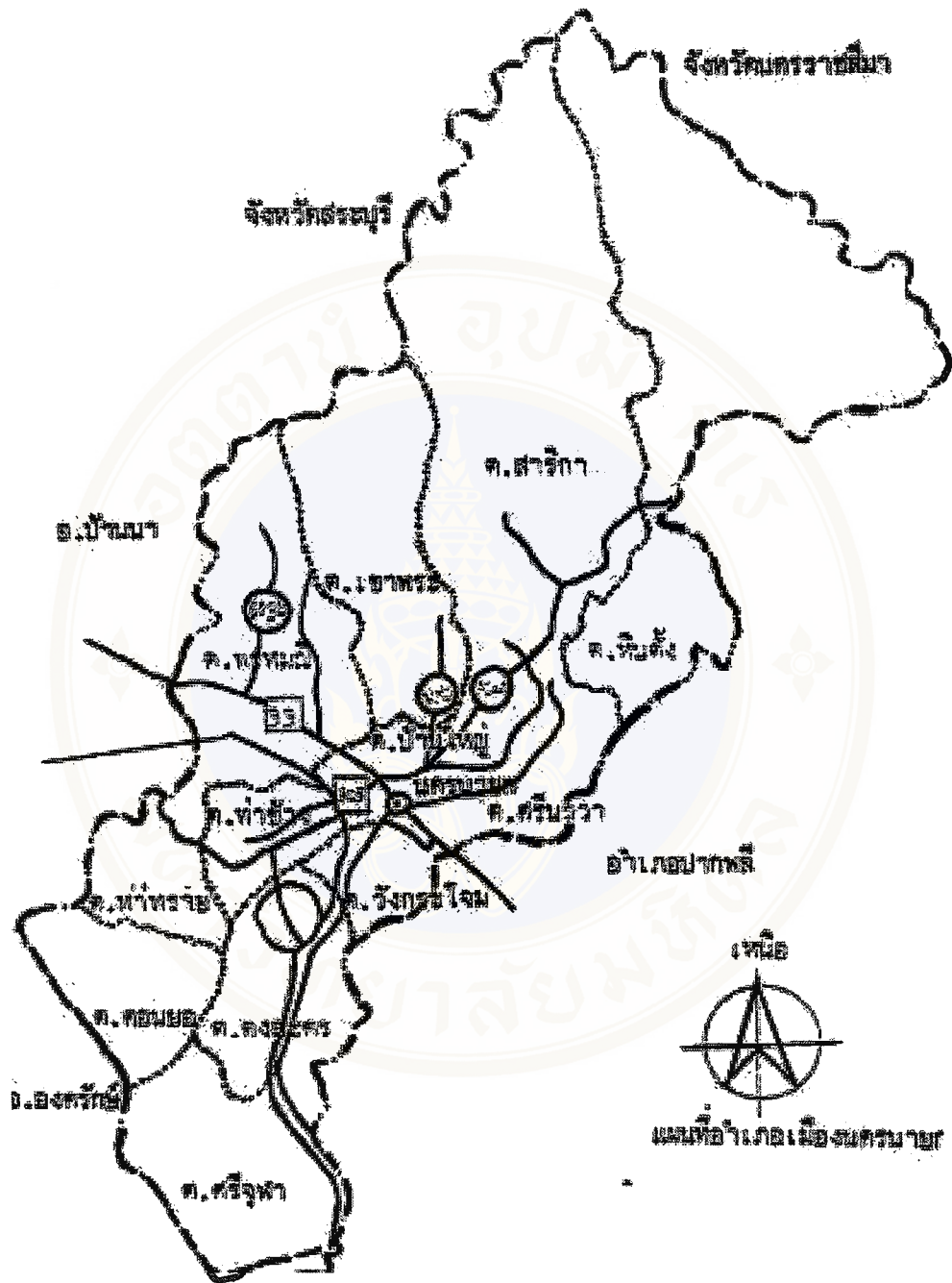
จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดในภาคกลาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 องศาตะวันออก มีระยะทางจากกรุงเทพมหานคร

ตามถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 305 เลียบคลองรังสิตผ่านอำเภอองครักษ์ ถึงจังหวัดนครนายก ระยะทาง 105 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 2,122 ตร.กม. หรือประมาณ 1,326,250 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับ จังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดสระบุรีและนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดฉะเชิงเทราและปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมาและปราจีนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดปทุมธานี

จังหวัดนครนายก สันนิษฐานว่า เคยเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี มีหลักฐาน แนวกำแพงเนินดิน และสันคู อยู่ที่ตำบลคงละคร แต่ชื่อนครนายกนั้นปรากฏหลักฐานในสมัย อยุธยาเป็นเมืองหน้าด่านทางทิศตะวันออก ในสมัยพระเจ้าอู่ทอง ในปี พ.ศ.2437 รัชกาลที่ 5 ทรงจัดลักษณะการปกครองโดยแบ่งเป็นมณฑล นครนายกได้เข้าไปอยู่ในเขตมณฑลปราจีนบุรี จนเมื่อ พ.ศ.2445 ทรงเลิกธรรมเนียมการมีเจ้าครองเมืองและให้มีตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้น แทนและในช่วง พ.ศ.2489 นครนายกได้โอนไปรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี และสระบุรี หลังจากนั้น จึงแยกเป็นจังหวัดอิสระ

จังหวัดนครนายก แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 4 อำเภอ 40 ตำบล 403 หมู่บ้าน 1 เทศบาลเมือง 4 เทศบาลตำบล 40 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีประชากร สถิติ ณ วันที่ 31 ธ.ค. 41 รวมทั้งสิ้น 243,275 คน เป็นชาย 120,274 คน เป็นหญิง 123,001 คน (ข้อมูลบรรยายสรุปจังหวัดนครนายก)

แผนภูมิที่ 6 แผนที่แสดงที่ตั้งและเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองนครนายก

2.5.2 สภาพการพัฒนาของจังหวัดนครนายก

จังหวัดนครนายก มีทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งที่เป็นประเภทธรรมชาติแบบป่าเขา น้ำตก ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง ปัจจุบันการท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่นิยมในจังหวัดนครนายก ได้แก่ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งการท่องเที่ยวเขาน้ำตก และการเดินป่าท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวประเภทกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ได้แก่ กีฬาออล์ฟ การท่องเที่ยวในรูปแบบของการสัมมนา การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล และการท่องเที่ยวตามกลุ่มความสนใจต่างๆ แต่ในขณะที่เดียวกันจังหวัดนครนายกก็มีปัญหาข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญอันได้แก่ การขาดการดูแลรักษาแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐาน เช่น ห้องพัก ร้านอาหาร และปัญหาเส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว มีการคาดการณ์โดยคณะผู้ศึกษาด้านแผนการลงทุนจังหวัดได้คาดประมาณจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดนครนายก ตั้งแต่ พ.ศ.2539-2554 ไว้ดังนี้ คือ ในปี พ.ศ. 2544 จังหวัดนครนายกจะมีผู้มาเยี่ยมชมเยือน จำนวน 901,100 คน ในปี พ.ศ.2549 มีจำนวน 1,044,600 คน และในปี พ.ศ.2554 มีจำนวน 1,181,900 คน ตัวเลขเหล่านี้จะเป็นฐานข้อมูลที่หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครนายกจะต้องนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการวางแผนด้านการท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อไป

ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ประชาชนคาดหวังว่าองค์กรการบริหารส่วนตำบล โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะสามารถเข้ามาดำเนินการได้ในแนวทางที่ถูกต้อง และถูกวิธี นำมาซึ่งคุณภาพทรัพยากรอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่คงความสมบูรณ์ งดงาม และยั่งยืนตลอดไป ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาถึงแนวคิด มุมมอง และความคาดหวังของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีแนวคิด มุมมองและมีความคาดหวังในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของตนอย่างไรบ้าง ซึ่งหมายถึง การมีวิสัยทัศน์ นั่นเอง เพราะบุคคลเหล่านี้เปรียบเสมือนตัวแทนทางความคิด และตัวแทนปฏิบัติงานของประชาชนในตำบลนั้น ๆ

2.5.3 แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดนครนายก

ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามเหล่านี้ ถูกบุกรุกจากประชาชนและการเข้าเยี่ยมชมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ซึ่งคาดหมายว่าในระยะเวลาอันใกล้ หากไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่และบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องแล้ว ความสวยงาม ความร่มรื่นเย็นสบายที่ได้รับจากสถานที่เหล่านี้ คงต้องเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายลงและไม่สามารถบูรณะซ่อมแซมให้คงสภาพความงดงามดังเดิมได้

ดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงเห็นได้ว่าชุมชนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรในชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จะต้องมีส่วนสำคัญที่จะดำเนินการแก้ไขสภาพปัญหาเหล่านี้ให้หมดสิ้นไปอย่างมีแบบแผน มีขั้นตอน และมีการวางแผนงานด้วยการคาดการณ์ที่มีเป้าหมายชัดเจนไว้ล่วงหน้า ในที่นี้หมายถึง การมีวิสัยทัศน์ นั่นเอง

2.5.4 แผนงานและโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก

นครนายก เป็นจังหวัดที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญจำนวนมากที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาอาชีพ สุขภาพอนามัย และการศึกษา ฯลฯ ที่นำมาซึ่งคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และนำความเจริญมาสู่จังหวัดนครนายกในทุกด้าน

การพัฒนาจังหวัดนครนายกในปัจจุบันได้มุ่งมั่นในการดำเนินการเพื่อพัฒนาให้นครนายกเป็น “อุทยานนคร” โดยเน้นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ให้นครนายกเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่ใกล้กรุง เมืองแห่งการศึกษาและนันทนาการ และเป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่ควบคู่กันไปได้ ตามคำขวัญของจังหวัดที่ว่า “นครนายก เมืองในฝันที่ใกล้กรุง ภูเขางาม น้ำตกสวย รวยธรรมชาติ ปราศจากมลพิษ”

จังหวัดนครนายก มีสภาพภูมิประเทศ และธรรมชาติที่งดงาม ที่ตั้งของจังหวัดนครนายก อยู่บนแกนเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาในแนวตะวันออก-ตะวันตก และระหว่างภาคกลางตอนบนกับภาคตะวันออกในแนวเหนือ-ใต้ อยู่ภายในรัศมีเพียง 100 กิโลเมตร จากกรุงเทพมหานคร นับเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่แวดล้อมด้วยชุมชนเมืองที่สำคัญ ได้แก่

กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นประตูการท่องเที่ยวของประเทศ เมืองนครราชสีมา ศูนย์กลางความเจริญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมืองสระบุรี ศูนย์กลางความเจริญของภาคกลางตอนบน เมืองปทุมธานี เมืองอุตสาหกรรมของภาคมหานคร เมืองฉะเชิงเทรา และเมืองปราจีนบุรี เมืองสำคัญของภาคตะวันออก นครนายกจึงเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญที่รองรับการท่องเที่ยวของภาคมหานคร เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง รวมทั้งอยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวสู่ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย และอินโดจีน

ทรัพยากรท่องเที่ยวของนครนายกมีทั้งที่เป็นประเพณีธรรมชาติแบบป่าเขา น้ำตกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ น้ำตกสาริกา น้ำตกนางรอง และประเพณีประเพณี ศาสตร์โบราณวัตถุสถาน ศาสนา โดยเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานนับแต่สมัยทวารวดี แต่ในปัจจุบันการท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่นิยมในจังหวัดนครนายกยังคงจำกัดอยู่เฉพาะการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทน้ำตกเป็นส่วนใหญ่

จังหวัดนครนายก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวที่ขยายไปสู่การท่องเที่ยวประเภทกิจกรรม อาทิ เช่น การเดินป่า ท่องไพรศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมการกีฬาออกอล์ฟ ล่องแก่ง จักรยานเพื่อการท่องเที่ยว และส่งเสริมการจัดการอบรมสัมมนา การท่องเที่ยวแบบให้รางวัลรวมทั้งการท่องเที่ยวตามกลุ่มความสนใจต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาข้อจำกัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การดูแลรักษาแหล่งธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ตลอดทั้งสิ่งแวดล้อมชุมชนและสังคม แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจในการท่องเที่ยวยังมีอยู่จำกัดเฉพาะแห่ง ปัญหาการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐาน และสื่อความหมายในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหาและข้อจำกัดเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและจัดทำแผนงาน และโครงการพัฒนารองรับอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการส่งเสริมให้นครนายกเป็นจังหวัดท่องเที่ยวตัวอย่างที่มีคุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยมีประชาชนและตัวแทนขององค์กรในชุมชนร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่เสริมสร้างต่อ“การพัฒนาคน” อันเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศในระยะยาวให้เกิดความเข้าใจ ความรัก ความหวงแหนในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ คุณค่าของแหล่งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการร่วมมือดูแลรักษา พัฒนาและอนุรักษ์

คุณค่าเหล่านี้ให้คงอยู่สืบไป ซึ่งเป็นการมองอนาคตของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน

2.6 องค์การบริหารส่วนตำบล

2.6.1 โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

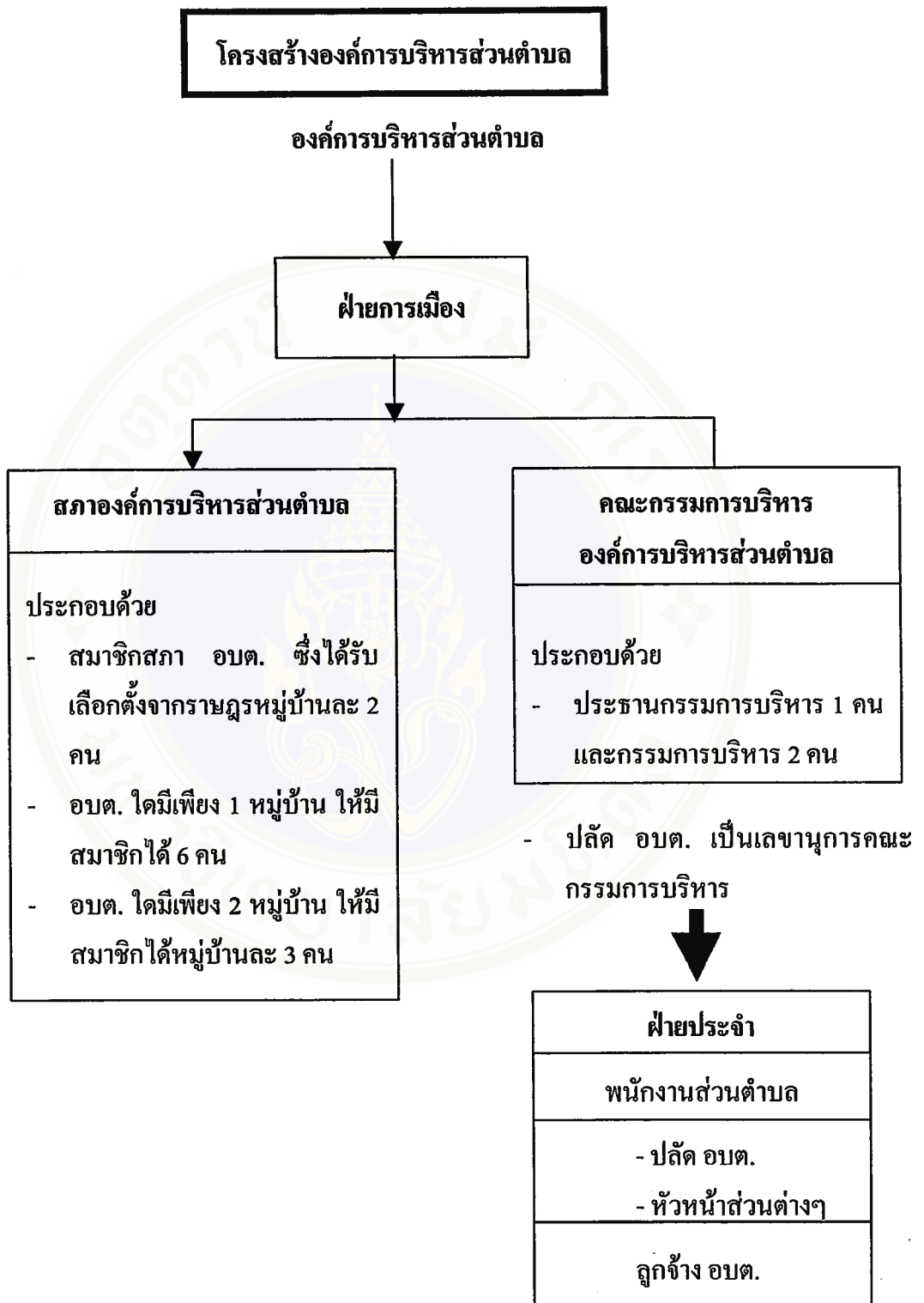
องค์การบริหารส่วนตำบล คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล (ประกาศจัดตั้งในปี 2538 จำนวน 617 แห่ง ปี 2539 จำนวน 2,143 แห่ง ปี 2540 จำนวน 3,637 แห่ง รวม 6,397 แห่ง ซึ่งในปี 2542 ยังมีสภาตำบลนิติบุคคลเหลืออยู่ 568 แห่ง คาดว่าจะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ประมาณ 350 แห่ง)

พื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งจะมีพื้นที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่ไม่อยู่ในเขตเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเว้น องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างการบริหารและมีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติ กล่าวคือ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากรายกรในหมู่บ้านในตำบลนั้นๆ หมู่บ้านละ 2 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล ร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

2) คณะกรรมการบริหารสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร 1 คน และกรรมการบริหาร 2 คน คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่บริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบล และงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติ และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ และปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามกฎหมาย

ที่มา : พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม 2539

แผนภูมิที่ 8 แสดงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.6.2 ทิศทางของท้องถิ่นในอนาคต

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นสำคัญ 2 ฉบับ

1) ร่าง พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภา กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความสัมพันธ์เรื่องอำนาจหน้าที่ รายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสาระสำคัญดังนี้

1.1) ให้มีแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1.1) กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน

1.1.2) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม

1.2) ให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว ต่อไป

2) คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

3) คณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ บริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไป และให้ความเห็นชอบในการบริหารงานบุคคลท้องถิ่นใน 2 เรื่อง ตามรัฐธรรมนูญ คือ การแต่งตั้งและการพ้นจากราชการของพนักงานส่วนท้องถิ่น

2.6.3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนประชาชนใน

ท้องถิ่นควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเหล่านั้น เพื่อให้สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ซึ่ง พ.ร.บ. สถาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

2.6.3.1 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (มาตรา 66)

2.6.3.2 มีหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 67)

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับรักษาโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

2.6.3.3 อาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดังต่อไปนี้ (มาตรา 68)

- 1) ให้มีน้ำอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การควบคุมดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

2.6.3.4 อาจออกข้อบังคับตำบลในเขตตำบลที่ไม่ขัดต่อกฎหมายอำนาจหน้าที่

(มาตรา 71)

อำนาจหน้าที่ของ อบต. ที่กล่าวมานั้นไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชน ในตำบล แต่จะต้องแจ้งให้ อบต. ทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หาก อบต. มีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นของ อบต. ไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย (มาตรา 69)

ดังกล่าวแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะเป็นราชการบริหาร ส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินกิจการพัฒนามากมายหลายอย่าง และแม้แต่หน่วยงานของรัฐ หรือองค์การใดๆ จะไปดำเนินกิจการในพื้นที่ อบต. ต้องแจ้ง อบต. ทราบล่วงหน้าด้วย นอกจากนี้ในการดำเนินกิจการ อบต. ยังมีรายได้อันเป็นเงินงบประมาณของตนเอง และสภา อบต. สามารถให้ความเห็นชอบข้อบังคับงบประมาณของตนเอง และสภา อบต. สามารถให้ความเห็นชอบข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และรายได้เพิ่มเติมได้ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งก็คือ เพื่อให้คนในท้องถิ่นมีโอกาสพัฒนาและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเองให้ตรงตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น ในทำนองเดียวกันปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีส่วนสำคัญในฐานะตัวแทนของประชาชน ที่มีหน้าที่ผลักดันแผนงาน โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอนาคต ให้เกิดความเป็นจริงให้ได้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังไม่มีผู้ที่ศึกษาในประเด็นวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเลย จะมีแต่ผลการศึกษาที่ใกล้เคียง เช่น เรื่องเกี่ยวกับความรู้ และความตระหนักที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมผลงานวิจัยดังกล่าวมาเพื่อใช้ในการพิจารณากำหนดกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

ผจงจิตต์ พิทักษ์ภากร (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความรู้และความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี และศึกษาความเป็นอิสระต่อกันระหว่างความรู้ และความคิดเห็น กับตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในสภาตำบล ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ระยะทางจากหมู่บ้านที่อาศัยถึงแม่น้ำ และ

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสภาตำบลจำนวน 332 คน จากอำเภอเมือง อ.โพธาราม อ.บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสภาตำบลมีความรู้ในเกณฑ์ดี และเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง แต่ไม่ได้สนับสนุนในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลองเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง และขาดงบประมาณสนับสนุน

ปริญญา พรหมมินทร์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับไม่ปฏิบัติเลย โดยมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ขึ้นกับ อายุ ระดับการศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่มีอายุและระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน สำหรับปัญหาที่พบคือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา ขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สุรศักดิ์ ชูณรงค์ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และอายุ รายได้ต่อเดือน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศิริพร ขอบชื่น (2532 : ก-ข) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพัฒนากรในการปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่ โดยเก็บข้อมูลจากพัฒนากรที่ปฏิบัติงานในตำบลนั้น ๆ อย่างน้อยเป็นเวลา 2 ปีขึ้นไป ในจังหวัดอุบลราชธานี ลำปาง น่าน และตราด จำนวน 303 คน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการมีความคิดเห็นที่ดีต่อการปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่ และจากการวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว พบว่า พัฒนาการที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นในเชิงบวกมากกว่าพัฒนากรที่มีอายุมากกว่า พัฒนาการที่ปฏิบัติงานราชการ 2-5 ปี มีความคิดเห็นในเชิงบวกมากกว่าพัฒนากรที่ปฏิบัติงานราชการนานกว่า และพัฒนากรที่ปฏิบัติงานกรมการพัฒนาชุมชน

2-5 ปี มีความคิดเห็นในเชิงบวกมากกว่าพัฒนาการที่ปฏิบัติงานกรมการพัฒนาชุมชนนานกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของพัฒนาการต่อการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่ พบว่าพัฒนาการที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า พัฒนาการที่ปฏิบัติงานกรมการพัฒนาชุมชนช่วงระยะเวลา 2-5 ปี พัฒนาการที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชนบท พัฒนาการที่เคยติดตามข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน และที่เคยได้รับคำแนะนำจากพัฒนาการอำเภอในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ถูกกำหนดให้ตามแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่ในเชิงบวกมากกว่าพัฒนากรกลุ่มอื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนปีที่ปฏิบัติงานกรมการพัฒนาชุมชนมีผลทำให้ความผันแปรของความคิดเห็นของพัฒนากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนภูมิลำเนาเดิมและการเคยได้รับคำแนะนำจากพัฒนาการอำเภอในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีผลทำให้ความผันแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชูสม ฉัตรทอง (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่ดำรงตำแหน่งพัฒนาการจังหวัด และพัฒนาการอำเภอทั่วประเทศ จำนวน 318 คน ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชนมีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทระดับสูง สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทมากที่สุด ได้แก่ สถานการณ์ปัญหาป่าไม้ในเขตภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ การเคยได้รับรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมจากการประชุม และความถี่ในการติดตามข่าวสารสิ่งแวดล้อม ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลอื่นได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง ภูมิภาคที่ปฏิบัติงาน อาชีพ การศึกษาสูงสุด สาขาวิชาที่สำเร็จ และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การให้ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบท และประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบท

วรรณฯ ยังเจริญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย : กรณีศึกษาอำเภอเมืองฯ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีบทบาทและมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียในระดับต่ำ แต่มีทัศนคติในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสียในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทในการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ประสบการณ์ การฝึกอบรมการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย การรับรู้ว่าสารในการจัดการขยะมูล

ฝอยและน้ำเสีย ทศนคติในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความรู้ในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสียคือ ระดับการศึกษา รายได้ของครัวเรือน และอายุ นอกจากนี้ ระดับการศึกษา สถานภาพการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้ในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย มีผลต่อทศนคติในการจัดการมูลฝอยและน้ำเสีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กฤษณา ทองสังวรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลาง โดยความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา และอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเจตคติของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ที่มีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติแสดงออกในลักษณะของความไม่แน่ใจ โดยความพร้อมด้านเจตคติต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับ อายุ และระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความพร้อมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ผู้รับผิดชอบควรส่งเสริม เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้แก่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในท้องถิ่นในรูปแบบต่าง อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

นฤตพงษ์ ไชยวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ ความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งแนวคิดและข้อเสนอแนะในการจัดการป่าชุมชน” การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือคือ คณะกรรมการหมู่บ้านในอำเภอบัว จังหวัดน่าน จำนวน 272 ราย ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 ราย ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านมีความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนในระดับปานกลาง โดยปัจจัยอายุ มีผลต่อความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายได้ของครอบครัวต่อเดือน และการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับป่าชุมชนมีผลต่อความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน และการให้คุณค่ากับป่าชุมชนมีผลต่อความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

เพลงพิน มั่นอยู่ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง "ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพะเยา" โดยศึกษาจากคณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 170 คน จากอำเภอเมือง อำเภอแม่ใจ อำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุนอำเภอปง อำเภอเชียงคำและอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นกับ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และการรับข้อมูลข่าวสารจากวารสาร/นิตยสาร การประชุมในหมู่บ้าน หอกระจาย ข่าว/โปสเตอร์ เจ้าหน้าที่ของรัฐและคนในหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า คณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับการรับข้อมูลข่าวสารจากวารสาร/นิตยสาร การประชุมในหมู่บ้าน หอกระจาย ข่าว/โปสเตอร์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อุบล จักรเพชร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "ความพร้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานโครงการเมืองน่าอยู่ด้านสิ่งแวดล้อม ในจังหวัดราชบุรี และผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมด้านความรู้ในกลุ่มปานกลาง เจตคติในทางบวก ความรู้มีความสัมพันธ์กับรายได้ของครอบครัวต่อเดือน ระดับการศึกษา และอาชีพและความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.8 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2.8.1 ระดับการศึกษา การศึกษาทำให้บุคคลมีพัฒนาการด้านความรู้ ความคิด ความพร้อมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จาก

กฤษฎา ทองสังวรณ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น พบว่า ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขึ้นอยู่กับการศึกษา อย่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปริญญญา พรหมมินทร์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าบทบาทในการ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่ขึ้นกับระดับการศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่า ระดับการศึกษาจึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.8.2 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสพการณ์ในการทำงานการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นมาก น้อยต่างกัน และเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการได้รับรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่นมาก น้อยต่างกันด้วย จึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การกำหนดวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความแตกต่างกันได้ ดังผลการวิจัย

ศิริพร ขอบชื่น (2532 : ก-ข) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพัฒนากรในการปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่ พบว่าจำนวนปีที่ปฏิบัติงานกรมการพัฒนาชุมชนมีผลทำให้ความผันแปรของความคิดเห็นของพัฒนากรในการปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่าระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.8.3 ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถกำหนดทิศทางที่ควรจะเป็นของกิจการต่าง ๆ ได้ โดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้ที่จะมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และทำให้วิสัยทัศน์นั้นมีความเป็นไปได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นอย่างถูกต้อง ซึ่งการแสดงวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้ที่จะแสดงวิสัยทัศน์ได้ดีนั้นจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จาก

ดารณี อยู่ตระกูล (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความรู้และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว เขาชมภู่ พบว่าความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ดร.สมชาย ภคภาสน์วณิช (2538) ที่เสนอองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดีและถูกต้องมี 3 ประการกล่าวคือ ความรอบรู้ในสิ่งนั้นอย่างแท้จริง (Knowledge) ประสบการณ์ของผู้ที่รู้จริงในแต่ละเรื่อง (Experience) และมีฐานข้อมูลใหม่ (Information) นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเปิดกว้างทางความคิด (Openminded) ที่เปิดโอกาสให้ผู้รอบรู้ในเรื่องนั้นๆ ได้สามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และสามารถหาข้อสรุปออกมาอย่างมีนัยสำคัญด้วย

นฤตพงษ์ ไชยวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งแนวคิดและข้อเสนอแนะในการจัดการป่าชุมชน” พบว่า ความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน และการให้คุณค่ากับป่าชุมชนมีผลต่อความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

พ.ต.ต. มนตรี ด้วงปริกษา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณีอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.8.4 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวจากสื่อประเภทต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการกระทำต่างๆ ของบุคคล อันก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจได้ ดังจะเห็นได้จาก

ดารณี อู่ตระกูล (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความรู้และความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว เขารวมภู พบว่าการได้รับข่าวสารก่อให้เกิดความแตกต่าง ในเรื่องความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อมรรมาวดี เหมาคม (2528 : 61) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของราษฎรรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมาก จะมีความคิดเห็นที่คัดต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ชูสม ฉัตรทอง (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบท ได้แก่ การเคยได้รับข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากการประชุม และความถี่ในการติดตามข่าวสารสิ่งแวดล้อม

นฤตพงษ์ ไชยวงศ์ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งแนวคิดและข้อเสนอแนะในการจัดการป่าชุมชน พบว่า ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวกับป่าชุมชนมีผลต่อความพร้อมในการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและบรรยายเป็นความเรียง โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยจากประชากรที่ศึกษาทั้งหมด ในพื้นที่ 6 องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง นครนายก จังหวัดนครนายก ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรที่ศึกษา
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน ในพื้นที่ 6 องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณี องค์การบริหารส่วนตำบลสาริกา องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา และองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง จำนวนทั้งหมด 132 คน ซึ่งมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามแต่ละตำบลจำนวน 6 ตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครนายก

ชื่อ อบต.	จำนวนหมู่บ้าน (หมู่)	จำนวนสมาชิกสภา อบต. (คน)
อบต. พรหมณี	17	34
อบต.สาริกา	12	24
อบต.เขาพระ	13	26
อบต.บ้านใหญ่	7	14
อบต.ศรีนาวา	8	16
อบต.หินตั้ง	9	18
รวม 6 อบต.	66	132

ที่มา : ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2543 หน้า 183 - 184 กองราชการ ส่วนตำบล กรมการปกครอง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบที่สร้างขึ้น สำหรับ สอบถามสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้ค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และโดยคำแนะนำจากกรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิจากกระทรวงมหาดไทย 2 ท่าน โดยแบ่งโครงสร้างของ แบบสอบถาม ออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา, ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล, ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามเลือกตอบถูก-ผิด และแบบปลายเปิด

การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการสอบถามถึงแหล่งข่าวที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งที่เป็นสื่อสารมวลชน และเป็นสื่อบุคคล มีจำนวน 9 แหล่ง โดยให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 แหล่งข่าว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เป็นข้อความวิสัยทัศน์ลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเลือกตอบแบบที่ใกล้เคียงกับวิสัยทัศน์ของตนเอง และเปิดโอกาสให้ให้กลุ่มตัวอย่างได้เลือกเขียนวิสัยทัศน์ของตนเองได้ 1 รูปแบบ

แบบสอบถามที่เป็นข้อความวิสัยทัศน์ 4 รูปแบบ สร้างขึ้นโดยการนำแนวความคิดอันเป็นบทสรุปของ เมอร์รอน มาเป็นกรอบในการกำหนดรูปแบบวิสัยทัศน์ กล่าวคือ เมอร์รอน สรุปไว้ว่าการที่จะนำองค์กรไปสู่วิสัยทัศน์ให้สำเร็จได้ คนในองค์กรต้องมีสิ่งที่เรียกว่าคำมั่นสัญญา คือ การที่คนในองค์กรต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบร่วมกัน และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ผู้ที่มีคำมั่นสัญญาก็จะแสดงความมุ่งมั่นและรับผิดชอบเต็มที่ ซึ่งเป็นข้อผูกมัดให้คนในองค์กรมุ่งมั่นที่จะทำให้วิสัยทัศน์ที่วางไว้เป็นความจริงขึ้นมา ผู้วิจัยได้นำบทสรุปที่กล่าวแล้วข้างต้นมาเป็นตัวตั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์แต่ละรูปแบบขึ้นมา และแต่ละรูปแบบจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ

รูปแบบที่ 1 วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นที่ความสวยงาม ความทันสมัย และเน้นการพัฒนาสิ่งปลูกสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวก ในบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

รูปแบบที่ 2 วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นที่ความต้องการให้มีศูนย์บริการข้อมูล ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด ที่มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่สุด

รูปแบบที่ 3 วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นที่การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมสนับสนุน ร่วมทำกิจกรรมที่เป็น การส่งเสริมและเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

รูปแบบที่ 4 วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นที่ความต้องการเห็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่คงความสวยงามตามธรรมชาติที่สุด และถ้าหากจะมีการพัฒนาบ้าง ก็เป็นการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป

ในแต่ละรูปแบบวิสัยทัศน์ที่ 1 – 4 ถ้าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกตอบรูปแบบวิสัยทัศน์ใดมากที่สุด และรองลงมาตามลำดับ แสดงว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละท่านมีความคาดหวัง มีความมุ่งมั่นที่จะเห็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่มีการพัฒนาไปในทิศทางใด หรือมีเป้าหมายไว้อย่างไรที่จะต้องดำเนินการไปให้ถึงเป้าหมายนั้นให้จงได้

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบเลือกผิด – ถูก โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

เชิงบวก	เชิงลบ
ตอบถูก ให้คะแนน 1 คะแนน	ตอบถูก ให้คะแนน 0 คะแนน
ตอบผิด ให้คะแนน 0 คะแนน	ตอบผิด ให้คะแนน 1 คะแนน

ข้อความที่เป็นนิมาน (เชิงบวก) ได้แก่ คำถามข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 13, 14, 15, 18 และ 19

ข้อความที่เป็นนิเสธ (เชิงลบ) ได้แก่ คำถามข้อ 6, 7, 8, 11, 12, 16, 17, และ 20

การจัดกลุ่มคะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ มีความรู้ระดับน้อย ความรู้ระดับปานกลาง และมีความรู้ระดับมาก

คะแนนตั้งแต่ 11 คะแนน ลงมา	หมายถึง	มีความรู้ระดับน้อย
คะแนนระหว่าง 12 - 14 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ระดับปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ 15 คะแนน ขึ้นไป	หมายถึง	มีความรู้ระดับมาก

3.3 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมา ไปปรึกษาคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงให้มีความชัดเจน ถูกต้องตรงตามเนื้อหา และโครงสร้าง หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก เฉพาะตำบลและหมู่บ้าน ที่มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากเป็นอำเภอซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกับ อำเภอที่ศึกษาและมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้างในพื้นที่เป็นบางส่วน จำนวน 30 คน แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ได้มา ตรวจสอบให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

การหาประสิทธิภาพของทดสอบความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น โดยวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาอำนาจจำแนกและความยากง่าย โดยใช้เทคนิค 25 % ของ ยามาเน่ ทาโร (Yamane Taro, 1967) ใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.2 – 0.8 และ อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อความที่มีคุณภาพนำไปใช้ได้ ได้จำนวน 20 ข้อ และหาค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder Richardson 20) ได้ค่าเท่ากับ 0.87

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ทำหนังสือจากภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แล้วนำไปประสานกับนายอำเภอเมืองนครนายก เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ให้ทราบ และขอความร่วมมือในการดำเนินการ

3.4.2 เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอ

3.4.3 ผู้วิจัย และผู้ประสานงานได้เดินทางไปพบนายอำเภอเมืองนครนายก และเดินทางไปพบกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 แห่ง ระหว่างวันที่ 17 - 23 ธันวาคม 2545 เพื่อสัมภาษณ์ในเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจน แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของตำบล จากนั้น ได้มอบแบบสอบถามให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อช่วยดำเนินการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนที่ไม่สามารถมาพบได้ในวันนี้คหหมาย กรอกแบบสอบถาม และนัดวัน เวลาให้ผู้ประสานงานไปรับข้อมูล ผลการรวบรวมข้อมูลจนถึงวันที่ 7 มกราคม 2545 สามารถรวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.45 ของประชากรทั้งหมด

3.4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วดำเนินการดังนี้

3.5.1 รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง

3.5.2 สร้างคู่มือ ลงรหัส (Code Book)

3.5.3 ตรวจสอบให้คะแนนตามกำหนดไว้ แปลงข้อมูลที่ได้เป็นรหัสแล้วลงใน

Coding Sheet

3.5.4 บันทึกข้อมูลลงใน Diskette

3.5.5 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง Computer โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ SPSS / PC⁺ (Statistical Package for Social Science)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.2 วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ แจกแจงความถี่แล้ววิเคราะห์ โดยใช้ $\bar{X}$ (ค่าเฉลี่ย) และค่า S.D. แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (วิสัยทัศน์) โดยใช้สถิติไคสแควร์ (chi-square)

3.6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และฐานนิยม (Mode) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.5 จัดทำกลุ่มความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละเรื่องแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจำนวน 132 คน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.45 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตาม อบต.

รายการ	จำนวนสมาชิก สภา อบต.ทั้งหมด	จำนวน ตัวอย่าง	ร้อยละของสมาชิก อบต. ทั้งหมด
อบต. เขาพระ	26	26	100.0
อบต. ศรีนาวา	16	16	100.0
อบต. หินตั้ง	18	17	94.4
อบต. สาริกา	24	24	100.0
อบต. พรหมณี	34	29	85.5
อบต. บ้านใหญ่	14	14	100.0
รวม	132	126	95.45

จากตารางที่ 2 การรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง ในอำเภอเมืองจังหวัดนครนายก ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ครบทุกคนใน 4 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ ศรีนาวา สาริกา และบ้านใหญ่ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง รวบรวมได้ร้อยละ 94.4 ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด และองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณี รวบรวมได้ร้อยละ 85.5 ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC + ซึ่งเป็นผลการวิจัยได้นำมาเสนอแบ่งออกเป็น 5 ส่วนเรียงตามลำดับดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
2. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
3. ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
4. วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
5. การทดสอบความแตกต่างระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง, ระดับการศึกษา, การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอาชีพ

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพ	ทำนา	37	29.4
	ทำสวน	23	18.3
	ค้าขาย	41	32.5
	อื่นๆ เช่น รับจ้าง บำนาญ	25	19.8
	รวม	126	100.0
2. จังหวัดที่เกิด	จังหวัดนครนายก	114	90.5
	จังหวัดอื่น ๆ	12	9.5
	รวม	126	100.0

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. การดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน		
ไม่มีตำแหน่งอื่น	85	67.5
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	23	18.3
สมาชิก / กรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	2	1.6
กรรมการศึกษา	2	1.6
สมาชิก / กรรมการพัฒนาสตรี	1	0.8
สมาชิก / กรรมการกองทุนฟื้นฟูฯ	1	0.8
อสม.	6	4.8
สมาชิก / กรรมการชมรมสิ่งแวดล้อม	2	1.6
กรรมการประชาคมหมู่บ้าน	4	3.2
รวม	126	100.0
4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งใน อบต.		
1 ปี	11	8.7
2 ปี	85	67.5
3 ปี	12	9.5
4 ปี	18	14.3
รวม	126	100.0
5. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	33	26.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	50	39.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	30	23.8
อนุปริญญา / ปวส.	7	5.6
ปริญญาตรี	6	4.8
รวม	126	100.0

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

	จำนวน	ร้อยละ
6. อายุ		
28 - 30 ปี	9	7.1
31 - 40 ปี	42	33.3
41 - 50 ปี	31	24.6
51 - 60 ปี	29	23.0
61 ปี ขึ้นไป	15	12.0
รวม	126	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีลักษณะดังนี้

1. อาชีพ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอาชีพค้าขายมากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา มีอาชีพทำนา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 มีอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้าง ข้าราชการบำนาญ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และมีอาชีพทำสวน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ตามลำดับ

2. จังหวัดที่เกิด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดในจังหวัดนครนายก จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 มีผู้ที่เกิดในจังหวัดอื่น เพียงจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5

3. การดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 ส่วนผู้ที่มีตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชนพบว่า มีตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 รองลงมาเป็น อสม. จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 เป็นคณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 เป็นสมาชิกหรือกรรมการในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คณะกรรมการศึกษา คณะกรรมการชมรมสิ่งแวดล้อม จำนวนกลุ่มหรือกรรมการละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 และ

คณะกรรมการพัฒนาระดับตำบล คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร จำนวนคณะกรรมการละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

4. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล 2 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาเป็น มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 4 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 ดำรงตำแหน่ง 3 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และดำรงตำแหน่ง 1 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7

5. ระดับการศึกษา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมาเป็น จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา / ปวส. จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ

6. อายุ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมามีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 อายุตั้งแต่ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และมีอายุระหว่าง 28 - 30 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุน้อยที่สุดมีอายุ 28 ปี และผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีอายุ 81 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45.5 ปี

4.2 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จากผลการศึกษาได้รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แหล่งข่าวสาร	ไม่เคยได้รับ		เคยได้รับ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ	15	11.9	111	88.1
โทรทัศน์	11	8.7	115	91.3
หนังสือพิมพ์	10	7.9	116	92.1
วารสาร / นิตยสาร	50	39.7	76	60.3
เอกสารทางวิชาการ	41	32.5	85	67.5
หอกระจายข่าว	45	35.7	81	64.3
โปสเตอร์	43	34.1	83	65.9
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	34	27.0	92	73.0

จากตารางที่ 4 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อในกลุ่มเป็นสื่อสารมวลชนมากที่สุด คือ แหล่งข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 92.1 จากโทรทัศน์ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 91.3 และจากวิทยุ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 88.1 ส่วนผู้ที่เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อในกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 รองลงมา ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารทางวิชาการ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 จากโปสเตอร์ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 65.9 จากหอกระจายข่าว จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 จากวารสาร / นิตยสาร จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 และมีผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน , ญาติพี่น้อง ฯลฯ เพียงจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากสื่อสารมวลชนมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ตามลำดับ

4.3 รูปแบบวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในการศึกษาวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณา 4 รูปแบบ เพื่อให้เลือกวิสัยทัศน์ที่ตรงกับความคิดเห็นของตนมากที่สุด และเปิดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้เสนอวิสัยทัศน์ในความคิดเห็นของตนได้โดยอิสระอีกด้วยซึ่งวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ผู้วิจัยเสนอให้พิจารณามี 4 รูปแบบ และให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในความเห็นเพิ่มเติมได้ในทุกรูปแบบรายละเอียดดังนี้

รูปแบบที่ 1 ... ภายในปี 2549 จังหวัดนครนายกจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและสมบูรณ์แบบ ด้วยการจัดการให้มีการให้ความรู้ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยมีพันธกิจดังนี้ ...

1. จัดให้มีการให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการด้านระบบนิเวศ
2. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยี่ยมเยือน ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่บนพื้นฐานของความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง
3. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีส่วนรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ อันจะก่อให้เกิดความรักความหวงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติที่ควรอนุรักษ์ไว้
4. เตรียมพร้อมเพื่อการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าทุกขั้นตอนของการส่งเสริม

รูปแบบที่ 2 ... อีก 5 ปีข้างหน้านับแต่นี้ จังหวัดนครนายกจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีคุณภาพ เปรียบพร้อมด้วยความร่วมมือร่วมใจของประชาชน มีแหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยวพร้อมให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีความรับผิดชอบร่วมกัน ... โดยทุกคนมีภารกิจดังนี้

1. ประสานทุกฝ่ายให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและเล็งเห็นความสำคัญของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

2. จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว และผู้มาเยี่ยมเยือน ด้วยข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่สุด
3. สนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ให้แก่สมาชิกสภา อบต. ด้วยกันรวมทั้งประชาชนทั่วไปที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
4. วางแผนให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างถูกต้อง และถูกวิธีบนพื้นฐานของการมีความรับผิดชอบร่วมกัน

รูปแบบที่ 3 ... ภายในปี 2549 จังหวัดนครนายกจะมีการท่องเที่ยวที่เน้นการกลับคืนสู่ธรรมชาติด้วยวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน อีกทั้งสนับสนุนการให้ความรู้และกิจกรรมที่เป็นส่วนเสริมให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยข้อตกลงร่วมกันในเรื่องต่อไปนี้ ...

1. กำหนดแนวทางการดูแลทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ร่วมกัน โดยไม่จำกัดว่าเป็นงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว
2. ส่งเสริม สนับสนุนทั้งด้านวิชาการ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง และเรื่องงบประมาณที่จะมาเป็นปัจจัยในเรื่องการบำรุงรักษา
3. เชิญชวน และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนผู้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริม และเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่

รูปแบบที่ 4 ... ในปี 2545 - 2549 จังหวัดนครนายกจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้วยวิธีการอันแยบยล ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้วยการฝึกอบรม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรและมีการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ โดยจัดให้มี ...

1. เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ไม่หยุดอยู่กับที่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป ให้สามารถเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่เป็นจำนวนมากๆ และต่อเนื่องตลอดทั้งปี
2. มีการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของ อบต. และประชาชนทั่วไปที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ด้วยการให้ความรู้ จนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ในเรื่อง

เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดการจัดการ และรักษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สวยงามและมีความเป็นธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดไป

- สนับสนุนให้มีการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของ อบต. ด้านการท่องเที่ยวทุกชั้นตอนที่กล่าวแล้วข้างต้น อย่างสม่ำเสมอ

จากผลการศึกษาวิจัยทัศนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 แห่ง ในอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบที่ 1	33	26.2
รูปแบบที่ 2	21	16.7
รูปแบบที่ 4	72	57.1
รวม	126	100

จากตารางที่ 5 พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบที่ 4 จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ รูปแบบที่ 1 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 และวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ส่วนรูปแบบที่ 3 ไม่มีคนเห็นด้วย และไม่มีผู้เสนอวิสัยทัศน์รูปแบบอื่น ซึ่งสรุปได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 แห่ง มีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบที่ 4 ที่เน้นในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ความเข้าใจบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และติดตาม ตรวจสอบการทำงานของ อบต. ในทุกชั้นตอน

เมื่อพิจารณาวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 4 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 80.8 และเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 2 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 แสดงว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระต้องการเห็นจังหวัดนครนายกใน 5 ปีข้างหน้า มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและมีความทันสมัยโดยการประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และติดตาม ตรวจสอบการทำงานของ อบต. ด้านการท่องเที่ยวตลอดเวลา

2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 2 มากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และรูปแบบที่ 4 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 แสดงว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป แต่อาจสรุปได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศรีนาวา ต้องการเห็นในอีก 5 ปีข้างหน้า จังหวัดนครนายกจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีคุณภาพ สวยงามและสมบูรณ์ด้วยความร่วมมือร่วมใจของประชาชน เน้นการมีศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัยและมีความเป็นปัจจุบัน มีการวางแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างถูกต้องและถูกวิธี บนพื้นฐานของการมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบการทำงานในทุกขั้นตอน

3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 และเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 4 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 แสดงว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้งมีความคิดเห็นเป็น 2 แนวทางในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ต้องการเห็นจังหวัดนครนายกเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและสมบูรณ์แบบ มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้วยการให้ความรู้แก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน เน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกิจกรรมการที่จัดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสาริกา ครึ่งหนึ่งเห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 4 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 และรูปแบบที่ 2 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 แสดงว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสาริกา มีความต้องการเห็นจังหวัดนครนายกใน 5 ปีข้างหน้า มีการจัดรูปแบบการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน โดยการให้ความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และติดตาม ตรวจสอบการทำงานของ อบต. ด้านการท่องเที่ยวต่อเวลา

5. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณี ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 4 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 รองลงมา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 31.6 และรูปแบบที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9 แสดงว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณีมีความต้องการเห็นจังหวัดนครนายกใน 5 ปีข้างหน้า มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และติดตาม ตรวจสอบการทำงานของ อบต. เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ และตำบลสาริกา

6. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหญ่ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 4 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และรูปแบบที่ 2 จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 แสดงว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหญ่มีความต้องการเห็นจังหวัดนครนายกใน 5 ปีข้างหน้า มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และติดตาม ตรวจสอบการทำงานของ อบต. เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ ตำบลสาริกา และตำบลพรหมณี

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ ตำบลสาริกา ตำบลพรหมณี และตำบลบ้านใหญ่ เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 4 ในขณะที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง และตำบลศรีนาวา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 และ 2 เมื่อพิจารณาจากที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 ตำบลแล้ว จะเห็นได้ว่า 4 ตำบล คือ ตำบลเขาพระ ตำบลสาริกา ตำบลพรหมณี และตำบลบ้านใหญ่ ที่อยู่ด้านทิศเหนือของถนนสายนครนายก - สาริกา (ทางหลวงหมายเลข 3049) ที่เป็นพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยววน้ำตกสาริกา จะมีวิสัยทัศน์ไปในทางเดียวกันคือ รูปแบบที่ 4 ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ที่เน้นการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ทึ่งความสวยงามตามธรรมชาติควบคู่กับ การประชาสัมพันธ์ การเตรียมความพร้อมของ

บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และติดตามตรวจสอบการทำงานของ อบต. ด้านการท่องเที่ยวต่อเวลา ส่วนอีก 2 ตำบล คือ ตำบลหินตั้ง และตำบลศรีนาวา ที่อยู่ด้านทิศใต้ของถนนสายนครนายก - สารีกา (ทางหลวงหมายเลข 3049) ที่เป็นพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวน้ำตก นางรอง วังตะไคร้ และสวนสิดา จะมีวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 ตามลำดับ ที่เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้มีคุณภาพ สวยงามและสมบูรณ์แบบ เน้นการจัดให้มีศูนย์บริการ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมชมเชื่อมด้วยข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่สุด วางแผนให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างถูกต้องและถูกวิธี และสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ แสดงให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกสาริกาให้ความสำคัญกับการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติ ในขณะที่อีก 2 ตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวของภาคเอกชน (วังตะไคร้ และสวนสิดา) รวมอยู่ด้วย เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม ทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก และการมีศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัย รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามรูปแบบของวิสัยทัศน์

องค์การบริหารส่วนตำบล	วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ			รวม
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 4	
อบต.เขาพระ	-	5 (19.2)	21 (80.8)	21 (100.0)
อบต.ศรีนาวา	5 (31.3)	7 (43.8)	4 (25.0)	16 (100.0)
อบต.หินตั้ง	9 (52.9)	-	8 (47.1)	17 (100.0)
อบต.สาริกา	7 (29.2)	5 (20.8)	12 (50.0)	24 (100.0)
อบต.พรหมณี	9 (31.6)	2 (6.9)	18 (62.1)	29 (100.0)
อบต.บ้านใหญ่	3 (21.4)	2 (14.3)	9 (64.3)	14 (100.0)
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)

4.4 ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก มีทั้งข้อความเชิงบวก ซึ่งถ้าตอบว่าใช่ ถือว่าตอบถูก และข้อความเชิงลบ ถ้าตอบว่า ไม่ใช่ ถือว่าตอบถูก แสดงผลการศึกษาดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรายข้อ

ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ อันเป็นทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไป	125	99.2	1	0.8
2. คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ	116	92.1	10	7.9
3. บุคคลผู้มีส่วนรับผิดชอบในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับท้องถิ่นคือข้าราชการส่วนภูมิภาค, ผู้ประกอบการ, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในพื้นที่	111	88.1	15	11.9
4. ประชาชนในพื้นที่ที่สามารถมีรายได้จากการขายของที่ระลึกที่ทำจาก วัสดุในท้องถิ่น โดยไม่รบกวนธรรมชาติและทำลาย สิ่งแวดล้อม	122	96.8	4	3.2
5. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีต้องถือคติประจำใจว่า “เราจะไม่นำอะไรออกไป นอกจากภาพถ่ายและจะไม่ทิ้งอะไรไว้วันนอกจากรอยเท้า ”	117	92.9	9	7.1
*6. แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดจากกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการ ได้แก่	10	7.9	116	92.1
1.) กระแสความต้องการเที่ยวป่า ท่องไพร				
2.) กระแสความต้องการจะเอาอย่าง ประเทศที่เจริญแล้ว				
3.) กระแสส่งเสริมให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวให้มาก ๆ				

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรายข้อ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
*7. แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ สนุกสนาน และประหยัดที่สุด	116	92.1	10	7.9
*8. ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	104	82.5	22	17.5
9. สมาชิกสภา อบต.และประชาชนทั่วไปที่ใกล้ชิดแหล่งท่องเที่ยว ในฐานะเจ้าของ พื้นที่ต้องสร้างแบบอย่างที่ดี โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน	123	97.6	3	2.4
10. ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่รอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับบริการพิจารณาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	119	94.4	7	5.6
*11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เน้นจุดสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นมากกว่าสิ่งอื่นใด	38	30.2	88	69.8
*12. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งหมายความว่า เป็นการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี	8	6.3	118	93.7
13. สมควรให้มีการนำ "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" ไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี	116	92.1	10	7.9
14. การจัดกิจกรรมและการจัดฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	123	97.6	3	2.4

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรายข้อ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. สมาชิกสภา อบต. มีหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การติดตามความคืบหน้า ของแผนงาน โครงการ ที่กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ทำขึ้นเพื่อเป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	117	92.9	9	7.1
*16. สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว ในการสร้างหรือจัดการใด ๆ กับแหล่งท่องเที่ยว สมาชิกสภาอบต. ทุกคนต้องรู้สึกไว้เสมอว่าต้องเป็นไปเพื่อให้สภาพของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านความสะดวกในการเดินทางและด้านความสวยงาม	24	19.0	102	81.0
*17. หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างหนึ่งคือ อาจจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม มีขยะ มีน้ำเสียได้ แต่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน	111	88.1	15	11.9
18. ในการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด เพราะถ้าให้บุคคลภายนอกมาตัดสินใจแทนเพียงฝ่ายเดียวก็จะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่น	109	86.5	17	13.5
19. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อเกิดขึ้นในพื้นที่ใด ย่อมก่อให้เกิดรายได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นนั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แต่มีการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนลดน้อยลง	100	79.4	26	20.6

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรายข้อ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
*20.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติได้สะดวก	20	15.9	106	84.1

คะแนนต่ำสุด = 9 คะแนนสูงสุด = 16 คะแนนเฉลี่ย = 12.26 S.D. = 0.53

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษารายข้อได้ดังนี้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเด็นที่ว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่อันเป็นทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไป” โดยมีผู้ตอบถูก ร้อยละ 99.2 ส่วนประเด็นที่ตอบถูกมากในลำดับรอง ๆ ลงมา ได้แก่

ข้อ 9.สมาชิกสภา อบต.และประชาชนทั่วไปที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ในฐานะเจ้าของ พื้นที่ ต้องสร้างแบบอย่างที่ดี โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ร้อยละ 97.6

ข้อ 14. การจัดกิจกรรมและการจัดฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 97.6

ข้อ 4. ประชาชนในพื้นที่สามารถมีรายได้จากการขายของที่ระลึกที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่นโดยไม่รบกวนธรรมชาติและทำลาย สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 96.8

ข้อ 10. ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่รอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพิจารณาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 94.4

ส่วนประเด็นที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตอบผิดมากที่สุดคือ ประเด็นที่ว่า “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งหมายความว่า เป็นการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี” มีถึงร้อยละ 93.7 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เข้าใจในคำว่า “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” โดยคิดว่าความยั่งยืนนั้น เป็นการทำให้สถานที่

ท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ที่สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมได้ตลอดปี นอกจากนั้น ยังมีประเด็นที่ตอบผิดมากในลำดับรอง ๆ ลงมา ได้แก่

ข้อ 6. แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดจากกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการ ได้แก่

- 1.) กระแสความต้องการเที่ยวป่า เที่ยวไพร
- 2.) กระแสความต้องการจะเอาอย่าง ประเทศที่เจริญแล้ว
- 3.) กระแสส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวให้มาก ๆ ร้อยละ 92.1 แสดงว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1) กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว 2) กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว และ 3) กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ข้อ 20. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติได้สะดวก ร้อยละ 84.1 ซึ่งแสดงว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติได้สะดวก แต่เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ดังนั้นการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงต้องเป็นไปในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และเป็นการท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว ประชาชน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ข้อ 16. สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว ในการสร้างหรือจัดการใด ๆ กับแหล่งท่องเที่ยว สมาชิกสภา อบต. ทุกคนต้องรำลึกไว้เสมอว่าต้องเป็นไปเพื่อให้สภาพของแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านความสะดวกในการเดินทางและด้านความสวยงาม ร้อยละ 81.0 แสดงว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ในการสร้างหรือจัดการใด ๆ กับแหล่งท่องเที่ยว ไม่ได้ทำเพื่อให้สภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเดินทางและความสวยงามเพิ่มขึ้น แต่หากการจัดการกับแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านชีวภาพ ภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรม ประเพณีของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

ข้อ 11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เน้นจุดสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น มากกว่าสิ่งอื่นใด ร้อยละ 69.8 แสดงว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่ทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ได้เน้นจุดสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น มากกว่าสิ่งอื่นใด แต่จุดเน้นที่สำคัญ คือ มุ่งกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น มุ่งการจ้างงานในท้องถิ่น

มุ่งพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่น รวมทั้งมุ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่

การวัดระดับความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยให้คะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน คือ ข้อความเชิงบวก ถ้าตอบว่าใช่ ถือว่าตอบถูก และข้อความเชิงลบ ถ้าตอบว่า ไม่ใช่ ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน ผลปรากฏว่ามีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้คะแนนสูงสุด 16 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.26 เมื่อจัดระดับความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์คำนวณช่วงชั้น ดังนี้

$$\text{ช่วงชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{3}$$

คะแนนตั้งแต่ 11 คะแนน ลงมา	หมายถึง	ระดับความรู้น้อย
คะแนนระหว่าง 12 - 14 คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ปานกลาง
คะแนนตั้งแต่ 15 คะแนน ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับความรู้มาก

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้น้อย (9 - 12 คะแนน)	17	13.5
ความรู้ปานกลาง (12 - 14 คะแนน)	103	81.7
ความรู้มาก (15 - 16 คะแนน)	6	4.8
รวม	126	100

จากตารางที่ 8 พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 81.7 มีความรู้ในระดับน้อย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และมีความรู้ในระดับมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

4.5 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตัวแปรในการวิเคราะห์ดังกล่าวมีระดับการวัดเป็นนามบัญญัติ (Nominal) และอันดับที่ (Ordinal) ผู้วิจัยจึงใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และใช้การทดสอบค่า Gamma เพื่อแสดงน้ำหนักของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สมมติฐานที่ 1 ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับ
วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การศึกษา	วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ				การทดสอบ ทางสถิติ
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 4	รวม	
ประถมศึกษา	10 (30.3)	6 (18.2)	17 (51.5)	33 (100.0)	$\chi^2 = 2.13676$ df. = 4
มัธยมศึกษาตอนต้น	13 (26.0)	10 (20.0)	27 (54.0)	50 (100.0)	
มัธยมศึกษาตอนปลาย ขึ้นไป	10 (23.3)	5 (11.6)	28 (65.1)	43 (100.0)	P = 0.71062
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 2 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระยะเวลา ในการดำรงตำแหน่ง	วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ				ค่าสถิติ
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 4	รวม	
1 ปี	5 (45.5)	3 (27.3)	3 (27.3)	11 (100.0)	$\chi^2 = 4.62880$ df. = 4
2 ปี	21 (24.7)	14 (16.5)	50 (58.8)	85 (100.0)	
3 ปี ขึ้นไป	7 (23.3)	4 (13.3)	19 (63.3)	30 (100.0)	P = 0.32755
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ				ค่าสถิติ
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 4	รวม	
น้อย (9 - 11 คะแนน)	2 (11.8)	2 (11.8)	13 (76.5)	17 (100.0)	$\chi^2 = 7.98708$ df. = 4
ปานกลาง (12 - 14 คะแนน)	30 (29.1)	16 (15.5)	57 (55.3)	103 (100.0)	
มาก (15 - 16 คะแนน)	1 (16.7)	3 (50.0)	2 (33.2)	6 (100.0)	P = .09205
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 4 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การเข้าถึงแหล่ง ข้อมูลข่าวสาร	วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ				ค่าสถิติ
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 4	รวม	
1. วิทยุ					
ไม่ได้รับ	6 (40.0)	3 (20.0)	6 (40.0)	15 (100.0)	$\chi^2 = 2.22899$ df. = 2
ได้รับ	27 (24.3)	18 (16.2)	66 (59.5)	111 (100.0)	P = 0.32808
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	
2. โทรทัศน์					
ไม่ได้รับ	4 (36.4)	3 (27.2)	4 (36.4)	11 (100.0)	$\chi^2 = 2.20036$ df. = 2
ได้รับ	29 (25.2)	18 (15.7)	68 (59.1)	115 (100.0)	P = 0.33281
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	
3. หนังสือพิมพ์					
ไม่ได้รับ	3 (30.0)	2 (20.0)	5 (50.0)	10 (100.0)	$\chi^2 = 0.22958$ df. = 2
ได้รับ	30 (25.9)	19 (16.4)	67 (57.8)	116 (100.0)	P = 0.89155
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับ
วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

การเข้าถึงแหล่ง ข้อมูลข่าวสาร	วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ				ค่าสถิติ
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 4	รวม	
4. วารสาร / นิตยสาร					
ไม่ได้รับ	15 (30.0)	7 (14.0)	28 (56.0)	50 (100.0)	$\chi^2 = 0.83196$ df. = 2
ได้รับ	18 (23.7)	14 (18.4)	44 (57.9)	76 (100.0)	P = 0.65969
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	
5. เอกสารทางวิชาการ					
ไม่ได้รับ	10 (24.4)	6 (14.6)	25 (61.0)	41 (100.0)	$\chi^2 = 0.38209$ df. = 2
ได้รับ	23 (27.1)	15 (17.6)	47 (55.3)	33 (100.0)	P = 0.82609
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	
6. หอกระจายข่าว					
ไม่ได้รับ	10 (22.2)	10 (22.2)	25 (55.6)	45 (100.0)	$\chi^2 = 1.74804$ df. = 2
ได้รับ	23 (28.4)	11 (13.6)	47 (58.0)	81 (100.0)	P = 0.41727
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับ
วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

การเข้าถึงแหล่ง ข้อมูลข่าวสาร	วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ				ค่าสถิติ
	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 4	รวม	
7. โปสเตอร์					
ไม่ได้รับ	10 (23.3)	8 (18.6)	25 (58.1)	43 (100.0)	$\chi^2 = 0.37310$ df. = 2
ได้รับ	23 (27.7)	13 (15.7)	47 (56.6)	83 (100.0)	
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	
8. เจ้าหน้าที่ของรัฐ					
ไม่ได้รับ	7 (20.6)	4 (11.8)	23 (67.6)	34 (100.0)	$\chi^2 = 2.12850$ df. = 2
ได้รับ	26 (28.3)	17 (18.5)	49 (53.3)	92 (100.0)	
รวม	33 (26.2)	21 (16.7)	72 (57.1)	126 (100.0)	

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จากทุกประเภทของแหล่งข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

4.6 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มีปัญหา มาก	มีปัญหา ปานกลาง	มีปัญหา น้อย	ไม่มี ปัญหา	รวม
1. ประชาชนในพื้นที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงขาดความร่วมมือร่วมใจในการช่วยดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	32 (25.4)	67 (53.2)	26 (20.6)	1 (.8)	126 (100.0)
2. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะฝึกอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	41 (32.5)	63 (50.0)	13 (10.3)	9 (7.1)	126 (100.0)
3. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานทั้งระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น	55 (43.7)	52 (41.3)	15 (11.9)	4 (3.2)	126 (100.0)
4. การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัด นครนายกในทุก ๆ ด้าน	27 (21.4)	64 (50.8)	26 (20.6)	9 (7.1)	126 (100.0)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความคิดเห็น ต่อปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	มีปัญหา มาก	มีปัญหา ปานกลาง	มีปัญหา น้อย	ไม่มี ปัญหา	รวม
5. ประชาชนบุกรุกสถานที่ที่เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อทำ ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ทำที่อยู่อาศัย ร้านค้าต่าง ๆ เป็นต้น	27 (21.4)	60 (47.6)	26 (20.6)	13 (10.3)	126 (100.0)
6. พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบางส่วนอยู่ใน เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำให้ยาก ต่อการพัฒนาเพราะติดขัดในเรื่องข้อ กฎหมาย	39 (31.0)	55 (43.7)	21 (16.7)	11 (8.7)	126 (100.0)
7. รัฐ เอกชน ประชาชน และองค์กรปก ครองส่วนท้องถิ่นยัง ขาดการประสาน ความร่วมมือระหว่างกัน มีลักษณะ ต่างคนต่างทำ	38 (30.2)	62 (49.2)	20 (15.9)	6 (4.8)	126 (100.0)
8. ขาดการรณรงค์ และเผยแพร่ เรื่องการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง เน้นแต่ให้ เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อ ความสนุกสนาน	44 (34.9)	60 (47.6)	12 (9.5)	10 (7.9)	126 (100.0)
9. สมาชิกสภา อบต. บางท่านยังไม่เห็น ความสำคัญและไม่เห็นคุณค่าของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าจะมีผลดีต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	20 (15.9)	60 (47.6)	25 (19.8)	21 (16.7)	126 (100.0)
10. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติบาง แห่งไม่สามารถเปิด เป็นสถานที่ท่อง เที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เพราะอยู่ในเขต หวงห้ามของทางราชการ	38 (30.2)	51 (40.5)	32 (25.4)	5 (4.0)	126 (100.0)

จากตารางที่ 13 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 แห่งในอำเภอเมือง นครนายก จังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่ามีปัญหาในระดับมาก มากที่สุด คือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานทั้ง ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่นเป็นปัญหามาก ร้อยละ 43.7 รองลงมาได้แก่ ขาดการรณรงค์ และเผยแพร่เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง เน้นแต่ให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อความสนุกสนาน ร้อยละ 34.9 และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะฝึกอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 32.5 ตามลำดับ แสดงว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ การขาดงบประมาณ และการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องแก่ประชาชน ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าไม่มีปัญหา มากที่สุด คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางท่านยังไม่เห็นความสำคัญ และไม่เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าจะมีผลดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 16.7 แสดงว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าจะมีผลดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทที่ 5

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่การท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จำนวน 6 องค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ ศรีนาวา หินตั้ง สาริกา พรหมณีและบ้านใหญ่ ซึ่งมีจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด 132 คน โดยเก็บข้อมูลจากทุกหน่วยประชากร ซึ่งจากการเก็บข้อมูลได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.45 ของประชากรทั้งหมด การวิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลของการวิจัย

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของประชากร

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอาชีพค้าขายมากที่สุด ร้อยละ 32.5 รองลงมา มีอาชีพทำนา ร้อยละ 29.4 โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดในจังหวัดนครนายก ร้อยละ 90.5 ส่วนมากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 39.7 รองลงมา จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 26.2 และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุน้อยที่สุด มีอายุ 28 ปี และผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีอายุ 81 ปี มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45.5 ปี โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 33.3 และ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล 2 ปี ร้อยละ 67.5 และ 4 ปี ร้อยละ 14.3 ตามลำดับ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน ร้อยละ 67.5 ส่วนผู้ที่มีตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชนมีตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด ร้อยละ 18.3 รองลงมาเป็น อสม. คณะกรรมการประชาคมหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คณะกรรมการศึกษา คณะกรรมการชมรมสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

5.1.2 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากสื่อในกลุ่มเป็นสื่อสารมวลชนมากที่สุด คือ ได้รับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 92.1 จากโทรทัศน์ ร้อยละ 91.3 และจากวิทยุ ร้อยละ 88.1 ตามลำดับ ส่วนแหล่งข่าวสารในกลุ่มอื่น ๆ ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากที่สุด ร้อยละ 73.0 รองลงมา ได้รับจากเอกสารทางวิชาการ ไปสเตอร์ หอกระจายข่าว วารสาร / นิตยสาร ตามลำดับ

3 5.1.วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบที่ 4 ร้อยละ 57.1 รองลงมา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ รูปแบบที่ 1 ร้อยละ 26.2 และวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 ร้อยละ 16.7 ส่วนรูปแบบที่ 3 ไม่มีคนเห็นด้วย และไม่มีผู้เสนอวิสัยทัศน์รูปแบบอื่น

5.1.4 ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง (มีคะแนน 12 - 14 คะแนน) ร้อยละ 81.7 โดยผู้ที่ตอบคำถามได้คะแนนสูงสุด 16 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.26 โดยจะตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเชิงนิเวศไม่ถูก

5.2 อภิปรายผล

วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก จากการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงความคิดเห็นในการเลือกรูปแบบวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก ที่กำหนดไว้ 4 รูปแบบ และสามารถเสนอวิสัยทัศน์ฯ ของตัวเองเพิ่มเติมได้อีก 1 รูปแบบนั้น

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกวิสัยทัศน์ตามรูปแบบที่ 4 มากที่สุด รองลงมา เป็นรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 ตามลำดับ ส่วนรูปแบบที่ 3 ไม่มีผู้ใดเลือก และไม่มีการเสนอวิสัยทัศน์เพิ่มเติม เมื่อพิจารณาถึงเหตุผล และองค์ประกอบของที่ตั้งตำบลแล้ว มีประเด็นที่น่าจะเป็นข้อสังเกต ดังนี้

5.2.1 จากการศึกษาวิเคราะห์ การเลือกวิสัยทัศน์ตามที่ตั้งของตำบลต่าง ๆ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ ตำบลสาริกา ตำบลพรหมณี และตำบลบ้านใหญ่ เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 4 ในขณะที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง และตำบลศรีนาวา เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในรูปแบบที่ 1 และ 2

จากการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพรหมณี เขาพระ สาริกา และบ้านใหญ่ เลือกวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 4 มากที่สุด ซึ่งวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 4 มุ่งเน้นให้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่คงความสวยงามตามธรรมชาติที่สุด และถ้าจะมีการพัฒนาบ้างก็เป็นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้งและศรีนาวา เลือกวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 1 เป็นอันดับรองลงมา ซึ่งวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 1 มุ่งเน้นความสวยงามแบบทันสมัยและเน้นการพัฒนาด้านสิ่งปลูกสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งสำคัญ วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 ซึ่งถูกเลือกเป็นอันดับ 3 มุ่งเน้นในเรื่องความต้องการให้มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด ที่มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่สุด

สาเหตุที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เลือกวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 4 มากที่สุด จากการที่ได้ลงไปในพื้นที่พอสรุปได้ว่าเป็นเพราะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ 4 แห่งคือ พรหมณี เขาพระ สาริกา และบ้านใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่านี้มีพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็น น้ำตกสาริกา ถ้าสาริกา หรืออ่างเก็บน้ำห้วยปรือ รวมทั้งวิถีชีวิตของชาวบ้านที่นี่เรียบง่าย ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่มุ่งหวังที่จะเห็นการพัฒนาที่รวดเร็ว และเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้หมดสิ้นไป

สาเหตุที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง และศรีนาวา เลือกวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 1 เป็นอันดับรองลงมา น่าจะเป็นเพราะพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองนี้เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ค่อนข้างสมัยใหม่ กล่าวคือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อยู่ในความดูแลของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ น้ำตกนางรองแล้ว ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เป็นของภาคเอกชนจำนวน 2 แห่ง คือ น้ำตกวังตะไคร้ และสวนสปีดริสอร์ท เพราะฉะนั้นการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ไฟฟ้า ประปา ถนน จึงมีความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ อีกทั้งการตกแต่งสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงามแบบสมัยใหม่ที่เน้นการพัฒนาสิ่งปลูกสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งสำคัญ จึงทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหินตั้ง และศรีนาวา มองเห็นวิวัฒนาการตรงนี้อย่างสม่ำเสมอและเห็นประโยชน์ที่ภาคเอกชนได้รับจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงามอันเป็นจุดขายด้านบริการอย่างหนึ่งให้ผู้ให้บริการต้องแข่งขันกันในเรื่องนี้ ดังนั้นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเลือกวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 1

5.2.2 ผลการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก ในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นการคาดการณ์ในอนาคตอันใกล้ว่าทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครนายก จะเป็นไปในแนวทางใดประชาชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มองอย่างไร คิดอย่างไร และจะจัดการกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนอย่างไรต่อไป ทั้งนี้สามารถอธิบายแนวคิด การคาดการณ์การส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครนายกของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้คือ

5.2.2.1 การส่งเสริมด้านการให้ความรู้

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่ คาดหวังว่าแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งหมดของจังหวัดนครนายก และความรู้เกี่ยวกับการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ พร้อมทั้งต้องมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและสร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าและคุณประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น อย่างต่อเนื่อง

5.2.2.2 การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่ คาดหวังว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก จะต้องเน้นการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เอกสารและแผ่นพับ ไปจนถึงการมีศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ครบวงจรทันสมัย สะดวกและรวดเร็ว และมีความคาดหวังที่จะใช้ระบบเครือข่ายกลุ่มผลประโยชน์ร่วมกันในพื้นที่ อันได้แก่

ประชาชน,นักท่องเที่ยวน และผู้ประกอบการธุรกิจด้านท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการประชาสัมพันธ์ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5.2.2.3 การส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วม

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่คาดหวังที่จะเห็นประชาชนและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมลงทุนทรัพย์ และร่วมตัดสินใจในทุกกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายกยังมีความคาดหวังว่า ประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้ามาเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

5.2.2.4 การส่งเสริมด้านการตรวจติดตาม

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะมีข้อตกลงร่วมกันเพื่อใช้เป็นกลไกในการควบคุมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้านการท่องเที่ยวของท้องถิ่นร่วมกัน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคาดหวังว่าการมีข้อตกลงร่วมกัน ที่กล่าวแล้วข้างต้นนี้ จะสามารถควบคุมการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

5.2.2.5 การส่งเสริมด้านการพัฒนา

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่คาดหวังว่า แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในท้องถิ่นจะได้รับการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและเป็นธรรมชาติอย่างยั่งยืนมากที่สุด

5.2.3. การอภิปรายผลจากการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$)

จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการการศึกษาของ จรุง ชุนทรง (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ ความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์แม่น้ำ ลำคลองในจังหวัดนครปฐม ” พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความตระหนักในการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และชูสม ฉัตรทอง (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่ดำรงตำแหน่ง พัฒนาการจังหวัด และพัฒนาการอำเภอทั่วประเทศ พบว่า การศึกษาสูงสุดของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบท

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน คือ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงร้อยละ 65.9 และจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ร้อยละ 23.8 จึงเป็นเหตุให้ความคิดเห็นเชิงวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชูสม ฉัตรทอง (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน พบว่า อายุราชการของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบท และสอดคล้องกับการศึกษาของ ขวัญ สงวนเสริมศรี (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความรู้และความตระหนักของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม : ศึกษากรณี อ. ไทรโยค จ.กาญจนบุรี” ที่พบว่า ลักษณะการดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างของความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของความตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งใกล้เคียงกัน คือ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในสมัยแรก จึงมีประสบการณ์

ในการบริหารงาน มีมุมมองถึงปัญหาของตำบลไม่แตกต่างกัน รับรู้ปัญหา และข้อจำกัดต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน จึงทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเชิงวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ขวัญสงวนเสริมศรี (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความรู้และความตระหนักของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม” : ศึกษากรณี อ. ไทรโยค จ. กาญจนบุรี ที่พบว่า ความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย และปานกลาง จะมีความคิดเห็นเชิงวิสัยทัศน์ที่เป็นด้วยกับวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 4 (ร้อยละ 76.5 และ 55.3 ตามลำดับ) ในขณะที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก จะมีแนวโน้มที่เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 (ร้อยละ 50.0) ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย และปานกลาง จะให้ความสำคัญกับแนววิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไว้ให้มากที่สุด ในขณะที่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวมาก จะมีแนวโน้มของวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สวยงาม มีคุณภาพ และเน้นการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ซึ่งเป็นสาระสำคัญประการหนึ่งในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเชิงวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 4 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับวิถีทัศนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > 0.05$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ขวัญ สงวนเสริมศรี (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “ความรู้และความตระหนักของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม : ศึกษากรณี อ. ไทรโยค จ.กาญจนบุรี พบว่า การรับรู้ข่าวสารของคณะกรรมการหมู่บ้าน ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างของความรู้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม และไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันของความตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันนั้น เป็นการมองในมุมของแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับข่าวสารที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งพบว่า ขาดความหลากหลายของสื่อที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับจากข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยสื่อส่วนใหญ่ที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับจะเป็นสื่อสารมวลชน คือ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ จึงเป็นเหตุให้วิถีทัศนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มคนอย่างน้อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ที่ประกอบการเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว และบุคคลผู้ถูกจัดว่าเป็นเจ้าของท้องถิ่น หรือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่โดยตรง ความเปลี่ยนแปลง หรือผลกระทบใดๆ ที่เกิดขึ้นกับแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความเสื่อมโทรม อาชีพ หรือรายได้ ย่อมหมายถึงชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา ด้วยเหตุนี้บุคคลกลุ่มนี้ คือ ผู้ที่ต้องทำหน้าที่ดูแลจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้คงความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้มากที่สุด โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน โดยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องกำหนดทิศทาง กำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ถูกต้อง และถูกวิธี เพื่อนำมาซึ่งการดำรงคุณภาพทรัพยากรอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่คงความสมบูรณ์ งดงาม และยั่งยืนตลอดไป โดยเฉพาะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นผู้แทนของประชาชนที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง บุคคลเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนตัวแทนทางความคิด และตัวแทนปฏิบัติงานของประชาชนในตำบลนั้นๆ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาถึงวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในจังหวัดนครนายก โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้ คือ

1. ศึกษาวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก
2. ศึกษาตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยได้ค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ระดับการศึกษา ,ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกข้อความวิสัยทัศน์รูปแบบต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับวิสัยทัศน์ของตนเอง 4 รูปแบบ และเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถเขียนวิสัยทัศน์ของตนเองได้ด้วย 1 รูปแบบ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก จำนวน 30 คน เพื่อหาอำนาจจำแนกและหาความยากง่าย และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Alpha = 0.87) จากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปสอบถามสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตอำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ ศรีนาวา สาริกา หินตั้ง พรหมณี และบ้านใหญ่ โดยผู้วิจัยและผู้ประสานงานได้เดินทางไปพบนายอำเภอเมืองนครนายก และเดินทางไปพบกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 แห่ง ระหว่างวันที่ 17 - 23 ธันวาคม 2545 เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัญหาอุปสรรคต่างๆ ตลอดจน แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของตำบล จากนั้น ได้มอบแบบสอบถามให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อช่วยดำเนินการจัดส่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนที่ไม่สามารถมาพบได้ในวันนัดหมาย กรอกแบบสอบถาม และนัดวัน เวลาให้ผู้ประสานงานไปรับข้อมูล ผลการรวบรวม ข้อมูลจนถึง วันที่ 7 มกราคม 2545 สามารถรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.45 ของประชากรทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ SPSS / PC⁺ (Statistical Package for Social Science) โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้วยสถิติไคสแควร์ (chi-square) ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของประชากร

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดในจังหวัดนครนายก จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุด 28 ปี และมากที่สุด 81 ปี มีอายุเฉลี่ย เท่ากับ 45.5 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด รองลงมา มีอาชีพ ทำนา โดยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชน ส่วน ผู้ที่มีตำแหน่งอื่น ๆ ในชุมชนนั้นเป็นตำแหน่งในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด และส่วน ใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล 2 ปี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว เชิงนิเวศจากสื่อในกลุ่มเป็นสื่อสารมวลชนมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่จะได้รับข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ 7 - 9 แหล่งข่าวสาร

6.1.2 วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบที่ 4 ซึ่งมีข้อความดังนี้

“ ในปี 2545-2549 จังหวัดนครนายกจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้วยวิธีการอันแยบยล ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเตรียมความพร้อมของ บุคลากร ด้วยการฝึกอบรมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ทรัพยากร และมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เชิงรุกไม่หยุดอยู่กับที่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปให้สามารถเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาชมแหล่ง ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่เป็นจำนวนมากๆ และต่อเนื่องตลอดปี มีการเตรียมความพร้อมให้ กับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนทั่วไป ด้วยการให้ความรู้จนเกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดการจัดการและรักษา ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สวยงามและมีคุณภาพเป็นธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดไป ” ซึ่ง วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 4 นี้ มีจุดมุ่งเน้นที่การรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีสภาพความงามตามธรรม ชาติเดิมๆ หากจะมีการพัฒนาบ้าง ก็เป็นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป รองลงมา เห็นด้วยกับวิสัย ทัศน์รูปแบบที่ 1 และวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 ตามลำดับ

วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 1 มีข้อความดังนี้ “ ภายในปี 2549 จังหวัดนครนายกจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและสมบูรณ์แบบ ด้วยการจัดการให้มีการให้ความรู้ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยมีพันธกิจดังนี้จัดให้มีการให้ความรู้ที่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการด้านระบบนิเวศ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยี่ยมชม ได้นำประโยชน์อย่างเต็มที่บนพื้นฐานของความสะดวก รวดเร็วและถูกต้อง ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีส่วนรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อันก่อให้เกิดความรักความหวงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติที่ควรอนุรักษ์ไว้ เตรียมความพร้อมเพื่อการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าทุกขั้นตอนของการส่งเสริม ” ซึ่งวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 1 นี้มีจุดมุ่งเน้นในเรื่องต้องการเห็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความสวยงามแบบสมัยใหม่ ต้องการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันและเตรียมความพร้อมเพื่อการตรวจสอบการทำงานจากประชาชน

วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 มีข้อความดังนี้ “ อีก 5 ปีข้างหน้านับแต่บัดนี้ จังหวัดนครนายกจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีคุณภาพเปรียบพร้อมด้วยความร่วมมือร่วมใจของประชาชน มีแหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยวพร้อมให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยทุกคนมีภารกิจดังนี้ ประสานทุกฝ่ายให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและเล็งเห็นความสำคัญของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมชมด้วยข้อมูลที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่สุดสนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งประชาชนทั่วไปที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน วางแผนให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างถูกต้องและถูกวิธีบนพื้นฐานของการมีความรับผิดชอบร่วมกัน ” ซึ่งวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 2 มีจุดมุ่งเน้นในเรื่องการให้บริการโดยศูนย์ข้อมูลที่ทันสมัยและมีความเป็นวิชาการ

วิสัยทัศน์รูปแบบที่ 3 มีข้อความดังนี้ “ ภายในปี 2549 จังหวัดนครนายกจะมีการท่องเที่ยวที่กลับคืนสู่ธรรมชาติด้วยวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน อีกทั้งสนับสนุนการให้ความรู้และกิจกรรมที่เป็นส่วนเสริมให้กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยข้อตกลงร่วมกัน ในเรื่องต่อไปนี้ กำหนดแนวทางการดูแลทรัพยากรในพื้นที่ร่วมกัน โดยไม่จำกัดว่าเป็นงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านวิชาการ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง และเรื่องงบ

ประมาณที่จะมาเป็นปัจจัยในเรื่องการบำรุงรักษา เชิญชวนและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนผู้สนใจเข้ามาร่วมทำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ ” ซึ่งวิสัยทัศน์รูปแบบที่ 3 มีจุดมุ่งเน้น โดยการเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ร่วมกับประชาชน ซึ่งเป็นรูปแบบวิสัยทัศน์ที่ไม่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่านใดเห็นด้วย และที่เปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเสนอวิสัยทัศน์ของตนเองได้นั้น ปรากฏว่าไม่มีผู้ใดเสนอวิสัยทัศน์รูปแบบของตนเองเลย

6.1.3 ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ตอบคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ถูกต้อง ซึ่งมีผู้ตอบถูกมากที่สุดใน 5 ลำดับแรก ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่อันเป็นทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไป (มีผู้ตอบถูกร้อยละ 99.2) สมาชิกสภาอบต.และประชาชนทั่วไปที่ใกล้ชิดแหล่งท่องเที่ยว ในฐานะเจ้าของพื้นที่ต้องสร้างแบบอย่างที่ดี โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน (มีผู้ตอบถูกร้อยละ 97.6) การจัดกิจกรรมและการจัดฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (มีผู้ตอบถูกร้อยละ 97.6) ประชาชนในพื้นที่สามารถมีรายได้จากการขายของที่ระลึกที่ทำจาก วัสดุในท้องถิ่น โดยไม่รบกวนธรรมชาติและทำลาย สิ่งแวดล้อม (มีผู้ตอบถูกร้อยละ 96.8) และ ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่รอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพิจารณาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (มีผู้ตอบถูกร้อยละ 94.4)

ระดับความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้คะแนนสูงสุด 16 คะแนน ได้คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.26 เมื่อจัดระดับความรู้เป็นสองกลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่ม พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.5 มีความรู้ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.7 และมีความรู้ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 4.8

6.1.4 การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบล โดยใช้การทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ตัวแปรระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.1.5 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามลำดับดังนี้

- (1) ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานทั้งระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่นเป็นปัญหามาก
- (2) ขาดการรณรงค์ และเผยแพร่เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง เน้นแต่ให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อความสนุกสนาน
- (3) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะฝึกอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

6.2.1 จากการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนยังมีความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ถูกต้อง เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังไม่สามารถทราบว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไม่ได้หมายความว่าเป็นการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี แต่หมายถึงความถึง การท่องเที่ยว ที่มุ่งให้เกิดการดูแลสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถใช้ได้ตลอดไป หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่จำเป็นจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติได้สะดวก แต่เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะให้ความสำคัญกับธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ดังนั้น การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงต้องเป็นไปในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และเป็นการท่องเที่ยวเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการให้ความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นกลุ่มผู้นำของชุมชนหากมีความรู้ที่ผิด ๆ จะทำให้แนวคิดในการดูแล รักษา และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศผิดพลาดไปได้ง่าย ซึ่งในประเด็นนี้ผู้วิจัย

เห็นว่าเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ควรเข้าไปจัดการประชุม ฝึกรอบรมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ท่องเที่ยว ให้มีความรู้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ถูกต้อง

6.2.2 ปัญหาในด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นอกจาก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว เจ้าพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชน และนักท่องเที่ยวต่างก็ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ ควรร่วมกับสำนักงานจังหวัดนครนายก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จัดวางระบบการให้ความรู้ ในเรื่องดังกล่าวแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และควรพัฒนาคู่มือในการเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในพื้นที่นี้โดยเฉพาะ รวมถึงตลอดถึงการตั้งงบประมาณสนับสนุน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลโดยสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหาร ควรจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรแหล่ง ท่องเที่ยวโดยมุ่งประเด็น ไปที่เนื้อหาในวิสัยทัศน์รูปแบบที่สี่ที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่คาดหวังไว้ เอามาใช้เป็นแนวทางที่จะต้องดำเนินการไปสู่จุดหมาย

6.2.3 จากความคาดหวังในอนาคตอันใกล้เกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่า หากต้องการให้การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในจังหวัดนครนายก ประสบผลสำเร็จ จะต้องดำเนินการตามกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ด้านการให้ความรู้ : โดยเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แก่นักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

กลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ : ต้องเน้นการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการเผยแพร่ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ, โทรทัศน์ ,เอกสารและแผ่นพับ และต้องมี ศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ครบวงจร ทันสมัย สะดวกและรวดเร็ว และมีระบบเครือข่าย กลุ่มผลประโยชน์ร่วมกันในพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการประชาสัมพันธ์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

กลยุทธ์ด้านการมีส่วนร่วม : ส่งเสริมให้ประชาชนและสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทุกขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ทั้งร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสละทุนทรัพย์ ร่วมตัดสินใจในทุกกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

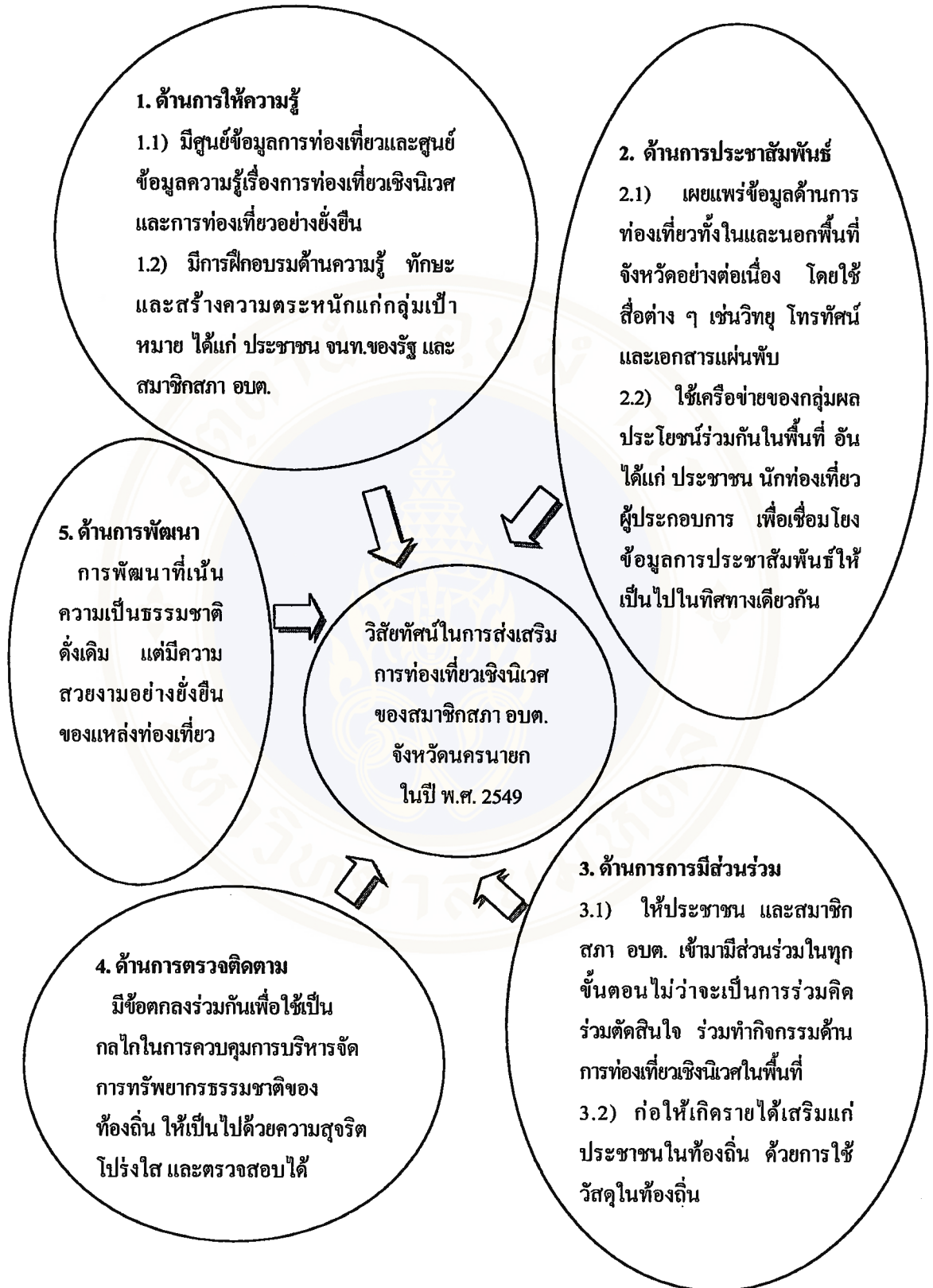

กลยุทธ์ด้านการตรวจติดตาม : ส่งเสริมให้มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อใช้เป็นกลไกในการควบคุมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติด้านการท่องเที่ยวของท้องถิ่นร่วมกัน และสามารถควบคุมการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

กลยุทธ์ด้านการพัฒนา : ส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและเป็นธรรมชาติอย่างยั่งยืนมากที่สุด

ซึ่งสามารถเขียนเป็นแผนภูมิของกลยุทธ์ การมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในปี พ.ศ. 2549 ได้ ดังแผนภูมิที่ 9

แผนภูมิที่ 9 วิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของสมาชิกรัฐสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองนครนายก

6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6.3.1 ควรศึกษาระบบบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเดียวกัน

6.3.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

6.3.3 ควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครนายก

6.3.4 ควรศึกษาบทบาทในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบล

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2528). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว Ecotourism.
จุลสารการท่องเที่ยว. 14 (4), 13 - 16.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2542).การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จุลสารการท่องเที่ยว. 11 - 18.
- กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2543). ข้อมูลสภาพตำบลและ
องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- โกวิท พวงงาม. (2540). คู่มือวิทยากร อบต. วิธีคิด วิธีทำใหม่ เสริมความเข้มแข็ง อบต.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมาธรรม.
- กฤษฎา ทองสังวรณ. (2540) ความพร้อมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการ
จัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ขวัญ สวงนเสริมศรี. (2525). ความรู้และความตระหนักของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ศึกษากรณีอำเภอไทรโยค จังหวัด
กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตรา วสุวานิช. (2528). สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุนพินอักษร.
- จ่านง พรายเข้มแข. (2531).เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับการซ่อมเสริม.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- จรรยา ชุนทรง. (2539). ความตระหนักของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์
แม่น้ำลำคลองในจังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จังหวัดนครนายก.สำนักงานจังหวัด.(2542). ข้อมูลจังหวัดนครนายก. นครนายก : ฝ่ายข้อมูลและ
ติดตามประเมินผล. เอกสารโรเนียว.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาการพิมพ์.
- ชลภาพรรณ ลิขิตวสินกุล. (2532). ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
มักคเทศก์อาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ชูสม นัฏรทอง.(2533). ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมชนบทของเจ้าหน้าที่บริหารงานพัฒนาชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาสีงแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คารณี อยู่ตระกูล.(2539).ความรู้ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว เขาชมภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาสีงแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นฤตพงษ์ ไชยวงศ์.(2540).ความพร้อมในการจัดการป่าชุมชน :ศึกษากรณีคณะกรรมการหมู่บ้านอำเภอป่า จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสีงแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา.(2542). มารู้จักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันเถิด. จุลสารการท่องเที่ยว. 18 (มกราคม - มีนาคม), 10 - 19.
- ประเสริฐ แยมสรวล.(2541).คู่มือการวางแผนกลยุทธ์สำหรับองค์กรในภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร : เอกสารวิชาการสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย.
- ประภาพรรณ สุวรรณ.(2525).การทดสอบสื่อชนิดต่างๆ. กรุงเทพมหานคร : คณะสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปริญญา พรหมมินทร์.(2542).บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาสีงแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ผจงจิตต์ พิทักษ์ภากร.(2538).ความรู้และความคิดเห็นของคณะกรรมการสภาตำบล เกี่ยวกับปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำแม่กลอง : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาสีงแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพลงพิน มั่นอยู่. (2540). ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสีงแวดล้อมของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขา สีงแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพลินพันธุ์ สร้อยจาตุรนต์. (2538). กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแนวอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ ดอยอินทนนท์ โดยใช้คู่มือแนะนำเชิงระบบนิเวศ กรณีศึกษาชมรมอนุรักษ์สีงแวดล้อมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการบริหารสีงแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภารเดช พยัณวิชัย.(2539).พัฒนาท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. จุลสารการท่องเที่ยว. 15 (เมษายน - มิถุนายน), 50 - 58 .

- ภารณ์ สวัสดิ์รักษ์ และคณะ. (2541) แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก. เสนอต่อ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทออร์แพลนนิ่งแอนด์ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด.
- มนัส สุวรรณ.(2542).บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของ
ท้องถิ่น. จุลสารการท่องเที่ยว. 18 (มกราคม - มีนาคม), 48 - 59.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวง
มหาดไทย. (2540). โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่รับ
ผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.). เสนอต่อสำนักงานการท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทย.
- ยุวดี นีรัตน์ตระกูล. (2539). Ecotourism : การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. จุลสารการท่องเที่ยว. 14(3).
- รุ่ง แก้วแดง.(2539) รีเอ็นจิเนียริงระบบราชการไทย ภาค 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- วรรณมา ยังเจริญ.(2542).บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการขยะมูลฝอย
และน้ำเสีย : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล.
- วิชัย วงศ์ใหญ่.(2523).การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรือง.
- ศิริพร ขอบชื่น.(2532).ความคิดเห็นของพัฒนากรในการปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่. วิทยานิพนธ์
ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุธี ศุภินิตย์ และคณะ. (2534). กฎหมายในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการ
ท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : เอกสารการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรม
ศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ขุนณรงค์.(2539).ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่ง
ท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2538) วิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี 2000. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์.(2538) วิสัยทัศน์กับการสร้างชาติ. ผู้จัดการ
รายวัน. 6 (27), 21 - 24.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย. (2541). คู่มือการ
วางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planing) สำหรับองค์กรในภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร : ไม่
ปรากฏชื่อสถานที่พิมพ์ และ โรงพิมพ์.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2539) รายงานความก้าวหน้าการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ (Eco-tourism) เสนอต่อ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

อำพล พรอารักษ์สกุล. (2539). บทบาทของหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อม : ศึกษากรณีคณะกรรมการในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุบล จันทร์เพชร.(2543).ความพร้อมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานโครงการเมืองนำอยู่ด้านสิ่งแวดล้อมในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

Beckhard, Richard and Pritchard, Wendy. (1992). Changing the essence : the art of creating and leading fundamental change in organizations. San Francisco : Jossey-Bass.

Boo, E. (1991).Planning for ecotourism. PARKS. 2(3) 4-8

Bloom, Leonard and Selznick, Phillip. (1977) .Sociology. New York : Harper & Row Publisher Inc.

Bloom, Benjamin S, Hastinas J. Thomas and Madaue George F. (1971). Handbook of Formation and Summatic of Student Searning. New York : Mc.Graw Hill Book Company.

Chung, Kae H. Meggenson, Leon C. (1981.) Organizational Behavior Developing Managerial Skill. New York : Harper & Row.

Ceballos-Lascurain, H.(1993). IUCN S Ecotourism Consultancy Programme,Explanatory Brochure. Mexico DF, Mexico.

Commonwealth Department of Tourism.(1993).Tourism Australia s Passport to growth,A Nation Tourism Strategy (Implementation Progress Report Number 1). Canberra, Australia :Commonwealth of Australia. 47 p.

Gardner, T. and McAuthur S. (1994). Guided Nature Based Tourism in Tasmania s Forests:Trend constraints and implications. Tasmania : Forestry Tasmania. 81 p.

Good, Carter V. (1973). Dictionary of Education. New York : Mcgraw. Hill Book Company.

Hammer, Michael and Champy, James. (1994) Reengineering the corporation: a manifesto for business revolution. New York : Harper Collins.

Jackson, Harry K. and Frigon, Normand L. (1994). Management 2000 : the practical guide to world class competition. New York : Van Nostrand Reinhold.

Keith, Merron. (1995). Riding the wave : designing your organization's architecture for enduring success. New York : Van Nostrand Reinhold.

Roger,Evertt M.(1973).Communication Stratetive for Runidy Planning. New York : The Free Press.

Senge, Peter M. (et al.) (1994). The Fifth discipline fieldbook : strategies and tools for building a learning organization. New York : Doubleday ; Nicholas Brealey.

Webster, Lexicon. (1977). Dictionary Encyclopedia Edition. The United States of America : The English Language Institute of America, Inc.

Yamane,Taro. (1967). Statistics ; An Introductory Analysis. New York. : Harper and Row.

แบบสอบถามหมายเลข

--	--	--	--

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- ตอนที่ 2 รูปแบบวิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 4 รูปแบบ ที่น่าจะเหมาะสมกับพื้นที่ของท่าน พร้อมเปิดโอกาสให้เสนอวิสัยทัศน์เพิ่มเติมได้
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์และครบสมบูรณ์ต่องานวิจัยครั้งนี้และจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครนายกยิ่ง ๆ ขึ้นไป

กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(น.ส.สุพัตรา แก้วมุกดา)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสอบถามประกอบการวิจัย
เรื่อง
วิสัยทัศน์ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายก

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้

ท่านดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล.....

1. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพอะไร

( ) ทำนา	( ) ทำสวน	☐
( ) ค้าขาย	( ) อื่นๆ (ระบุ)	☐

2. ท่านเกิดที่จังหวัดใด .....

3. ท่านดำรงตำแหน่งอื่นใดในชุมชนอีกหรือไม่ .....

4. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาแล้วนานเท่าไร

( ) 1 ปี	( ) 2 ปี	
( ) 3 ปี	( ) 4 ปี	

5. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

( ) ประถมศึกษา	( ) มัธยมต้น	( ) มัธยมปลาย / ปวช.
( ) อนุปริญญา / ปวส.	( ) ปริญญาตรี	( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ...)

6. ปัจจุบันท่านอายุ ..... ปี

7. ท่านเคยได้รับข่าวสาร ความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากสื่อต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

แหล่งข่าวสาร	เคยได้รับ	ไม่เคยได้รับ	
วิทยุ			☐
โทรทัศน์			☐
หนังสือพิมพ์			☐
วารสาร / นิตยสาร			☐
เอกสารทางวิชาการ			☐
หอกระจายข่าว			☐
โปสเตอร์			☐
เจ้าหน้าที่ของรัฐ			☐
เพื่อนบ้าน , ญาติพี่น้อง ฯลฯ			☐
อื่นๆ (ระบุ .....))			☐

ตอนที่ 2 ขอให้ท่านเลือกใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความ “ วิทยุทัศน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ที่เสนอให้ ตามที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 4 รูปแบบ และท่านสามารถแก้ไข เพิ่มเติม ปรับปรุง ให้สอดคล้องกับวิทยุทัศน์ตามความเห็นของท่านได้ และหากท่านไม่เห็นด้วยกับวิทยุทัศน์ที่ยกร่างไว้ให้ ท่านสามารถเสนอวิทยุทัศน์ของตนเอง โดยอิสระในรูปแบบที่ 5 ที่เว้นไว้ให้ได้

รูปแบบที่ 1

... ภายในปี 2549 จังหวัดนครนายกจะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและสมบูรณ์แบบ ด้วยการจัดการให้มีการให้ความรู้ มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โดยมีพันธกิจดังนี้ ...

- ** จัดให้มีการให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการด้านระบบนิเวศ
- ** ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยี่ยมเยือนได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่บนพื้นฐานของความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง

- ** ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีส่วนรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ อันจะก่อให้เกิดความรักความหวงแหน และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติที่ควรอนุรักษ์ไว้
- ** เตรียมพร้อมเพื่อการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าทุกขั้นตอนของการส่งเสริม

(วิทยาลัยของท่านเพิ่มเติม)

.....

.....

รูปแบบที่ 2

... อีก 5 ปีข้างหน้านับแต่นี้ จังหวัดนครนายกจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ที่มีคุณภาพเปรียบพร้อมด้วยความร่วมมือร่วมใจของประชาชน มีแหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยวพร้อมให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีความรับผิดชอบร่วมกัน ... โดยทุกคนมีภารกิจดังนี้

- ** ประสานทุกฝ่ายให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและเล็งเห็นความสำคัญ ของแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น
- ** จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว และผู้มาเยี่ยมชม โดยข้อมูลทั้งทันสมัยและเป็นปัจจุบันที่สุด
- ** สนับสนุนให้มีการจัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ให้แก่สมาชิกสภา อบต. ด้วยกันรวมทั้ง ประชาชนทั่วไปที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรู ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน
- ** วางแผนให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ อย่างถูกต้องและ ถูกวิธีบนพื้นฐานของการมีความรับผิดชอบร่วมกัน

(วิทยาลัยของท่านเพิ่มเติม)

.....

.....

รูปแบบที่ 3

... ภายในปี 2549 จังหวัดนครนายกจะมีการท่องเที่ยวที่เน้นการกลับคืนสู่ธรรมชาติด้วยวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้อง และมีความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน อีกทั้งสนับสนุนการให้ความรู้และกิจกรรมที่เป็นส่วนเสริมให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยข้อตกลงร่วมกัน ในเรื่องต่อไปนี้ ...

** กำหนดแนวทางการดูแลทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ร่วมกัน โดยไม่จำกัดว่าเป็นงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งแต่เพียงฝ่ายเดียว

** ส่งเสริม สนับสนุนทั้งด้านวิชาการ ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง และเรื่องงบประมาณที่จะมาเป็นปัจจัยในเรื่องการบำรุงรักษา

** เชิญชวนและเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนผู้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่
(วิสัยทัศน์ของท่านเพิ่มเติม)

.....
.....

รูปแบบที่ 4

... ในปี 2545 - 2549 จังหวัดนครนายกจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้วยวิธีการอันเหมาะสม ทั้งด้านการประชาสัมพันธ์ด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้วยการฝึกอบรม สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรและมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ โดยจัดให้มี ...

** เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ไม่หยุดอยู่กับที่ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป ให้สามารถเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาชมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่เป็นจำนวนมากๆ และต่อเนื่องตลอดทั้งปี

** มีการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของ อบต.และประชาชนทั่วไป ที่อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ด้วยการให้ความรู้ จนเกิดความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดการจัดการและรักษาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สวยงาม และมีความเป็นธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดไป

**** สนับสนุนให้มีการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของ อบต. ด้านการท่องเที่ยว ทุกชั้น
ตอนที่กล่าวแล้วข้างต้น อย่างสม่ำเสมอ**

(วิจารณ์ของท่านเพิ่มเติม)

.....
.....

รูปแบบที่ 5 ... วิจารณ์ของผู้ตอบ ....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด ในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งในแต่ละข้อ ซึ่งเป็นคำตอบที่ท่านต้องการ

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่	
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวทางเลือกใหม่อันเป็นทางเลือกในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวควบคู่กันไป	✓		☐
2. คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ	✓		☐
3. บุคคลผู้มีส่วนรับผิดชอบในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศระดับท้องถิ่น คือ ข้าราชการส่วนภูมิภาค ,ผู้ประกอบการ,สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในพื้นที่	✓		☐
4. ประชาชนในพื้นที่สามารถมีรายได้จาก การขายของที่ระลึกที่ทำจากวัสดุในท้องถิ่น โดยไม่รบกวนธรรมชาติและทำลาย สิ่งแวดล้อม	✓		☐
5. นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดีต้องถือคติประจำใจว่า ” เราจะไม่นำอะไรออกไปนอกจากภาพถ่ายและจะไม่ทิ้งอะไรไว้ นอกจากรอยเท้า ”	✓		☐
6. แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดจากกระแสเรียกร้องหลัก 3 ประการ ได้แก่ 1.) กระแสความต้องการเที่ยวป่า ท่องไพร 2.) กระแสความต้องการจะเอาอย่าง ประเทศที่เจริญแล้ว 3.) กระแสส่งเสริมให้มือนักท่องเที่ยวมาเที่ยวให้มาก ๆ		✓	☐
7. แนวคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ สนุกสนาน และประหยัดที่สุด		✓	☐

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่	
8. ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้		✓	☐
9. สมาชิกสภา อบต.และประชาชนทั่วไปที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ในฐานะเจ้าของพื้นที่ต้องสร้างแบบอย่างที่ดี โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน	✓		☐
10. ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่รอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพิจารณาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓		☐
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เน้นจุดสำคัญที่ก่อให้เกิดการกระจายรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่นมากกว่าสิ่งอื่นใด		✓	☐
12. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งหมายความว่า เป็นการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี		✓	☐
13. สมควรให้มีการนำ "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" ไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี	✓		☐
14. การจัดกิจกรรมและการจัดฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓		☐
15. สมาชิกสภา อบต. มีหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การติดตามความคืบหน้าของแผนงาน โครงการ ที่กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ทำขึ้นเพื่อเป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	✓		☐
16. สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว ในการสร้างหรือจัดการใด ๆ กับแหล่งท่องเที่ยว สมาชิกสภาอบต. ทุกคนต้องรำลึกไว้เสมอว่าต้องเป็นไปเพื่อให้สภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านความสะดวกในการเดินทางและด้านความสวยงาม		✓	☐
17. หลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างหนึ่งคือ อาจจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางสภาพแวดล้อม มีขยะ มีน้ำเสียได้ หากทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน		✓	☐

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่	
18. ในการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ควรให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุดเพราะถ้าให้บุคคลภายนอกมาตัดสินใจแทนเพียงฝ่ายเดียวก็จะไม่เป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่น	✓		☐
19. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อเกิดขึ้นในพื้นที่ใด ย่อมก่อให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนลดน้อยลง	✓		☐
20. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมธรรมชาติได้สะดวก		✓	☐

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปัญหาและอุปสรรค ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งตรงกับระดับปัญหาที่เป็นจริง ในพื้นที่รับผิดชอบของท่านว่าอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องแสดงระดับปัญหา

มีปัญหา หมายถึง มีปัญหามาก ปานกลาง น้อย ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้

ไม่มีปัญหา หมายถึง ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปัญหาในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับของปัญหา				
	มีปัญหา			ไม่มีปัญหา	
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
1. ประชาชนในพื้นที่ที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงขาดความร่วมมือ ร่วมใจในการช่วยดูแลรักษา แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ					☐
2. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถที่จะฝึกอบรมให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					☐
3. ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานทั้งระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น					☐
4. การได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจาก สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกใน ทุก ๆ ด้าน					☐
5. ประชาชนบุกรุกสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อทำประโยชน์ส่วนตัว เช่น ทำที่อยู่อาศัย ร้านค้าต่าง ๆ เป็นต้น					☐
6. พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบางส่วนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทำให้ยากต่อการพัฒนา เพราะติดขัดในเรื่องข้อกฎหมาย					☐
7. รัฐ เอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดการประสานความร่วมมือระหว่างกัน มีลักษณะต่างคนต่างทำ					☐
8. ขาดการรณรงค์ และเผยแพร่ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้อง เน้นแต่ให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อความสนุกสนาน					☐

ปัญหาในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับของปัญหา			
	มีปัญหา			ไม่มีปัญหา
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
9. สมาชิกสภา อบต. บางท่านยังไม่เห็น ความสำคัญและไม่เห็นคุณค่าของการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่าจะมีผลดีต่อทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				☐
10. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติบางแห่งไม่ สามารถเปิด เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้เพราะอยู่ในเขตหวงห้ามของทางราชการ				☐
11. ด้านอื่นๆ (โปรดระบุ)				☐ ☐

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

.....

.....

กราบขอบพระคุณอย่างสูง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุพัตรา แก้วมุกดา
วัน เดือน ปี เกิด	10 สิงหาคม 2504
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. 2527 นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2540 – 2544 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา)
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	พ.ศ. 2539 – ปัจจุบัน สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ตำแหน่ง : เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผน 6 ว.

EXECUTIVE SUMMARY

SUPATRA KAEWMUKDA4037490 SHED/M: ENVIRONMENTAL

EDUCATION; M.Ed. (ENVIRONMENTAL EDUCATION)

THESIS TITLE: VISION TOWARDS ECOTOURISM PROMOTION OF COUNCIL MEMBERS OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN NAKORNNAAYOK PROVINCE.

THESIS ADVISORS: MANEE CHAITEERANUWATSIRI, Ph.D, RACHANONT SUPAPONGPICHATE, Ph.D., TEMDAUNG RATANATHUSNEE. B. Sc., M.A.

INTRODUCTION

Background and Significant of Problem

Tourism was an activity that linked at least 3 groups of people: the tourist group, tourism entrepreneur, and person who was the area owner, or the person who took responsibility of that area. They lived in and had the direct responsibility to those areas. Any changes or impacts that occurred at the tourism site, whether it be the degradation of nature or income decrement, directly affect the people's way of life. Therefore, the people of this group would endeavor to maintain and manage the tourism site to reach sustainability as much as possible. Since the Subdistrict Administrative Organization was the local organization that had obligation to take responsibilities to look after community tourism site, the administrators of Subdistrict Administrative Organization would establish direction and implement guidelines and means properly, so that it might lead to the maintenance of the natural resources' quality to restore natural tourism into a beautiful, complete, and sustainable area. Council members were deputies that were elected directly by the citizens. These deputies acted as representatives of people's thoughts and performance in that Subdistrict.

For that reason, the researcher would like to study the vision and knowledge towards ecotourism promotion of council member of Subdistrict Administrative Organization in Nakornayok Province.

Objectives of the Research

2.1 Studying the vision towards ecotourism promotion of council member of Subdistrict Administrative Organization in Nakornayok Province.

2.2 Studying factors that related to vision of council member of Subdistrict Administrative Organization in Nakornayok Province.

Scope of the Research

This research aimed to study vision on ecotourism promotion, and the factors composed of education level, length as a council member, accessing to information sources, and knowledge on ecotourism promotion in Amphur Maung, Nakornayok Province that covered 6 Tambons: Tambon Khaopra, Tambon Srinawa, Tambon Sarika, Tambon Hintang, Tambon Prommanee, and Tambon Banyai. There were 132 council members in total.

Hypothesis of the Research

4.1 Personal characteristics in the aspects of education level, length as a council member, access to information sources, and knowledge on ecotourism promotion of council member of Subdistrict Administrative Organization correlated to the vision towards ecotourism promotion as follows:

4.1.1 Education level of council member of Subdistrict Administrative Organization correlated to the vision towards ecotourism promotion.

4.1.2 Length as a council member of council member of Subdistrict Administrative Organization correlated to the vision towards ecotourism promotion.

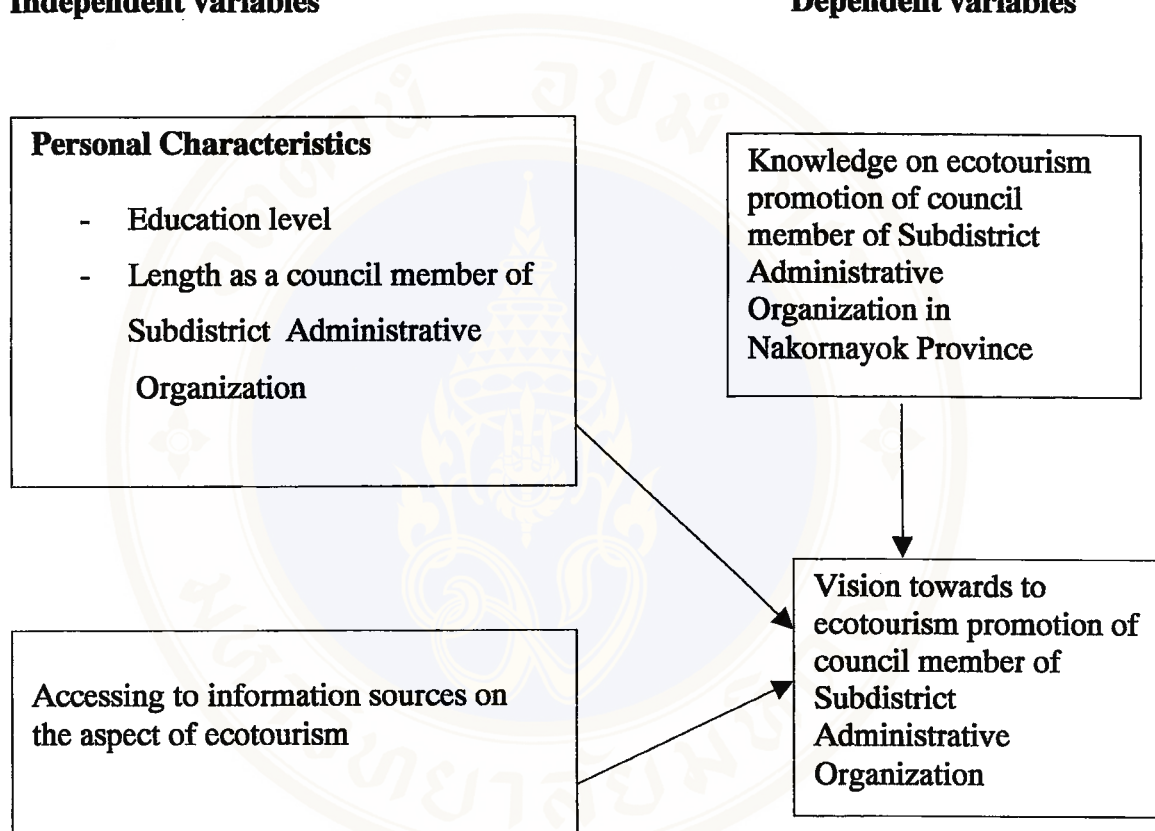
4.2 Knowledge on ecotourism promotion of council member of Subdistrict Administrative Organization correlated to the vision towards ecotourism promotion.

4.3 Access to information sources of council member of Subdistrict Administrative Organization correlated to the vision towards ecotourism promotion.

Research Conceptualization

Independent variables

Dependent variables

LITERATURE REVIEW

To study the vision towards ecotourism promotion of council member of Subdistrict Administrative Organization in Nakornayok Province, the researcher had studied on concepts and theories, documents and related literatures in order to be a fundament and a guideline for research implementation. It was divided into different parts as follows:

- Concepts of Visions
- Theory of Knowledge
- Concepts of Ecotourism
- Policy and Plan on tourism promotion of Thailand
- Situation of ecotourism in Nakornayok Province
- Structure of Authority and Obligations of council member of Subdistrict Administrative Organization in Nakornayok Province
- Related literatures
- Factors Related to this Research

MATERIALS AND METHODS

This research was a descriptive research. The total population that were employed were council members of 6 Subdistrict Administrative Organization, Amphur Maung, in Nakornayok Province as whole sample group for the research implementation. The details were as follows:

- The Studied Population
- Research Tool
- Determination of Tool Efficiency
- Data Collection
- Data Analysis
- Statistics were employed for data analysis.

The Studied Population

The studied population were council members of 6 Subdistrict Administrative Organization, Amphur Maung, in Nakornayok Province namely Tambon Khaopra, Tambon Srinawa, Tambon Sarika, Tambon Hintang, Tambon Prommanee, and

Tambon Banyai.. There were 132 council members of 6 Subdistrict Administrative Organizations as demonstrated in table 1.

Research Tool

Questionnaires and tests that were constructed by the researcher through studying on documents and literatures related to ecotourism as recommendations of experts were employed for asking council members of Subdistrict Administrative Organizations. The structure of the questionnaire was divided into 4 parts topics as follows:

Part 1. General information about education level, length as a council member, accessing to information sources, and knowledge on ecotourism promotion of council member of Subdistrict Administrative Organizations. The characteristics of questionnaire was check list and open ended.

The data of information accessed of council members of Subdistrict Administrative Organizations on ecotourism had sources from mass media personal media. There were 9 sources. They were able to choose more than one source for answering.

Part 2. Questionnaire contained statements on the different features of vision for council members of Subdistrict Administrative Organizations to answer, and were open ended for respondent to express their vision freely.

The questionnaire contained statements of four forms of vision, and each vision expressed intentions and desirable practices that council members wished to implement.

The first vision from council members of Subdistrict Administrative Organizations was for ecotourism promotion to aim at beauty, modernity, and development of buildings and facilities at tourism site.

The second form from council members of Subdistrict Administrative Organizations was for ecotourism promotion to aim at the requirement of information centers at tourism sites to provide up-to-date information at both the local and provincial levels.

The third form was for ecotourism promotion to aim at giving a chance to the private sector to cooperate in supporting, and participating in activities of promotion and dissemination at the tourism sites.

The fourth form was ecotourism promotion to aim at the requirements of tourism areas maintaining their natural beauty and requiring it to develop gradually.

If the council members of Subdistrict Administrative Organizations on ecotourism promotion selected which form first, and subsequently, it meant each of council member of Subdistrict Administrative Organizations on ecotourism promotion expected to see natural tourism sites in the areas developed in that direction or that aimed, and had intention to implement in order to reach that target finally.

Part 3. Questionnaire contained 20 questions about knowledge on ecotourism promotion of council members of Subdistrict Administrative Organizations with true/false choices. It had the following criteria:

Positive direction

Negative direction

Right answer obtained 1 score

Right answer obtained 0 score

Wrong answer obtained 0 score

Wrong answer obtained 1 score

The positive direction statements were question number 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 13, 14, 15, 18 and 19.

The negative direction statements were question number 6, 7, 8, 11, 12, 16, 17 and 20.

To classify the scores of knowledge on ecotourism, it was divided into 3 levels: low, moderate, and high level.

0- 11 scores meant low level

12-14 scores meant moderate level

15-20 score and higher meant high level

Determination of Tool Efficiency

The researcher brought the constructed tool to consult with thesis committee and experts to examine and to improve so as to be clearer and have more content and structure validity. Afterward, the improved questionnaire was tried out on 30 council members of Subdistrict Administrative Organizations, Amphur Pakplee, Nakornnayok

Province, particularly, Tambon and village that held the ecotourism. Subsequently, the reliability of the questionnaire was determined as follows:

To determine the efficiency of knowledge measures on ecotourism, each item was analyzed to determine ease/difficulty, and discriminate power via 25% technique of Yamane, Taro (1967), and questions that had ease/difficulty value between 0.2-0.8, and discriminate power start with 0.2 were selected. Therefore, 20 qualified questions were selected to use for measurement. The internal consistency was determined via formula KR-20, achieving a result equaled to 0.87.

Data Analysis

After data collection had been done, it was implemented as follows:

1. The questionnaires were gathered and examined for completeness.
2. The code book was constructed.
3. The questionnaires were checked to give the score. The data and keys were recoded into the program SPSS.
4. Data was analyzed with computer through SPSS program.

Statistics were employed for data analysis

1. The characteristics of personal data of sample group were calculated by SPSS program. The statistics used to analyze were descriptive statistics in terms of frequency distribution and percentage; it was presented in tables and descriptions.

2. The visions towards ecotourism promotion of council member of Subdistrict Administrative Organizations were calculated by SPSS program. The statistics used to analyze were descriptive statistics in terms of frequency distribution, percentage, means, and standard deviation; it was presented in tables and descriptions.

3. The correlation between dependent variables and independent variable (vision) were calculated by Chi-square test

4. Data on problems and obstacles of ecotourism promotion of council members of Subdistrict Administrative Organizations in term of percentage and mode; it was presented in tables and descriptions.

5. The frequency distribution of respondents was grouped in each topic and presented in tables and descriptions.

RESULTS AND CONCLUSIONS

General Information

Most council members of Subdistrict Administrative Organizations were born in Nakornnayok, and they graduated at lower secondary school level. The youngest council member was 28 years old, the oldest 81 years old. The average age was 45.5 years. Most of them were aged between 31-50 years. The majority were merchants and farmers. The council members had no other social status in the community. If they had social positions, the main social status was being a member of the committee of community fund. The majority held council member positions for 2 years at Subdistrict Administrative Organization.

Council members of Subdistrict Administrative Organizations' accessed to sources of information on ecotourism promotion included newspaper, television, and radio.

Vision of Council Members of Subdistrict Administrative Organizations

The majority of council members of Subdistrict Administrative Organizations agreed with the fourth form, first form, and second form, in that order. No council member agreed with the third form, and no one proposed the other vision form.

Knowledge on Ecotourism Promotion

The main council members of Subdistrict Administrative Organizations answered about knowledge on ecotourism promotion correctly. The top five items that the council members of Subdistrict Administrative Organizations chose included ecotourism was the new alternative of tourism to be chosen for tourism development and environmental conservation at tourism site in the same time (99.2%). Secondly,

council members and local people who lived near tourism sites as area owner should construct good paradigms via knowledge given, understanding built, and awareness raised on environmental conservation to tourists or visitors and holding activities, and training to target group that involved local tourism was one part of ecotourism promotion equally (97.6%). Subsequently, the local people were able to gain benefit from selling souvenirs made of local material without the destruction of nature and environment (96.8%), and local communities that surround tourism sites should have a chance to participate in the management of ecotourism activities (94.4%).

The knowledge score on ecotourism of council members of Subdistrict Administrative Organizations was 16, with the minimum score being 9 and the mean score was 12.26. The mean score was used to classify knowledge level into three groups. The majority of members were in the moderate level (81.7%), and the low level and the high level were 13.5% and 4.8% respectively.

Testing the Hypothesis

Analysis of the correlation between independent variables such as education level, length as council member, knowledge on ecotourism promotion, information received on ecotourism and vision towards ecotourism promotion of council members of Subdistrict Administrative Organizations (dependent variables) were tested by Chi-square test in order to test the correlation. It could be concluded that the variables of education level, length as council member, knowledge on ecotourism promotion, information received on ecotourism had no correlation to vision towards ecotourism promotion of council members of Subdistrict Administrative Organizations at statistically significant level of 0.05.

The problems and obstacles on ecotourism promotion of council members of Subdistrict Administrative Organizations were as follows:

(1) Ecotourism promotion lacked a supporting budget from the sector of both provincial level and local level.

(2) Lack of proper campaign holding and ecotourism dissemination; it was emphasized on the recreation sites, and entertainment.

(3) Lack of people with the intelligence and capacity to be trained in order to have correct knowledge as the principles of academics on ecotourism.

Recommendations from this Research

1. From the research, it was found that council members of Subdistrict Administrative Organizations still had no proper knowledge on ecotourism; most council members still did not know that sustainable tourism was not whole-year tourism but means tourism that maintains the environment and ecosystem of tourism sites to be used eternally, or ecotourism was unnecessary to pay attention on fundamental structure development, but for tourists to view the nature conveniently, and tourism in the style of value added to nature, culture, and tradition of community. Therefore, ecotourism management was in the form of sustainable management in all approaches as economic, social, cultural, and environmental. In addition, tourism was knowledge given to all stakeholders such as tourists, people who looked after tourism site, local tourism entrepreneurs, and local people in the tourism sites. Hence, it should give knowledge on ecotourism to council members properly because they were the leaders of community. If they had improper knowledge, it would result in possessing wrong concepts on the maintenance and development of ecotourism site. The researcher had the opinion that it was urgent for related agencies, particularly the Tourism Authority of Thailand (TAT), to take action through holding training courses for council members on knowledge about ecotourism.

2. Besides the problem in the lack of correct knowledge of council members, the officers of Subdistrict Administrative Organizations, and tourists were still lacking knowledge and understanding on ecotourism. The Subdistrict Administrative Organizations in the area should cooperate to the office of Nakornnayok Province and TAT to place the system of knowledge for the mentioned topics. It should develop guide books to give knowledge on ecotourism for tourists in the area specifically. Moreover, it should set a budget to support various activities in the area. The council members and members of Subdistrict Administrative Organizations should set development plans of tourism sites via emphasis on the issues of content of the fourth form of vision that most of the council member had expected to be the guideline to implement to reach the goal.

3. The opinion on vision towards ecotourism promotion could be concluded that if there was requirement of ecotourism promotion in Nakornnayok Province to be successful, it must be implemented as the following strategies.

Strategy of Knowledge given: It was done through the knowledge given on ecotourism to tourists, local people in the area, and council members of Subdistrict Administrative Organizations.

Strategy of Public Relation: It was emphasized on the public relation by the means of information dissemination of ecotourism via different media such as radio, television, and documents and leaflets, which the information service centers for tourists should include. It should set the cooperating network of benefits in areas in order to connect the information of public relation in the same direction.

Strategy of Participation: It should be promoted by the local people and council members of Subdistrict Administrative Organizations in the area in all phrases of participation, thinking, and doing together, and donate the money, making decision together on every activity on ecotourism.

Strategy of Monitoring: It should be held together in order to be used as a mechanism to control the management of natural resources in aspects of local tourism together and to be able to control the performance transparently and accountably.

Strategy of Development: It should promote the natural tourism sites in local community to be developed via emphasis on gradual, natural, and sustainable development.

Recommendations for the Further Researches

1. There should be a study on the management system of ecotourism via collaboration among Subdistrict Administrative Organizations in the same tourism site.
2. There should be participation in ecotourism management.
3. There should be a study on knowledge on ecotourism of local people in the ecotourism site in Nakornnayok Province.
4. There should be a study on the roles of ecotourism management of Subdistrict Administrative Organizations.